

תשמ"ד

תרגום חופשי ועיבוד ספרותי של אורי אדם, המבוסס על הספר 1984 מאת ג'ורג' אורוול.
בתהליך שכתוב (פ=א1.7 אא=2.2)

חלק ראשון

פרק 1

פרק 2

פרק 3

פרק 4

פרק 5

פרק 6א

פרק 6ב

פרק 7א

פרק 7ב (למחרת)

פרק 7ג (למחרתיים)

פרק 8

חלק שני

פרק 2.1

פרק 2.2

פרק 2.3

פרק 2.4

פרק 2.5

פרק 2.6

פרק 2.7

פרק 2.8

[פרק 2.9](#)

[פרק 2.10](#)

[חלק שלישי](#)

[פרק 3.1](#)

[פרק 3.2](#)

[פרק 3.3](#)

[פרק 3.4](#)

[פרק 3.5](#)

[פרק 3.6 \(הסוף\)](#)

[בונוס](#)

[דבר המתרגם](#)

[זכויות יוצרים כ](#)

חלק ראשון

פרק 1

"ברוך שובך סמית 6079" בקע הקול המתכתי מעל הדלת. וינסטון נכנס לבניין מגוריו, ואיתו הסתננה פנימה עננת אבק. מבטו של וינסטון נפגש בעיניו השחורות של גבר על פוסטר שעל הקיר. היו אלה פניו של גבר נאה ומרשים בשנות החמישים לחייו. עיניו צוירו כך שנדמה שהוא עוקב אחרי המתבונן מכל זווית, ובתחתית הפוסטר נכתב "האח הגדול צופה בך". וינסטון הודה בליבו על כך שהפוסטר לא מסוגל לקרוא את מחשבותיו, כיוון שהדבר שתכנן לעשות היום עלול לעלות לו בחייו.

באוויר היה ריח כרוב מבושל וסמרטוטים ישנים. קירות המסדרון המתקלפים היו צבועים בצבע חרדל ומלאי כתמים. כפתור המעלית לא הגיב, ולצדו נתלה דף עמוס הנחיות הקורא "חסכו באנרגיה לקראת שבוע-השנאה". וינסטון פנה לעבר המדרגות ותהה אם אחת ההנחיות הייתה להשבית את המעליות. דירתו הייתה בקומה השביעית. הוא עשה את דרכו האיטית מעלה, נאנק עם כל מדרגה בשל פצע כרוני מעל קרסולו הימני. בכל קומה פוסטר נוסף של האח הגדול בחן אותו בזמן שעצר לנוח.

ברגע שפתח את דלת הדירה, התעורר לחיים מסך פלזמה שכיסה חצי מהקיר הימני. מהמסך בקע קול מתקתק שהקריא נתונים על תפוקת הברזל המקומית. הקריין דיבר ב"שִׁיחָדָשׁ" - השפה הרשמית של אוקיאניה. אי אפשר היה לדעת מתי האלגוריתם של משטרת-המחשבות יחליט להקליט אותו דרך המסך, ולכן וינסטון לבש באופן קבוע הבעת פנים שאותה כינה בליבו "אופטימיות שקטה". הוא הנמיך את הווליום, אך לא כיבה את המכשיר. אי אפשר היה לכבות את המכשיר.

וינסטון מזג לעצמו כוס של "ג'ין הניצחון", הביט בכוס לרגע, ואז גמע את המשקה החריף בבת אחת. פניו האדימו ועיניו דמעו, אבל אחרי דקה העולם נראה קצת פחות גרוע. הוא ניגש אל שולחן העבודה, אשר בשונה משאר הדירות הותקן כך שמחציתו נסתר מעין המסך.

ממגירת השולחן הוא שלף ערימת מסמכים, וביניהם חבוייה מחברת עם כריכה אדומה. הייתה זו מחברת באיכות שלא נראתה כמוה מזה עשורים, עם כריכה מעוטרת באדום-ארגמן ודפים לבנים, מעט צהבהבים מפאת גילם. את המחברת הוא קנה בסתר, בחנות ללא אישור מפלגתי. חברי-מפלגה כמוהו לא היו אמורים להיכנס למקומות כאלה, אך מוצרים רבים לא ניתן היה למצוא בחנויות המאושרות ולכן המפלגה נהגה לעצום עין על כך.

וינסטון החליט לכתוב יומן.

הוא השתהה עם העט מעל הנייר. הוא ידע שברגע שהדיו יגע בדף, לא תהיה דרך חזרה. לא היה חוק נגד כתיבת יומנים, אך אם ייתפס, הוא הניח שצפויים לו לפחות עשר שנים במחנה עבודה, אם לא עונש מוות.

הוא כתב על הנייר בכתב יד רועד מעט:

4 באפריל 1984

הוא נעצר, ולהפתעתו לא ידע כיצד להמשיך. עבור מי הוא כותב את היום? בעצם? עבור העתיד? אם העתיד יהיה דומה להווה, אף אדם לא יוכל לקרוא את מילותיו. אם העתיד יהיה שונה מהווה, דבריו יהיו חסרי משמעות. עם זאת, הרעיונות והרגשות שהצניע כל חייו געשו בו, גם אם היה קשה לתת להם, לראשונה, ביטוי במילים. הוא החליט, בתור התחלה, לכתוב כל מה שעולה בדעתו.

אתמול הלכתי לקולנוע והיו רק סרטי מלחמה, ראיתי אחד טוב-מאוד על השמדה של ספינת אויב. ראו בהתחלה שתי ספינות - שלנו ושלהם. שלנו אפורה ענקית ומרשימה עם תותחים ומסוקים מסביב, ושלהם כחולה קטנה ישנה ועמוסה באנשים. ירו טורפדו מהספינה שלנו ותוך כמה שניות הספינה שלהם התפוצצה והתחילה לטבוע. אנשים נפלו למים והמצלמה התמקדה באחד מהם והוא שחה כמו כלב בזמן שרחפן חמוש רדף אחריו, ואז ראו אותו מקרוב דרך כוונות הרחפן, שמעו תק-תק-תק ותק והמים סביבו רקדו כאילו שירד גשם. האיש הפסיק לזוז והתחיל לשקוע וכתם אדום התחיל להתפשט סביבו במים. הקהל סביבי הריע וכאובן שגם אני. הציילוס חזר למבט מרחוק על הספינה הטובעת, ואז התמקד על סירת הצלה קטנה שהתחילה כבר להתרחק. מסוק התקרב אליהם, והציילוס עבר למבט מהמסוק. מקרוב ראו שיש הרבה יותר אנשים בסירה מאה שזה היה נראה קודם, אולי מאה אנשים היו שם, צפופים כמעט אחד על השני, לבושים בגדים צבעוניים מטופשים ולאף אחד לא היה נעליים. בקצה אישה חיבקה ילד קטן שצרח וצרח, והיא לא זזה נראתה קפואה מפחד. המסוק שיגר טיל, היה אור חזק והכל נעשה מטושטש. ברגע הבא ראו שברים וחלקי גופות מפוזרים בכל מקום, צפים על המים. הקהל מחא כפיים. ואז פתאום אישה בקהל התחילה לצרוח - למה אתם מראים דברים כאלה לילדים, זה לא בסדר, לא מול הילדים, תפסיקו עם הזוועות האלה, למה להרוג ילדים... למי היא צועקת, אף אחד בקהל לא עשה כלום, מה היא רוצה. מאבטחים תפסו אותה והעיפו אותה מהאולם, לא חושב שעשו לה משהו, היא לא מבינה היא לא חברת-מפלגה היא עם-הארץ, לא מעניין אף אחד מה הם אומרים

ידו החלה לבאוב והוא עצר. לאחר רגע קצר הוא הניח את העט וקם אל החלון כאשר גבו מופנה אל המסך. החוץ נראה קר ובהיר. מעל הכל, התנשא מבנה עצום עשוי בטון לבן - משרד האמת, מקום עבודתו. קומפלקס אדיר שהפיק את כל התקשורת, החינוך, הבידור והידע. על גבי הבניין, באותיות ענק, היו חרוטות 3 אמיתות המפלגה:

מלחמה היא שלום

חירות היא עבדות

בורות היא חוזקה

נשמע בום עמום של פיצוץ טיל, דבר שגרתי. רחפן-השגחה נע בין חלונות הבניינים העלובים כמו זבוב כחול וחטטן. המדרכות היו שבורות, קרטונים סגרו תריסים חסרים, אשפה נערמה בצדי הרחוב וילדים שיחקו בין ערימות הזבל. מרחוק, השכונה שהופגזה לפני שנים נותרה הרוסה ואפורה, ובין ההריסות היו פחונים ואוהלים. "זוהי לונדון, גאוות המדינה", חשב במרירות. מוחו התבהר והוא חזר אל השולחן.

אני כותב למען זמן שבו המחשבה חופשית, שבו אנשים שונים זה מזה, חיים יחד ולא בבידוד. למען עידן של כנות ואמת, שבו המציאות והאמונה הולכות יד ביד. אני כותב לכם מתוך עולם של אחידות, של בדידות, של האח הגדול.

היום קרה משהו מיוחד, אם בכלל ניתן לומר על דבר כל כך קטן "קרה".

היום בשעה 11:00, כמו בכל יום, ישבתי באולם הגדול יחד עם כל עובדי הקומה, וחיכינו. מאחורי התיישבה בחורה צעירה עם שיער שחור ונמשים, שראיתי בעבר במסדרונות הולכת זקופה ומלאת אנרגיה. היא טנכאית המתקנת את מכוונת הדפוס, והסרבט שלה מוכתם בדיו ושמן. סביב המותניים שלה כרוק חבל אדום - הסמל של "שומרי-הצניעות". ברור שמדובר בבתולה צדקנית, משננת אמיתית, קנאית עיוורת ומלשנית גאה. ב"שיחזש" קוראים לזה "התכוונות-לטוב".

אני לא סובל נשים כאלה, אך הבחורה המסוימת הזו מפחידה אותי במיוחד. אינני יודע מדוע.

כמה כיסאות לימיני התיישב אדם שראיתי כמה פעמים ברחבי המשרד בעבר. הסרגל השחור שלו הבהיר שהוא אחד המיוחסים. הוא אדם מרשים, סמכותי, תמיד זקוף, ועיניו מקרינות חוכמה. הוא נראה כמו אדם שניחן בחשיבה משל עצמו, שאיתו יכולתי לדבר באמת, אם רק לא היו המיקרופונים הארוכים האלה בכל מקום. כדי לא לחשוף את שמו, אכנה אותו א'. הוא תמיד נראה עסוק, ואני תוהה מה בעצם תפקידו במשרד.

רעש הצפירה הנורא הקפיץ אותי, והלב שלי התחיל לדפוק במהירות.

התחיל "רגע-השנאה".

המסק הענק נדלק, והציג תמונה אל-מחמיאה של עמנואל גולדשטיין ומעליו דגל אירו-אסיה, דגל האויב. הקהל החל לצעוק "בוגד" "כופר" ועוד קללות. מה צעקתי בעצמי, אני לא זוכר. זה היה קטע מתוך נאום שלו, שבו הוא קורא להעניק השכלה כולל עם-הארץ, ליישם את חופש הביטוי, חופש העיתונות, זכות ההתאגדות, חזקת החפות, הליך הוגן ועוד. לא הכרתי מחצית מהמונחים שהזכיר, זאת למרות שקיבלתי השכלה ראוויה ומלאה. הוא קרא לעצירת המלחמה כאילו שהדבר תלוי בנו. זה נשמע מגוחך במיוחד כי שבזמן שדיבר, מאחורי ראשו נראו שורות של חיילי האויב צועדים בקצב אחיד.

צרחות הקהל הלכו והתגברו, עד שהרעש היה כל כך חזק שכבר לא הצלחתי להבין מילה מהנאמר. א' הניף אגרופים באוויר, פניו סמוקים והורידים על צווארו בלטו מרוב שצעק. הרגשתי משהו פוגע בכתף ימין שלי - זו הייתה ידה של הבחורה שישה מאחורי. היא זרקה ספר עבה שהתעופף ופגע בדיוק באפו של גולדשטיין.

גם אני צרחתי והרמתי אגרופים, כמובן. מה שמטריד אותי ברע-השנאה זה לא שאני צריך לשחק תפקיד - את זה אני עושה כל הזמן - אלא בדיוק ההפך, שאני נסחף עם הקהל ומרגיש את השנאה בוערת בתוכי. ביחד עם כולם אני מרגיש את התיעוב לגולדשטיין והנבלות מעבר לי, ביחד עם כולם אני מחפש את הבטחון של האח הגדול. אני חייב לצרוח, להכות, לרצוח, לנקום, לשבור, לעשות משהו!

אבל מצאתי דרך לרמות. גיליתי שאני יכול להפנות את השנאה למקומות אחרים - לאח הגדול עצמו, למשטרת-המחשבות, למפלגה. מצאתי עצמי מפנה את השנאה לבחורה המעצבנת שצעקה מאחורי! דמיינתי שאני מצליח בה, חותק אותה עם סכין, מכה אותה עם אלת גומי כשהיא ערומה וקשורה לקיר!

ערומה. כך דמיינתי אותה באותם רגעים של להט. עכשיו בעודי כותב זאת, אני מבין מדוע אני שונא אותה ומפחד ממנה באופן מיוחד - אני חושק בה, נמשך אליה, רוצה אותה! אבל לעולם לא אשיג אותה כיוון שסביב מותניה המושלמים כרוך החבל האדום והמגעיל של שומרי-הצניעות. הסרבל שכיסה אותה מכל רגל ועד ראש, לא יירד ממנה לעולם.

גולדשטיין, באמצע נאומו, בעזרת תצלול אנימציה הפך לכבש ומילותיו הפכו ל'מהההה'. מישהו צחק, ופתאום הופיע על המסך אויב אירו-אסייתי שכיוון רובה ישירות אליו והתחיל לירות, מה שהקפיד מהכיסא את האיש שישב לידי. ואז האח הגדול נכנס לתמונה, ושלח את החלאה מחוץ למסך. הכבש-גולדשטיין נראה מאחורה, בורח ונעלם. רעש שלא שמתי לב שהיה שם עד אותו רגע, נעשה שקט. כולם נשמו לרווחה כאיש אחד. האח הגדול דיבר על חוסן האומה ועל אחדות, קולו בטוח ומרגיע. מישהי לפני שלחה נשיקות לכיוון המסך, ואחר שם ידיו על פניו ואז שלח אותם מעלה. מישהו מאחור התחיל לדפוק ברגליו ולצעוק בקצב "עם! הָאָח! עם! הָאָח!" וכולם הצטרפו אליו לשיר יחד, דופקים עם הרגליים ברצפה בקצב. אני תוהה אם החלק הזה של השיר הספונטני נהוג גם בשאר הקומות, כי השיר הזה מפחיד אותי. הוא מהפנט ויוצר תחושת ביטחון, תחושה מזויפת בדיוק כמו השנאה שקדמה לה. מוחק את המחשבה וממלא את הראש בסטידה.

עם! הָאָח! עם! הָאָח!

עם הָאָח שלנו מאוחדים! עם הָאָח שלנו חזקים!

כל עוד יש לנו את האור - לעולם, לעולם, לא נדע מחסור

וכך זה חזר על עצמו. בחזרה השלישית על השיר משהו ~~מהשורה~~ מהגזעל שאלה בי מהשיר, מהמפלגה, מעדר הכבשים
שישבו סביבי, משהו מכל זה חמק ונראה על הבעת פני. הבטתי ימינה וראיתי את א' מביט בי ישירות. עיניו נפגשו. גם הוא
לא הצטרף לשיר, וראיתי בעיניו - הוא מבין אותי! אחרי שתי פעימות לב הוא הסיט מבטו והבעת פניו חזרה להיות
אטומה, אבל אני בטוח שהרגע הזה היה אמיתי. הוא ידע איך אני מרגיש, והוא כחוני.

אני משתוקק פשוט לגשת ולדבר איתו, אבל המסכים הארוזים האלה נמצאים בכל מקום.

משהו התעורר בוינסטון בעת כתיבת המשפט, והוא לקח החלטה - הוא יכתוב את היומן עבור א' - עבור אובריאן.

איך ייתכן שכולם מלאדי שמחים שמישהו תמיד שם כדי להשגיח אחר כל תנועה ולהקליט כל מיניה?

זה עצר את הפשיעה? כן, פשע בתוך המפלגה כבר לא קיים. כשחבר-מפלגה עושה משהו אסור אחד מהם נעלם בשקט - או האיש או המעשה - ואין מדברים על כך.

ובקרב עם-הארץ? לפני כשנתיים כשהסתובבתי בשוק של עם-הארץ ראיתי בחור גדול חוסם את הכניסה לחנות נעליים, ושני גברים בחליפה לבנה משוחחים עם המוכר בפנים - קל נחש על מה. כן, לונדון מלאה בפשע, אבל את עם-הארץ לא סופרים.

הם אומרים שזה מנע "מעידות של אנשים טובים". הם חושבים שאם רק יהיה להם רגע אחד לבד הם עלולים לחטוא.
~~כמה טיפשים הם יכולים להיות כמה עמוק חדרה המפלגה לראשם?~~

שיישרך האוח הגדול שיישרך האוח הגדול שיישרך האוח הגדול
שיישרך האוח הגדול שיישרך האוח הגדול שיישרך האוח הגדול
שיישרך האוח הגדול שיישרך האוח הגדול שיישרך האוח הגדול
שיישרך האוח הגדול שיישרך האוח הגדול שיישרך האוח הגדול
ישרך ישרך ישרך ישרך ישרך ישרך ישרך ישרך ישרך ישרך

וינסטון עצר, עיסה את כף ידו והביט במה שכתב. תחושת חרדה עלתה בו פתאום, ולרגע חשב לקרוע את הדפים ולהשמיד כל זכר ליומן. ואז נרגע – בין אם כתב 'שישרך האח הגדול' ובין אם לא, זה לא שינה דבר. הפשע לא היה המעשה, אלא הכוונה – להסתיר את מחשבותיו, לשנוא את האח הגדול, לרצות להיות חופשי מהמפלגה. הדבר נקרא עבירת-הרהור, ואי אפשר היה להסתיר עבירת-הרהור לנצח. משטרת-המחשבות תגיע אליו במוקדם או במאוחר.

לפתע דפיקה חזקה נשמעה בדלת. נשימתו נעצרה. כבר?! הוא חשב. הוא קפא כמו עכבר בתקווה מטופשת שהדפיקות ייפסקו. אז חשב על המסך שמביט בו יושב ללא מעש בזמן שדופקים בדלת, דבר מסוכן אפילו יותר. הוא קם והלך בכבדות לעבר הדלת. פניו, כמובן, נותרו חסרי הבעה.

פרק 2

הוא פתח את הדלת והקלה שטפה אותו. לא היה זה סוכן ממשלתי ולא שוטר, אלא גברת פרסון, שגרה בדירה ממול.

"עידית, מה שלומך?" שאל. היא נראתה סחוטה ומבוגרת מגילה.

"הכל בסדר, תודה לאח. האם תוכל לקפוץ להסתכל על הכיור שלנו? המים-" אמרה בטון מעט מיואש.

תקלות היו דבר שבשגרה בבניין הישן שהוקצה להם. כדי להזמין בעל מקצוע ולתקן משהו כראוי הדיירים נדרשו למלא טפסים ולהמתין לתורם במשך חודשים ארוכים. עד אז, נאלצו להסתדר בכוחות עצמם.

הדירה של משפחת פרסון הייתה גדולה מדירת החדר של וינסטון, ונראה כאילו עדר פילים עבר שם. צעצועים, כביסה, ניירות מקומטים ושאריות אוכל היו מפוזרים על הרצפה. על הקירות היו תלויים דגלים של הפטריוט-הצעיר ועל הקיר מול הכניסה פוסטר עם אמיתות המפלגה באותיות מעוטרות: "מלחמה היא שלום / חירות היא עבדות / בורות היא חוזקה". הכיור היה עמוס בכלים מלוכלכים שוחים במים עכורים, ונדף מהם סירחון שהתפשט ברחבי הבית. וינסטון התכופף תחת הכיור וראה שהכל רטוב ומטפטף לתוך דלי שעמד שם.

"תודה שאתה עוזר. פשוט תום יצא להתנדב היום", אמרה גברת פרסון, "אחרת הוא היה-"

תום פרסון עבד עם וינסטון במשרד האמת. גבר שמנמן ופעלתן, לא חכם במיוחד אבל מלא התלהבות ומרץ. על אנשים כאלה הסתמכה המפלגה יותר מכל. אחד מאותם עובדים מסורים, טהורי-מחשבה, בולעי אמיתות, שלא יודעים לשאול שאלות. התפקיד שלו במשרד האמת לא היה חשוב במיוחד, אבל הוא היה פעיל בשלל יוזמות קהילתיות ונהג לספר בגאווה שהוא מבלה כמעט כל ערב במרכז הקהילתי.

מכיוון החדרים נשמעו דפיקות וצרחות.

"הילדים רועשים-מאוד. הם לא יצאו היום מהבית בכלל, ו-" היא עצרה באמצע המשפט, כהרגלה.

וינסטון הנהן. "יש לך מפתח צינורות?" שאל.

"מפתח צינורות" חזרה אחריו, ויצאה מהמטבח.

הילדים עברו לסלון בצעקות והחלו לרוץ סביב הרהיטים. מהמסך נשמע שיר ילדים שחזר על עצמו שוב ושוב:

יונתן הקטן רץ בבוקר אל הגן.

הוא טיפס על העץ, ובוגדים חיפש.

כל הכבוד ילד נאמן,

טהור-מחשבה גאה ומלשן.

הוא תפס מחבל שאת עונשו קיבל.

גברת פרסון חזרה עם מפתח הצינורות, וינסטון המשיך לעבוד. הוא רוקן את המים לדלי, ניקה את הסיפון והשליך גוש דוחה של שערות ולכלוך לאשפה. לאחר מכן, הרכיב את הכל בחזרה בקפידה, אך לא הצליח לעצור את הטפטוף.

"מצטער, תצטרכי להשאיר כאן את הדלי", אמר לה.

"זה בסדר וינסטון, תודה-מאוד-עוד" ענתה לו והתחילה במלאכת שטיפת הכלים.

וינסטון יצא מהמטבח, ושמע "ידיים למעלה!"

הילד כיווץ את גבותיו וכיוון אקדח צעצוע לראשו של וינסטון. האחות הקטנה החזיקה מקל עץ כמו שמחזיקים רובה, גם הוא מכון אליו. שניהם לבשו את המדים של הפטריוט-הצעיר – חולצה אפורה ומכנסיים כחולים כהים – אלא שהילדה החליטה לוותר על המכנסיים, כנראה כי החולצה הגדולה כיסתה אותה עד הברכיים. וינסטון חייך חצי-חיוך והרים את ידיו. הילד התחיל לצרוח עליו "בוגד! אויב! אני אירה בך! אני אשלח אותך לכלא!" ואז תפס אותו במכנסיים וגרר אותו למרכז הסלון. הילדה הקטנה חיקתה את אחיה בכל תנועה, ותפסה את מכנסיו של וינסטון מהצד השני, תוך כדי צרחות. "טוב, מספיק, עכשיו אני צריך ללכת" אמר וינסטון, וניסה להשתחרר מזוג הילדים שאחזו בבגדיו וקיללו אותו.

"הם ככה כי הם מאובזבים שאני לא יכולה לקחת אותם לראות את התלייה" צעקה גברת פרסון מהמטבח. הילד התחיל לצעוק "אני רוצה ללכת לתלייה! תלייה! תלייה!" הילדה הצטרפה לצעקות של הילד, מקפצת עם כל מילה. התלייה הייתה אירוע שקרה בערך פעם בחודשיים ומשך אליו אלפי אזרחים שבאו לצפות מקרוב בחיסול אויבי המדינה.

הילדים עזבו את וינסטון והמשיכו לרוץ ברחבי סלון. וינסטון נאנח בהקלה והלך לעבר דלת הכניסה. ברגע שהניח את ידו על הידית הרגיש מכה בעורפו. הוא שפשף את האזור הכואב, הביט לאחור וראה את גברת פרסון הולכת לכיוון בנה ונוזפת בו, בזמן שהילד מחביא רוגטקה מאחורי הגב. מבט חוסר האונים על פניה העייפות של עידית נצרב בראשו.

כשחזר לדירתו, המסך הציג לראווה פיתוח צבאי חדש כלשהו. וינסטון חזר לשבת ליד שולחן הכתיבה, עדיין משפשף את עורפו. הוא פתח דף חדש וכתב:

הילדים די נוראס בימינו. ארגונים כמו הפטרייט-הצעיר הופכים אותם לפראי אדם קטנים. הם מעריצים בלהט את המפלגה וכל מה שקשור אליה - שירי הלל, שירי שנאה, תהלוכות, דגלים, גזודי נוער, שיון אמיתות, סגידה לאח הגדול - הכל מפואר בעיניהם. והם אכזריים כלפי כל מי שלא נאמן כמוהם - זרים, בוגדים, מסתננים, וכמוהן עברייני-הרהור. את האחרונים הם שונאים יותר מכולם.

מה שאנני מבין, הוא מדוע הם גם נבזיים כלפי כל מי שחושב או נראה אחרת בדברים שוליים? ילד עם תספורת שונה או צמיד מיוחד צפוי לחטוף מכות מחבריו בבית הספר. גברת, חברת מפלגה, שתלך עם צעיר צעוני צפויה לקבל מביטים וגערות מילדים אקראיים.

אך הגרוע מכל הם ההלשנות. לא עובר שבוע בלי ידיעה על גיבור צעיר או צעירה שדיווחו למשטרת-המחשבות על בן משפחה שאותו תפסו אומר או עושה משהו לא טהור. אפילו על ההורים שלהם! זהו טירוף מוחלט! כיצד ייתכן שהורים מפחדים להיות כנים עם הילדים שלהם עצמם? המפלגה הנלחמת לשים את עצמה מעל הקשרים העמוקים ביותר בין בני אדם, וזה דבר נורא מאוד.

הקול מהמסך נדם לרגע. וינסטון נשען לאחור בביסאו והמתין. צליל חצוצרה צלול ויפה מילא את חלל החדר, ולאחריו נשמע קול נשי וענייני: "שימו לב! מבזק חדשות הגיע זה עתה מחזית מלבר. באן רומי רוזן, מדווחת לכם שבוחותינו בדרום הודו ניצחו ניצחון מפואר! הקרב הזה מקרב את המלחמה לסיומה. נעבור לכתבנו בשטח לפרטים המלאים..."

"חדשות רעות בדרך", חשב וינסטון. ואכן, אחרי מספר דקות של תיאור עקוב מדם של השמדת האירו-אסייתים יצאה הכרזה של משרד השפע: החל משבוע הבא, מנת השוקולד לשבוע תקטן משלושים גרם לעשרים גרם. כדי לחגוג את הניצחון המסך השמיע את שיר ההמנון

”אוקיאניה, אני שלך”. וינסטון נעמד דום – לא הייתה לו ברירה – אך התמקם כשגבו אל המסך ופניו לחלון כדי שלא יראו שהוא לא מדקלם את השיר בשפתיו.

למטה ברחוב פוסטרים של האח הגדול הודבקו בכל פינה, וריסוס גרפיטי הכריז ”זכינו להתהלך באורו של האח הגדול”. בפינת הרחוב, לצד עמוד-השגחה גבוה, עמד לוח-מודעות קטן עם שלל הנחיות על הדרך הנכונה לשמור נאמנות למפלגה. התעמולה הייתה בכל מקום והגיעה מכל כיוון: הפוסטרים, השירים, הספרים, תכניות המסך. ומעבר למסך, עיניים בוחנות השגיחו עליו כשהיה ישן או ער, בבית או בחוץ. שום דבר לא היה שלו, חוץ מכמה סנטימטרים בתוך הגולגולת.

הוא הרגיש אבוד, לכוד בעולם מפלצתי שבו הוא עצמו חלק מהמפלצת. הוא הרגיש כל כך לבד, ולא הצליח לדמיין עתיד שבו זה יהיה אחרת. האם יש אי שם אפילו אדם אחד שמבין אותו? שמתנגד למפלגה בסתר ליבו? האם השליטה של המפלגה תימשך לנצח?

ההמנון הסתיים והמסך החל להשמיע מוזיקה קלילה.

וינסטון התיישב. הוא לא השלה את עצמו, הוא ידע שייתפס בסופו של דבר. כאשר זה יקרה לא יחכה לו רק מוות, אלא השמדה מוחלטת. היומן ישרף לאפר, הוא עצמו יתאדה וכל תיעוד שהיה על עצם קיומו יימחק מההיסטוריה. רק משטרת-המחשבות תקרא מה שכתב. איך יוכל ליצור קשר עם העתיד, בשלא נשאר ממנו שום דבר, אפילו לא משפט בודד על חתיכת נייר?

אני לא יכול להפסיק לחשוב על מה שמחכה לי.

המסצרים תמיד קורים בלילה. אדם הולך לישון, ובבוקר הוא כבר לא שם, התאדה. כל כל תיעוד לכך שסשה משהו, כל זכר לשמו, מושמד ומוכחש. עיתים וחברים מגלים שהוא חסר ואכזבים לבד. בני המשפחה לפעמים אבלים, ולפעמים מכחישים שזה קרה ומסתירים, מהבושה.

עלי לא יתאבל איש.

זה לא שעבירת-הרהור סופה בעונש מוות.

עבירת-הרהור היא מוות.

לאחר שכתב זאת, נוצר בו דחף להישאר בחיים כמה זמן שרק יוכל. הוא החזיר את המחברת לערימת המסמכים ולמגירה, ואז הניח בזהירות גרגר חול בפינה השמאלית העליונה של הערימה. המגירה לא הייתה מקום מחבוא – לא היו מקומות מחבוא – אך אם גרגר החול כבר לא יהיה שם, לפחות יוכל לדעת שבבר תפסו אותו.

פרק 3

וינסטון חלם על אמו.

היא חיבקה את אחותו התינוקת והביטה בו מלמטה, מהתחתית של באר עמוקה. הייתה באוויר התחושה שעליהן למות כדי שהוא יחיה. לא אשמה, רק הבנה שזה מה שחייב לקרות. הבאר המשיכה והעמיקה עוד ועוד, עד שהן נעלמו כליל מהעין. רגע לאחר מכן, הן היו בבטן ספינת תענוגות ישנה ומתפוררת, ומים עכורים חדרו מהקירות והתקרה. מפלס המים עלה עד שאחותו נעלמה כליל, ואמו נאבקה לנשום, רק פניה בולטים מעל המים. למרות שהם היו על ידו, הוא היה באוויר הצח על אדמה ודשא.

המים התפוגגו, הוא הסתובב וראה גבעות בשקיעה, בזמן שקרני השמש צבעו את הכל בזהב. שביל התפתל בין הגבעות ועצי צפצפה נעו ברוח הנעימה. לפתע הרוח קפאה. בחורה שחורת שיער, הלכה לכיוונו לאט, ואחזה בסכין גדול. אור השקיעה השתקף בלהב הסכין. הוא ניסה לברוח אבל רגליו לא נעו. כשהתקרבה אליו הוא זיהה את פניה המנומשות – הבחורה שפגעה בכתפו ברגע-השנאה. היא חייכה, הניפה את הסכין ובתנועת יד אחת חתכה את החבל האדום מעל מותניה. הסרבל נקרע ונפל כאילו שהיה רק לכלוך על גופה. היא הייתה מושלמת, קימורי גופה כאילו סותתו על ידי אומן, עורה לבן ומנומש, שיערה השחור נח על כתפיה. יותר מגופה העירום, וינסטון התפעל מהתנועה שבה חתכה את החבל – בחן והפקרות, כאילו ביטלה בהינף יד תרבות שלמה של בושה ואיסורים. היא התקרבה אליו עוד ועוד, עד ששפתיה כמעט נגעו בשפתיו.

ואז הוא התעורר לצליל צפצוף נוראי.

המסך הראה את השעה 7:00, זמן הקימה לעובדי המשרדים. וינסטון קם בכבדות מהמיטה, ולחץ על הכפתור שמפסיק את הצפצוף. המסך התחלף לזוג שדרנים אשר שוחחו ביניהם בהתלהבות על עניינים חסרי חשיבות.

”...ורק כשאני נכנס למקלחת פתאום אני מבין מה הייתי צריך להגיד. זה קורה גם לך?

– לי? לא ממש לא, אני מאלה שמתקלחים בבוקר. הנה פתרתי לך את כל הבעיות בחיים, פשוט תתקלח בבוקר וזהו”

וינסטון התיישב על המיטה, ועצם את עיניו לרגע. פתאום הוא קם באחוז דיבוק, התיישב על השולחן, שלף דף משרדי והתחיל לכתוב במהירות.

היו לי אמא, אבא ואחות קטנה. אני לא זוכר מתי או איך הם נעלמו, ואני לא יודע למה יש לי את ההרגשה שהם נתנו את חייהם כדי להציל אותי. את פניהם אני לא מצליח לזכור, נותרו לי רק שברי תמונות. אור שמש על השיער הארוך, הבהיר של אחי. האבט שלה, מלא עוצמה וביטחון, מאוננת עלי מול סכנה שאינני זוכר מה הייתה.

אני זוכר שולחן עץ רועד בזמן שאבי, לבוש חליפה כהה, דופק עם היד ומתווכח עם חבר על משהו פוליטי. ואז אחרי הצעקות, לפני שיצא מהדלת, אבי לוקח את ידו של החבר ומחבק אותו לשלום.

והיום? אני מסתכל על שכניי וחבריי לעבודה, על המשפחות שלהם, וחש ריקנות. בימינו אין עוד קירבה בין חברים כמו בין אבי לחבריו. אפילו משפחות נרקבות תחת שלטון המפלגה. כמו עם הבת של ח' שלא רצתה לעשות ילדים - אבא שלה סירב לדבר איתה, אמא שלה זרחה עליה, ואחיה התייחסו אליה כמו זרה בבית. הנאמנות למפלגה, הצדקנות, הבושה והפחד ממה יגידו, חשובים להם יותר מהקשר העמוק ביותר בין

”קבוצת עשרים עד ארבעים!” קול נשי חד מהמסך הקפיץ אותו. ”עשרים עד ארבעים! לעמוד מולי, בבקשה!” וינסטון קם בבהלה והתייצב מול המסך. על פניו הוא לבש חצי-חיוך שנחשב מתאים להתעמלות בוקר. מולו הייתה אישה שרירית וחטובה, לבושה בנעלי התעמלות וטוניקה בצבע הכחול של המפלגה.

”נתחיל בחימום” קולה היציב הורה ”אחת, שתיים, שלוש, ארבע! אחת, שתיים, שלוש, ארבע! קדימה, חברים, תראו לי שאתם חיים! אחת, שתיים, שלוש, ארבע!”

בזמן שהניף את זרועותיו לצדדים, מחשבותיו נדדו אל החלום. זו הייתה הפעם הראשונה מזה זמן רב שחשב על אמו. הוא ניסה להיזכר בפניהם של הוריו, שנעלמו זמן קצר לאחר השתלטות המפלגה. אך ללא תמונות, יומן, או אדם שיוכל לשתף אותו במחשבותיו – זכרונותיו דהו והתפוגגו.

”עכשיו לרוץ במקום ולהרים ברכיים גבוה גבוה!” וינסטון נזכר באביו מרים אותו ורץ, מודאג ומתנשף. אמו מיהרה מאחוריהם, בידיה תיק גדול – או אולי אחותו הקטנה? הם ירדו מתחת לאדמה לחדר אפור ומלוכלך עם ריח של עובש. המקום היה גדול אבל עמוס באנשים, חלקם ישבו על הרצפה ועל מחצלות, וחלקם עמדו ונשענו על הקיר. האווירה הייתה מתוחה, ואנשים התלחששו. הוריו פרשו שמיכה והתיישבו עליה, כשהוא יושב ביניהם. לידם ישבו גבר ואישה מבוגרים, אוחזים ידיים, עיניהם נפוחות מבכי. מה קרה להם? לא הייתה לו דרך לדעת. אך זכרון הפאניקה הזכיר לו שבעבר טילים לא היו דבר שבשגרה.

”אגרופים קדימה, בכל הכוח! דמיינו שיש מולכם אדיוט אירו-אסייתי” אוקיאניה הייתה במלחמה עם אירו-אסיה. לדברי המפלגה, אוקיאניה תמיד הייתה במלחמה עם אירו-אסיה. וינסטון ידע שעד לפני ארבע שנים אוקיאניה הייתה בשלום עם אירו-אסיה, אבל לא הייתה לו שום דרך להוכיח זאת. ’זה השולט בעבר שולט בעתיד. זה השולט בהווה, שולט בעבר’ היה אחד מעקרונות המפלגה.

”לעצור, לרדת לפלאנק” וינסטון ירד אל הרצפה המלוכלכת, נשען על המרפקים ושמר על גוף ישר. מה שנכתב בספרי המפלגה נחשב להוכחה, ונקרא בשיחדש ”הוכחה-מהכתוב”. הכוח לשנות את ההיסטוריה מפחיד יותר מהכוח לשגר טילים, חשב בזמן שגופו החל לרעוד.

טיפת זיעה צרבה את עינו השמאלית. הייתה דרך להימנע מהתחושה המציקה שעלתה בו כשחשב על הפער בין העבר האמיתי לבין הכתוב בספרי המפלגה. כל שנדרש היה תרגול של שני מונחים בשיחדש: ”קבלת החוכמה”, ו-”תרתי-דעת”.

"לחזור לעמידה. פיסוק קל, להרים ידיים, לקחת אוויר... להוריד ידיים ולנשוף". וינסטון הרים את זרועותיו ונשם עמוק. "קבלת-החוכמה" היה קל להבנה – דברי המפלגה תמיד אמת, ואין ספק בנכונותם. להעמידם בשאלה הוא מעשה אסור ומופרך. הוא לקח אוויר. לעומת זאת, העולם המפותל של "תרתי-דעת" היה מורכב. הוא נשף. תרתי-דעת זו היכולת להחזיק בדעות סותרות ולקבל את שתיהן; להמציא סיפורים מפורטים ולהתייחס אליהם כאמת; לשכוח כל עובדה לא נוחה, ולהיזכר בה מחדש כאשר היא מתאימה. להשתמש במוסר כנגד אותו המוסר עצמו; להשתמש בהיגיון כנגד אותו ההיגיון עצמו – לדוגמה, המפלגה טענה שהיא מגן הדמוקרטיה ולכן חשוב שיהיה לה כוח מוחלט. אך הדבר החשוב ביותר בתרתי-דעת היה לשכוח שהשתמשת בתרתי-דעת.

"להצמיד רגליים. בואו נראה מי יכול לגעת בבהונות!" מדריכת הספורט אמרה בהתלהבות. "מהמותניים, חברים, קדימה! א-חד! א-חד!" וינסטון שנא את התרגיל הזה, ששלח כאבים ברגליו מהעקב ועד הישבן. לעזאזל עם "תרתי-דעת", לעזאזל עם "קבלת-החוכמה", לעזאזל עם דברי המפלגה! וינסטון החליט בראשו, בסתר, לרדוף את האמת המציאותית ולזהות את הזיופים. לא היה קשה למצוא דברי הבל בכתבי המפלגה, היו כל כך הרבה מהם שזה לא היה אתגר. אך למצוא הוכחה לסתירה היה קשה עד מאוד, בלי גישה לתיעוד שאינו מפלגתי. ואז נזכר בפעם אחת בחייו שהחזיק הוכחה לשקר ברור כשמש, כשהיה –

"סמית 6079!"

קולה של מדריכת ההתעמלות פילח את מחשבותיו, וליבו החסיר פעימה כשקראה בשמו, אך הוא הצליח לשמור על חצי החיוך מול מבטה של המדריכה.

"תתכופף יותר, אני רואה שאתה יכול יותר. יותר נמוך, עוד! ברכיים ישרות. כן, ככה, חבר. עוד, עוד!"

המדריכה הרימה זרועות מעל ראשה ואז התכופפה, אצבעותיה מגיעות לרצפה. "ככה, חברים! כולכם יכולים אם תרצו", הוסיפה כשזקפה את גבה. "לא כולנו זוכים להילחם, אבל לפחות אנחנו יכולים להישאר בכושר. תחשבו על החיילים שלנו בחזית, גיבורים בני שבע-עשרה.

תחשבו על הטייסים האמיצים שלנו. עכשיו, נסו שוב, למענם. כן, סמית, מצוין!" היא עודדה בשוינסטון, בפרץ של נחישות הצליח לגעת באצבעות רגליו בלי לכופף את ברכיו, לראשונה מזה שנים.

פרק 4

מעל רחבת הכניסה למשרד האמת, על קיר הבניין העצום היו חרוטות שלוש כתובות בענק:

מלחמה היא שלום

חירות היא עבדות

בורות היא חוזקה

וינסטון הביט בהן לרגע, ואז המשיך פנימה עם זרם האנשים הממהר לעבודה. ריח אקונומיקה ונייר שרוף עמד במסדרון הארוך, ופסי תאורה האירו את הכל באור לבן ובוהק. שורות ארוכות של עמדות עבודה מילאו את החלל, תקתוקי מקלדת ומלמולים בלתי פוסקים נשמעו מכל כיוון. לאורך קירות המשרד כולו היו פזורים חריצים עם כיסוי מתכת שחור, שנקראו פיר-האמת. ניירות, מסמכים, תמונות ואפילו ספרים שלמים שהפכו לא נכונים בעיני המפלגה, "אל-נכונים" בשיחדש - הושלכו לפיר-האמת, נשרפו ונמחקו מהקיום.

וינסטון הכיר רק מעט מהעובדים. בתא מולו עבד טילוטסון, גבר נמוך עם משקפיים עבים וזקן תיש קטן. הוא היה שפוף ואפו כמעט נגע בזכוכית המסך שמולו. כמו וינסטון, גם הוא עסק בתיקון טעויות במערכת החדשות. בתא הסמוך עבדה דיוויס, שתפקידה היה להסיר ממאגרי מידע כל זכר לשמותיהם של אנשים שהתאדו, "אל-קיימים" בשיחדש. היא עברה במהירות בין המסכים ואצבעותיה תופפו על המקלדת בקצב אחיד. וינסטון ידע שהיא לא תאט אפילו לרגע גם כשתגיע בבוא העת אל שמו שלו. כמה אירוני שבעלה נעלם כך לפני מספר שנים.

כשהתיישב וינסטון נאנח בקול לקראת יום עבודתו, ומיד לבש הבעת פנים רצינית כדי שהדבר לא ייחשב לעבירת גסות-רוח. היו שלושה מסכים בעמדתו. המסך הימני הכיל את רשימת המשימות שלו, בפורמט המשרדי המקוצר:

- חדשות; 17.8-03-84; א"ג; טקסט על אפריקה; שגיאת הקלדה.
- חדשות; 19.14-12-83; שפע; תכנית שלוש השנים; אל-נכון, לאמת מול קיים.
- חדשות; 21.14-02-84; שפע; הצהרה כמות מבסת השוקולד; אל-נכון.
- חדשות; 17.03-12-83; א"ג; אל-טוב-מאוד, אזכור אל-קיים, דרוש שכתוב מלא, לאישור בכיר.

משימה הרביעית הייתה גדולה ומאתגרת. וינסטון נהנה במיוחד ממשימות כאלה, והוא החליט להשאיר אותה לסוף.

וינסטון פתח את ארכיון החדשות על המסך האמצעי, וקרא את המשפט המסומן מתוך ראיון של האח-הגדול: "אל חשש, אני בר-בטחון שיהיה שקט בדרום הודו. עם זאת עלינו להיות על המשמר כי יתכן שנותקף בצפון אפריקה". על המסך השמאלי פתח את עדכוני המלחמה, ומצא שהייתה מתקפת פתע בדרום הודו כשבועיים לאחר הראיון. וינסטון שינה את המשפט ל"עלינו להיות על המשמר כי יתכן שנותקף בדרום הודו". את התיקון הוא שלח לאישורו, ולאחריו הטקסט המחודש הפך לטקסט המקורי. דברי האח-הגדול נעשו נכונים, ולא נותר שום תיעוד לכך שנעשה שינוי כלשהו.

משימתו השניה הייתה מעיקה ומלאה בחישובים. היה עליו לתקן את תחזיות משרד השפע כך שיתאימו למספרי התפוקה בפועל. למשל, התחזית לייצור הנעליים הייתה 145 מיליון זוגות, והתפוקה רק 62 מיליון. הוא שינה את התחזית ל 57 מיליון כך שהתוצאה עלתה על הציפיות. הוא לא ראה שום רמאות במעשה הזה, רק החלפה של שטות אחת באחרת. אף אחד לא ידע, ולאף אחד לא היה אכפת כמה נעליים הופקו בפועל. גם אם חצי אוקיאניה הייתה הולכת יחפה, זה לא היה משנה דבר. ההתעסקות הייתה רק בהבדל בין צבר מילים אחד אל מול צבר מילים אחר, ללא שום חיבור למציאות.

המשימה השלישית הייתה קלילה. משרד השפע נתן התחייבות בתחילת השנה שלא יהיה שינוי במכסת השוקולד, אלא שרק אתמול פורסם שהמכסה תקטן בשבוע הבא משלושים גרם לעשרים גרם. הוא החליף את ההתחייבות באזהרה על הפחתה באפריל.

וינסטון התרומם מהכיסא, התמתח, אסף את כל הדפים שעליהם כתב חישובים והערות והשליך אותם אל פיר-האמת. נשמע רעש של יניקת אוויר, הניירות נשאבו למקום כלשהו במבנה הענק, נשרפו ונעלמו מהעולם. יחד איתם, הושמד כל זכר לביצוע השינויים.

השעה הייתה כמעט אחת-עשרה, ולכן הוא הלך לרחבה המרכזית והמתין לרגע-השנאה.

לאחר שהסתיים האירוע, וינסטון חזר לשולחנו והסדיר את נשימתו. הוא פתח מילון שיחדש, וניגש למשימה הרביעית. בניגוד לתיקונים הפשוטים, שכתוב מלא היה אתגר מעניין שכלל מחקר, יצירתיות, ידע בעקרונות המפלגה, ניסיון בשיחדש והבנה של מה המפלגה רוצה לשמוע כרגע. וינסטון אהב משימות כאלה, וכבר כתב באופן הזה מאמרים ראשיים.

במאמר הנידון האח הגדול דיבר בחום על תרומתו של ארגון בשם שקל"י, אשר סיפק מוצרי נוחות לחיל הים. מחמאות רבות חולקו לחבר מיוחס בשם ויתרס, אשר זכה לשבחים רבים ואף לאות הצטיינות. וינסטון מצא שהארגון פורק לאחרונה, ללא שום הסבר. הוא חיפש אזכורים של החבר ויתרס ולא מצא דבר. זה לא היה מפתיע – השימוש במונח "אל-קיים" רמז שהוא התאדה.

וינסטון תהה מדוע ויתרס התאדה.

וינסטון ניסה לשכתב את המאמר, ללא הצלחה. המאמר היה על ארגון שכבר איננו, בראש אדם אל-קיים, וכל העובדים האחרים שהוזכרו פוזרו במקומות עבודה שונים. לבסוף זנח את הניסיון לשכתב והחליט לכתוב מאמר חדש לחלוטין. לאחר מחשבה רבה, החליט להמציא את סיפורו של רס"ן מתיו אגילר, אדם פרי דמיונו, גיבור שנהרג בקרב על שטח אויב.

הוא שפשף את אפו בעדינות והשתעשע ברעיון שטילוטסון מולו עובד על אותה משימה בדיוק. אם כן, בהמשך עובד בכיר יקרא את העבודות של שניהם, ויבחר מביניהם את הגרסה שתהפוך לאמת.

וינסטון פתח דף ריק, והחל לכתוב בסגנון האח הגדול – צבאי, פטריוטי, סוחף, לא משאיר מקום לדמיון או פרשנות. סגנון קל לחיקוי.

חברים וחברות, אני רוצה לספר לכם על חייל.

לא סתם חייל – דמות מופת. אדם שחי את הערכים שעליהם מושתתת מפלגתנו.

רס"ן אגילר זכרוננו לברכה.

מגיל צעיר הוא לא שיחק בבובות. הוא לא בנה ארמונות בחול. הוא בנה בתוכו תחושת שליחות. הוא הצטרף לתנועת "הפטריוט-הצעיר". לא כדי לקבל, אלא כדי לתת. בהמשך הפך שם לחונך, למוביל, לדמות לחיקוי.

בזמן שילדים אחרים היו עסוקים במשחקים – שמע אגילר את הדוד שלו מנהל שיחה אל-טהורה. שיחה נגד המפלגה ונגד הערכים שלנו. הוא לא היסס, הוא לא גמגם – הוא דיווח. הוא הסגיר את הדוד שלו כי הוא ידע – הנאמנות לאמת, לבטחון, למפלגה, חשובה מקשרי דם.

הוא המשיך. שקד על לימודיו והיה טוב-מאוד בהנדסה. במסגרת לימודיו תרם תרומה יוצאת דופן לבטחון המדינה – פיתוח של רימון רסס חדש, קטלני, שתוכנן במוחו של נער חכם-מאוד. הרימון יושם על ידי משרד השלום. רימון יחיד כזה חיסל שלושים ואחד אויבים.

לאחר התואר הוא הצטרף לצבא השלום. לא רק כחייל – כמפקד. הוא התקדם במהירות והגיע לדרגת רס"ן. ואז – יצא למשימה. משימה אל-בטוחה בשטח אויב. הוא הוביל שבעה לוחמים אמיצים, אשר חדרו באישון לילה למיקום סודי. הם החלו בתהליך של איסוף מודיעין, מידע חשוב-מאוד-עוד לבטחון המדינה. לרוע המזל הצוות נחשף. החלו חילופי אש.

אבל אגילר לא נסוג. הוא ידע: יש משימה. יש מפלגה ועם שלם שסומכים עליו. הם המשיכו במשימה תוך כדי קרב. תחת אש. רק כאשר סיימו לאסוף את המידע כולו, הורה אגילר על נסיגה. על מנת לחפות על הצוות שלו הוא החליט להישאר מאחור, על דעת עצמו. אחרי שווידא שהם בטוחים – הוא חתר למגע עם האויב. הוא חיסל חמישה חיילי אויב ואז ספג קליע בכתפו. הוא המשיך להילחם עם כתף פגועה – וחיסל שישה חיילי אויב נוספים. ואז – נפגע בחזהו. ונפל. גיבור ואמיץ היה במותו – כפי שהיה בחייו.

רס"ן אגילר היה מגדלור לכולנו. הוא לא בזבז את זמנו במשחקים או חיים-אישיים.

הוא שקד. הוא הקריב. הוא התמסר למפלגה.

תהי דרכו – דרכנו.

בעזרת מחולל תמונות וכמה תיקונים במאגרי מידע, רס"ן מתיו אגילר שלא היה קיים עד לפני שעתיים – יתקיים בזיכרון הקולקטיבי, כמו כל אדם אחר בהיסטוריה. כמה מוזר, חשב בזמן ששלח את הקבצים לאישור, שאפשר בקלות ליצור אנשים מתים, אבל לא חיים.

פרק 5

וינסטון העביר משקל מרגל לרגל בתור הארוך לארוחת הצהריים. חדר האוכל היה רועש, והאוויר היה דחוס ומלא בריח של תבלינים, שמן, ואדי ג'ין.

"אה, בדיוק מי שחיפשתי" אמר קול מאחוריו.

הוא הסתובב וראה את חברו סם - אדם כבן שישים, נמוך קומה, עם שיער כהה ועיניים גדולות ובולטות שעבד במחלקת הבלשנות. מבטו תמיד נראה לוינסטון עצוב ולועג בו זמנית. הוא נהנה מחברתו אך בו בזמן ידע שלא יכל לקרוא לו באמת 'חבר', כיוון שסם היה מדווח עליו ללא היסוס אם רק היה יודע מה דעותיו האמיתיות.

"רציתי לשאול אם יש לך סכיני גילוח", אמר סם.

"אין, אי אפשר למצוא אותם בשום מקום" שיקר וינסטון. למעשה הוא שמר שניים לשימוש עתידי.

"הבנתי, אם תמצא מישהו שמוכר אותם, תגיד לי".

סם התכוון לדוכנים הלא-מפוקחים של עם-הארץ, שם לפעמים אפשר היה למצוא מוצרים שהיו חסרים על מדפי חנויות המפלגה.

התור התקדם, והם לקחו כוסות מים ומגשי פלסטיק מהערימה.

"הלכת לראות את התלייה אתמול?" שאל סם.

"לא. עבדתי".

"הייתה זו תלייה טובה במיוחד. רגליו של הנבלה השתחררו והוא בעט באוויר שוב ושוב, עד שפניו נעשו כחולות. תת-אדם שרק הסריח את העולם, וטוב שפטרנו."

"אראה את זה בשידור החוזר", שיקר שוב וינסטון, למעשה הוא נחרד מהאירוע הברברי. סם לעומתו נראה שנהנה מאלימות, בין אם היה מדובר על תלייה, השמדת כפרי אויב, לינצ'ים וחסידים של פושעי מחשבה.

עיניו החודרות של סם סרקו את פניו של וינסטון.

"כמובן, ידידי", ענה לו סם בחצי חיוך.

"הבא!" צעק בחור צעיר בלבוש לבן ובידו מצקת. "פירה או תפוח-אדמה אפוי?" שאל אותם במבטא הפועלים של עם-הארץ. הם סימנו עם האצבע וקיבלו צלחת עם שני תפוחי-אדמה, פרוסת לחם, עגבניה, אורז ומעליו תבשיל אדום ועתיר שמן עם קוביות אפורות-כתומות שלא ניתנות לזיהוי.

כשהגיעו לעמדת השתייה שאל סם "רוצה ג'ין? עלי" מבלי לחכות לתשובה הוא הניח שני מטבעות, ולקח כוסות ג'ין לעצמו ולוינסטון. הם איתרו שולחן פנוי בקצה השני של האולם ופילסו את דרכם דרך יער הכיסאות הצפופים. השולחן היה מוכתם ודביק, ולמרות מאמציו של סם לנקות אותו עם מפית הם היו צריכים להניח את המגשים בזווית כדי להסתיר את רוב הנזק.

סם הרים את כוסו, הכריז "למען העתיד!" ושתה לגימה קטנה. וינסטון הרים את כוסו, הביט בה לשתי שניות, ואז גמע את הכל בבת אחת. הוא מחה את הדמעות מעיניו ובמשך כמה דקות הם אכלו בדממה, בולעים כפות גדושות של התבשיל המסתורי. טעמו היה חמצמצץ-מתקתק, לא טעים במיוחד אבל משביע.

תוך כדי האכילה וינסטון הביט אל השולחן לידם, שם ישב אדם כבן ארבעים לבוש במדי עובד בכיר ומולו אישה צעירה ממנו. האיש דיבר במהירות בקול צפצפני, ולא איפשר לאישה להשחיל מילה. היא הנהנה בהתלהבות, "אתה כל כך צודק" אמרה לו. וינסטון לא הצליח להבין

הרבה משטף הדברים המהיר שפלט האיש, אך לא היה ספק לגבי האופי הכללי של דבריו – כל מילה הביעה קנאות, גאווה, וצדקנות. וינסטון צפה בלסת של אותו אדם ודמיין שהוא צופה בבובה על חוט, ולא באדם אמיתי. לא המוח של האיש דיבר, אלא הפה שלו, פולט שטף אוטומטי של מילים ללא מחשבה.

"אתה יודע," אמר סם, "יש לנו מילה בשיחדש: דיבור-גע-גע. אפשר להשתמש בביטוי כעלבון לאדם המדבר שטויות או כמחמאה לנאמנים המדברים כמו ידידנו כאן."

"איך באמת מתקדמת העבודה על המילון?" שאל וינסטון.

"לאט", אמר סם, פניו נאורו משהוזכר הנושא. "אבל אני בר-צפי-טוב. שמנו לעצמנו כמטרה להפוך את שיחדש לשפה היחידה ולהחליף לחלוטין את שיח-פג." הוא טבל את הלחם ברוטב התבשיל והכניס לפיו. "תופתע לשמוע שהעיסוק העיקרי שלנו הוא דווקא במחיקת מילים, עשרות מהם בכל יום. מחיקת מילים הוא דבר יפה-מאוד, הסרת משקל עודף. ידעת שיש שמונה פעלים שונים לתיאור הפעולה של עטיית פריט לבוש?" הוא הרים את שתי ידיו ומנה כל מילה באצבעותיו: "לבש, חבש, נעל, גרב, ענד, הרכיב, עטה, שם. במהדורה החדשה יהיה רק פועל יחיד: שם חולצה, שם כובע, שם נעליים. פשוט, נכון? גם שמות עצם אנחנו מוחקים, למשל אין צורך במילה כורסה כאשר ניתן לומר כיסא-רך." הוא לקח לגימה מהג'ין, והמשיך בהתלהבות "וכמובן שמות התואר. חשבת פעם על כך ששמות תואר מכילים גם את ההפך של עצמם? היום מחקנו את המילה 'איטי', כיוון שניתן לומר 'אל-מהיר'. גם בעצימות התארים אנחנו עושים סדר. כדי להדגים לך ידידי, נסה לענות על החידה הבאה – חשוב על המילים 'מעולה, מצוין, נהדר, נפלא' ואז סדר אותן לפי סדר עולה, מהטוב במיעוטו לטוב ביותר" וינסטון נד בראשו. "אל-אפשרי, נכון? אחסוך לך, אין צורך לחשוב על כך כיוון שאת כולם כבר מחקנו. במקומם יהיו לפי הסדר: טוב, טוב-מאוד, טוב-מאוד-עוד. אתה רואה את היופי שבזה, ידידי? לכל מושג תהיה מילה אחת עם משמעות אחת." עיניו לרגע נעו לכיוון המסך שמעל לראשם, והוסיף "כמובן שכל זה היה הרעיון של האח הגדול".

ברגע שהוזכר האח הגדול הגיב וינסטון את התגובה המתבקשת "גאון העולם!" אך במקום להישמע אוהד כפי שתכנן, קולו בגד בו והוא נשמע חסר התלהבות, אפילו ציני.

עיניו של סם התמקדו בו לרגע, בוחנות. "אין לך הערכה אמיתית לשיחדש" אמר. "קראתי מאמרים שכתבת והם טובים, אתה שולט בשיחדש. אבל מורגש שהם תרגום, כי בליבך אתה חושב בשיח-פג."

וינסטון לא ידע אם הוא הרגע קיבל מחמאה או אל-מחמאה. הוא מילא את פיו בחתיכה גדולה של תפוח-אדמה כיוון שלא סמך על עצמו להגיד אפילו מילה נוספת.

"אני רוצה שתבין" המשיך סם, "שהרעיון העיקרי מאחורי שיחדש הוא צמצום מרחב המחשבה עצמו. זה לא יקרה בימי חיינו, אך בבוא העת לא יהיו יותר מושגים שאין בהם שום צורך." הוא שתה קצת מים, ואז עם כל מילה סימן צורת X עם אצבעו על כף היד השנייה: "מחאה, שביתה, שקיפות, צנזורה, גזלות-דעת, או כמובן-" הוא סימן עם שפתיו את המילה "הומוסקסואל", חושש אפילו לבטא זאת בקול רם. "בכל דור יהיו פחות מילים, בכל דור פחות רעיונות שאפשר לבטא. האם אתה מבין את מה שאני אומר?" החיוך על פניו נראה שונה, כאילו משהו התעוות בתוכו, אך עיניו ברקו. "כל הספרים שנכתבו בשיח-פג ישוכתבו. אם חבר-מפלגה בעתיד ייתקל בספר של פעם, הוא אפילו לא יצליח לקרוא אותו."

"חוץ מע-" התחיל וינסטון, ואז עצר בעצמו, מהחשש שאולי זו תגובה לא טהורה.

"חוץ מעם-הארץ? הם לא נחשבים, הם לא אנשים" אמר. "טוב-מאוד יהיה העתיד שבו עבירת-הרהור לא תהיה אפשרית כיוון שלא יהיו מילים לבטא מחשבה אל-טהורה. ביטול הסחות הדעת, ביטול הפיתויים, ביטול המחשבה, ביטול העצמי - זו הדרך ידידי, כך שומרים על דבקות וקבלה מלאה." אמר, הרים את כוס הג'ין בהפגנתיות ולגם את כל מה שנותר.

סם יימחק יום אחד, הבין פתאום וינסטון. לא היה רבב בקנאותו – הוא העריץ את האח הגדול, היה גאה במפלגה, עבד במסירות ושנא בלהט את האנשים הנכונים. אך הוא היה חכם מדי, ודיבר באופן ישיר מדי. אפילו שדבריו היו טהורים, יש דברים שעדיף לא לומר בקול רם. וינסטון חש פתאום עצב עמוק. הוא לא ידע אם הצליח למנוע מהרגש להופיע על פניו, אך גם אם סם ראה זאת, הוא לא אמר מילה.

”הנה מגיע פרסון” אמר סם ופלט אנחה שנשמעה לוינסטון כאילו הוסיף ’הדביל הזה’.

תום פרסון נופף אליהם והתקדם לכיוונם ”שלום שלום!” הוא בירך אותם בקול רם. הוא היה שמנמן, חייכן, קצת נמוך, עם פנים עגולות. שפת גופו הייתה אנרגטית, קצת כמו ילד.

סם שלף מכיסו רצועת נייר משרדי והתבונן בו בעיון, עיפרון בידו.

”סבאל’ה, עובד אפילו בזמן האוכל, הא?” אמר לסם וטפח על שכמו, ”כל הכבוד כל הכבוד. איך שאני מכיר אותך, אתה בטח עובד על משהו שאני לא אבין ממנו שום דבר.” הוא הניח את ידו השניה על כתפו של וינסטון ”סמית, מה איתך אחי? איך הרגל, משתפרת? שמע, לא באתי רק כי אני אוהב אותך, אלא גם בשביל התרומה ששכחת לתת לי.”

”איזו תרומה?” שאל וינסטון, וידו נשלחה באופן אוטומטי לכיסו כדי לחפש שטרות. היה מצופה מחבר-מפלגה למסור מרצונו תרומות ’כפי יכולתו’, וכה רבות היו המטרות שקשה היה לעקוב.

”לשבוע-השנאה” ענה פרסון. ”אתה יודע שאני הגדבר של הבניין שלנו. תקשיב אנחנו הולכים להפגז השנה! נכסה את כל אחוזת הניצחון בדגלים. יהיה כיף! זה שני דולר לכל דירה.”

וינסטון שלף שני דולר מכיסו ומסר לפרסון, שלקח אותם ורשם בפנקס קטן.

"תודה גבר. מה, שמעתי שהילד שלי דפק בך כדור רוגטקה אתמול. אל תדאג, נתתי לו על הראש, הוא לא יציק לך יותר. להבא אל תתבייש, אם משהו כזה קורה תגיד לי ישר, אני אטפל בו." וטפח לו על הכתף. "אני אזמין אותך למאפה בקפיטריה בהפסקת שש-עשרה, עלי".

"תודה, אבל זה לא מסתדר לי היום, יש הרבה עבודה. אני חושב שהילד היה מצוברח כי הוא רצה ללכת לתלייה."

"אה, טוב אפשר להבין אותו. איזה ילדים משובחים גידלתי הא? משהו אחד עשיתי טוב. כל היום מדברים על להרוג אויבים ועל הפטריוט-הצעיר. כאלה חמודים! אבל הם צריכים לשמור את האנרגיה בשביל מי שאמורים לשנוא. אתה יודע, פעם אחת הם ראו אישה בדוכן בשוק עוטפת סלמי עם פוסטר של האח הגדול. הם הציתו את החצאית שלה! תקשיב, עם-הארץ הזאתי יצאה עם כוויות בכל הגוף. בחיים היא לא תעשה משהו כזה עוד פעם, זה בטוח. ועוד לא סיפרתי לך מה המהממת הקטנה שלי עשתה בסוף השבוע האחרון, תקשיב גם אתה סבאל'ה. הם יצאו למחנה של הפטריוט-הצעיר כן? היא טיילה עם חברות ואז היא קלטה איזה איש שנראה לה חשוד. הם עקבו אחריו במשך, תקשיב לי טוב - שעתיים! עד שהוא הגיע לעיירה בצד השני של הפארק. ואז - שניה לפני שהוא הספיק להיכנס לאיזה בניין - הם מצאו שוטר, דיווחו לו, והוא עצר אותו על המקום."

"על מה עצרו אותו בעצם?" שאל וינסטון.

"הוא היה מרגל, או מסתנן, או משהו כזה. היא שמה לב לנעליים שלו, נעליים שהיא לא ראתה אף פעם. ככה הבינה שהוא מתחזה. די חכם לילדה קטנה, אה?" אמר בחיוך ענק.

"מה קרה לאיש?" שאל וינסטון.

"מאיפה אני יודע... אבל כנראה ש-" פרסון עשה תנועה של אקדח לראש וקליק עם הלשון.

"טוב עשו" אמר סם, בלי להרים את ראשו מהנייר שלו.

"כן", הוסיף וינסטון במהירות, "אסור לקחת סיכון בדברים כאלה, במיוחד בזמן מלחמה-"

צליל חצוצרה קטע את דבריו. כולם כאיש אחד השתתקו והפנו את מבטם לעבר המסכים שהיו פזורים על כל קירות האולם. "שימו לב, חברים!" קרא בחור צעיר בחליפה, כאשר מאחוריו הופיע סמל משרד השפע. "כאן עמית שטרן עם חדשות טובות: ניצחנו בקרב על הייצור! זה עתה התפרסמו נתוני התפוקה השנתית. אם לסכם במשפט אחד – רמת החיים שלנו עלתה השנה בעשרים אחוזים! הבוקר נערכו בכל רחבי אוקיאניה הפגנות תמיכה ספונטניות לאות תודה לאח הגדול" התמונה מאחוריו התחלפה בתמונות של אנשים בסרבליים כחולים, מחייכים וצועדים ברחוב עם דגלי המפלגה. "תודה לאמא אוקיאניה! תודה לאמא אוקיאניה!" נשמעו קולות המפגינים, ובראשם צעדו 6 אנשים ואחזו בשלט ענק שעליו הודפס 'תודה על החיים המאושרים שבהם זכינו'.

וינסטון לא היה מופתע, באוקיאניה החדשות תמיד היו טובות והחיים תמיד השתפרו. הכתב הציג גרף שהראה עליה במכסת השוקולד. האם הם בלעו את זה? וינסטון הביט מסביב. סם הביט במסך בריכוז, על פניו החיוך הקבוע שלו, הוא בלע את הנתונים בעזרת כמות נכבדת של תרתי-דעת. פרסון הביט בפה פעור, בלע את הכל בשקיקה, בלי להבין דבר. איש הבובה בשולחן הסמוך היה מרותק למסך, ואם מישהו היה מציין שרק אתמול הופחתה מכסת השוקולד, בוודאי היה חונק אותו במו ידיו.

לפתע כל גופו נדרך והוא הרגיש שמסתכלים עליו. במרחק שני שולחנות יושבה הבחורה שחורת השיער, כל גופה מסובב לכיוונו והתבוננה בו ישירות, כמו נמר העוקב אחר טרפו. רגע לאחר שעיניהם נפגשו היא הסתובבה חזרה והפנתה את ראשה מעלה לכיוון המסך בצד השני.

זיעה קרה הרטיבה את גבו. כמה זמן היא הסתכלה עליו? האם הוא הראה סלידה על פניו בזמן השידור? האם היא השקיפה עליו כדי לדווח עליו מבצע עבירת גסות-רוח? הוא נזכר שברגע-השנאה היא יושבה ממש מאחוריו למרות שהיו כיסאות פנויים מסביב. אולי גם אז, רצתה לבדוק אם הוא צועק מספיק חזק.

וינסטון השתדל לשמור על חיוך קטן, והסדיר את נשימתו. הכתבה של משרד השפע הסתיימה והמסכים החלו להשמיע שיר הלל לאח הגדול.

"אדיר! משרד השפע ממש שיחק אותה השנה!" אמר פרסון וטפח על השולחן בידו. "סמית, יש לך אולי סכין גילוח שאתה לא צריך?"

"מצטער, אני משתמש באותו אחד כבר שבועות", אמר וינסטון.

"אה, בטח. רק חשבתי לשאול."

פרסון המשיך לקשקש, אך וינסטון לא הצליח להקשיב והנהן באופן אוטומטי בעודו חושב על הבחורה. ייתכן שהיא סוכנת סמויה, אך יותר סביר שהיא עקבה אחריו בהתנדבות. הוא הביט לכיוונה מספר פעמים נוספות, אך היא לא הסתובבה אליו שוב. אולי בכל זאת הכל היה רק צירוף מקרים? וינסטון כמעט הצליח להאמין בכך.

כשקם מהשולחן הוא עטף במפית את פרוסת הלחם שנשארה והכניס לכיס. אם היא באמת מרגלת אחריו, בעוד יום או יומיים הוא יילקח למרתפי משרד האהבה. עדיין, חבל לבזבז לחם טרי.

בימים האחרונים אני לא מצליח להוציא את קתרין ממחשבותי. ~~היא~~ פרודתי אישה גבוהה וזקופה, עם תנועות אלגנטיות, פניה יפייפיות ועיניה ירוקות גדולות וריקות. אף מחשבה מקורית לא הייתה לה, היא בלעה כל שטות שהמפלגה אמרה וחזרה אחרי הסיסמאות. בלבי כיניתי אותה "רמקול", כי לדבר איתה היה כמו לדבר עם הרמקול של המסך.

לא שמעתי ממנה כבר כמה שנים. אולי היא התאדתה מהעולם ולא שמעתי על זה? כנראה שלא, הקנאית הנאמנה הזו לבשה את המפלגה כמו בגדים על הגוף. בעצם יותר מבגדים, כי גם בעירום הרגשתי את המפלגה חוצצת בינו כו בד עבה וגס. למה המפלגה נדחפת בין בעל ואישה? מכבה כל ניצול של תשוקה, כמו ההנאה הטבעית ביותר שיש היא אויב המדינה.

השנתיים שלי איתה הרגישו כמו חמש, אם כי בהתחלה היו הרבה רגעים יפים. מה השתנה בעצם? אני זוכר פעם שקפצנו לרחוץ באגם, אז באוגוסט הראשון שלנו. זה היה יום חם, האגם היה שקט והמים היו קרים ומרעננים. ברבורים רועשים עברו קרוב אלינו, בחנו אותנו בחשדנות וגרמו לנו לצחוק בקול. באותו יום חשבתי שאני בר מזל שהשגתי אישה יפה כמוה. היה את ערב המשחקים, בבית של הזוג הג'ינג'י, מה היה שמם? הם נראו זוג נהדר, אי אפשר היה להפריד ביניהם. כלומר, עד שועדת הנישואין אסרה עליהם להישאר יחד.

גם אנחנו היינו יפים יחד, מה השתנה בעצם... במבט לאחור זה ברור. התחלנו להכיר באמת רק אחרי שעברנו לגור יחד. אפילו המין הרחיק בינו. היא כינתה את זה "המעשה" וגם את הביטוי הזה אמרה בלחשה. "חייבים להביא ילדים ולחנק אותם להיות טובים ונאמנים". איזה מזל, איזה מזל שהיא לא נכנסה להריון! מה הייתי עושה אם היה לנו ילד? היינו

נתקעים יחד, שונאים זה את זה, והינך היה גדל בבית עם הורים מנוכרים.

מורה שגם עבורי המעשה הפך למטלה. המגע גרם לה להתכווץ, כאילו הייתי אדם זר. היא שכבה בלי להוציא צליל, כמעט בלי לזוז, משכה אותי אליה ודחפה אותי ממנה בו זמנית. הרגשתי שאני כופה עצמי עליה, למרות שדווקא היא זו שכפתה עלינו "לקיים את חובתנו למפלגה פעם בשבוע". כן, "חובתנו למפלגה"... איזה ביטוי איום למעשה אהבה. בשלב מסוים העדפתי לשחרר את עצמי במקלחת. היא הייתה בהלם כשגילתה זאת יום אחד, אמרה שזה אסור ואז ציטטה הנחיה מפלגתית שלא באמת הייתה קשורה למה שששיתי.

אולי זו לא אשמתה, היא צעירה ממני ומכירה רק את העולם של המפלגה. היא לא הייתה מסוגלת אפילו לדבר על זה, אפילו התעצבנה אם העליתי את הנושא. אין לי דרך לדעת, אבל אני חושב שלפני המהפכה לא הייתה בווה כל כך לא טבעית כזו. אני בטוח שלא היו ועדת נישואין או ועדת ילודה, זוג אווה היה זוג, גם בלי לבדוק אם השידוק תקין פוליטית.

אני מנסה להיזכר איך זה היה בילדותי. היו שתי חברות של אמא שלי שבאו לבקר כמה פעמים. אני זוכר פעם שהן ישבו מחובקות על הספה וחשבותי שהן יושבות מאוד קרוב. רק עכשיו אני מבין שהן היו זוג. בימינו, זוג כזה אפילו לא יתואר. מעניין, למה המפלגה מתנגדת לזה? אולי כי זוג כזה לא יכול להביא ילדים. לא, בעצם המפלגה תומכת בהזרעה מלאכותית, "סיוע-פוריות" בשיחזש. מורה שאינני מבין.

אולי הם פשוט שונאים לראות אנשים שטוב להם. כמו "שומרי-הצניעות" שדואגים לנקות את הרחובות מכל פיסת עור

חשול, מכל מה שעלו לראוב על כך שמין הוא דבר מהנה.

כמה הייתי רוצה להיות עם אישה שלא מתביישת, שאוהבת את זה. סקס מלא תשוקה! לא למען "דור חדש למפלגה" אלא למען עצמו. אני חולם על המגע, על העונג החייתי, ותחושת החיבור שבאה איתו. לדמיין דבר כזה בלי להתבייש זו כבר פעולת מרד, עבירת-הרהור מתוקה. רק בתוך הראש שלי, בדמיון, אני חופשי.

יש זיכרונות שמסרבים לעזוב. לא תכננתי לכתוב על זה אבל אני חייב, כי אם זה יהיה על הדף, אולי זה יפסיק להציק לי בראש.

אני לא זוכר את פניה, רק שהיא הייתה מאופרת מאוד, שפתיה אדומות מאוד, פניה לבנות מדי. זה היה ברחוב צדדי בחלק העצוב של העיר, רחוק ממסכים או עמודי השגחה. נשים עמדו שם מימין ומשמאל, הביטו בי הולך. אחת מהן ניגשה אלי, שאלה אותי "רוצה" ואני לא בטוח מה ענית, אבל היא לקחה אותי דרך שער ברזל לחצר אחורית מלאה זבל, ונכנסו לבירה קטנה וחשוכה. אני זוכר את הריח שהיה שם, שיטוב של בושם זול, עובש, זיעה, ואקונומיקה. בכל פעם שריח דומה עולה באפי, כשאני מטייל בשכונות עם-הארץ, תמונת החדר הקטן מופיעה בראשי. היא הדליקה את המנורה, וראיתי שהרצפה והכיור הקטן היו נקיים והמקום היה מסודר. זה היה בולט במיוחד כנגד הקירות והתקרה שכמו היו עשויים מלכוד. לצד הכיור נחו לייבוש שתי כוסות, שנראה שנשטפו לא מזמן. למה שתי כוסות? תהיתי אם חברה בדיוק התארחה אזלה לקשקש על החיים, או שאולי יש לה בן או בת שבאים לבקר.

"יש לך כסף? שני דולר". נתתי לה. היא נשכבה על המיטה מיד, בלי מילה מיותרת, בלי הכנה, חייכה והרימה את החצאית. החצאית הייתה ירוקה עם פסים כחולים, והיא לא לבשה דבר מתחתיה. עמדתי שם באור העמום עם תחושה ש... שקשה להסביר, רציתי להסתלק ובו זמנית רציתי להישאר. היה משהו מושק בפשטות הזו, ביסירות.

היא קמה והתקרבה אלי, ופשטה מעלי את הסרב. התנועות שלה היו מהירות אבל גם עדינות מאוד. מתוך שידה היא שלפה קונדוס והלבישה אותו על איבר המין שלי. אז היא פתחה צנצנת זכוכית קטנה ומרחה עליו חומר קריר ושמוני,

בתנועה בוטחת ונעימה. באותו רגע ראיתי את פניה בפעם הראשונה. היא לא הייתה צעירה, בכלל לא. היו קווים לבנים בשיערה וקמטים בצדי פניה ועל מצחה, אבל הדבר הנורא באמת היה הפה שלה. לא היו לה שיניים, רק חלל שחור וריק.

בכל זאת, עשיתי את זה.

היא זזה וגנחה באופן תיאטרלי, כמו שאני בטוח שעשתה אלף פעמים. כשגמר הכל היא התלבשה ואמרה לי "תחזור שוב". לפני שיצאתי מהדלת הבטתי לאחור, וראיתי שהיא מסדרת את המיטה בקפדנות. אפילו לא שאלתי אותה מה השם שלה.

פרק 7א

בסוף יום העבודה יצאו וינסטון ופרסון אל המרכז הקהילתי כדי להשתתף בהרצאה בשם "תקופת הקפיטליזם החשוכה". המרצה היה מיוחס בשם החבר סטיוארט, שהגיע במיוחד לשכונה הקטנה שלהם. וינסטון היה מעדיף ללכת הביתה, אך היה זה חוק לא כתוב שכאשר מיוחס מגיע יש להתייצב, או כפי שכינה זאת פרסון "זכות שהיא חובה". לא היה לו ספק שמשטרת-המחשבות רשמה בדיוק מתי כל חבר הגיע לערבים במרכז הקהילתי ומתי לא.

האולם הקטן היה דחוס ומחניק. מרוב הרעש אי אפשר היה אפילו להבין את המילים שבקעו מהמסך. כל כיסאות הפלסטיק היו תפוסים ולכן וינסטון ופרסון נאלצו להישען על הקיר כשכתפיהם נוגעות זו בזו מפאת הצפיפות.

ברגע שעלה החבר סטיוארט על הבמה הקהל השתתק מיד. הוא נעמד עם הגב לקהל, פניו אל המסך ואמר "סטיוארט 3021 בקשת השקטה שתיים שעות עבור הרצאה" - לאחר מספר שניות המסך השתתק והציג את סמל המפלגה. הוא הסתובב והקהל החל למחוא כפיים. הוא היה אדם צעיר וגבוה, עם שיער שחור מתולתל ועיניים בהירות בורקות. הסרבל השחור שלבש התאים למידותיו והיה הבגד הנקי ביותר שראה וינסטון מימיו.

"לכל אחד ואחת מכם מוקצית דירה, עבודה ומשכורת", אמר החבר סטיוארט והביט בפניהם של האנשים בקהל. "אינכם יכולים אפילו לדמיין איך זה לישון ברחוב על מדרכה מטונפת ולחפש שאריות אוכל בפחי אשפה. אך זו הייתה המציאות עבור רוב בני האדם באותם ימים. כן, אני רואה את המבטים שלכם - אל-אפשרי, אל-טוב-מאוד. בדיוק כן!

עבור ברי-עבודה וברי-דירה המצב לא היה טוב בהרבה. יום העבודה נמשך עשר עד שתיים עשרה שעות, והיה עליהם לשלם מחצית מהמשכורת רק בשביל מיטה וחדר. אפילו הילדים עבדו, במקום להיות בבתי הספר.

על כל אחד הוטל לחפש עבודה ודירה היה עליהם לחפש לבד, ולכן פעמים רבות מקום העבודה היה רחוק מביתם. דמיינו שאתם

מוכרחים לקום בכל יום בשעה ארבע בבוקר ולצאת לעבודה במרחק של שעותיים הליכה, לעבוד עד השעה שמונה-עשרה, ולחזור הביתה בשעה עשרים. כמה זמן נותר לבלות עם משפחה או ידידים? לכל היותר שעותיים ביום.

למרות זאת, העובדים היו נוהגים בכל בוקר לרדת על ברכיהם לפני בעל המפעל ולנשק את נעליו, כיוון שמי שפוטר – כלומר אל-עובד – הפך מהר מאוד לאל-דייר, גורש לרחוב לקבץ נדבות ולאכול פירורים משולחנות. כך נראה קפיטליזם, חברים."

המרצה גמע מכוס המים שלפניו.

"השופטים הקפיטליסטים", אמר המרצה בקול רם ואז עצר לרגע כדי לתת למילים להדהד, "היו מושחתים כולם. לא היה להם אכפת מהצדק, רק למי יש יותר כסף וכוח. מי שהיה עשיר, הוא זה שניצח."

"חוק ה'הלילה הראשון'", המשיך המרצה, "נתן לעשירים זכות לנצל מינית את הכפופים להם. אספר לכם את סיפורה של אוולין קארטר. היא הייתה אישה הגונה בת שלוששים ושש, גידלה שני ילדים ועבדה במפעל בדים. המפעל הזה היה שייך לקפיטליסט ידוע, בשם מורוב. מסופר עליו שהיה אדם גס ומסריח. אנשים יכלו לדעת שהוא היה בחדר רק לפי ריח הזיעה שהוא הותיר אחריו. בעשרה בנובמבר 1928, התייצבה אוולין לעבודה וקיבלה משימה מיוחדת בחדר מרוחק באזור המחסנים. כשהגיעה לחדר נכנס אחריה בעל המפעל, נעל את הדלת, ופקד עליה להתפשט. היא סירבה וניסתה לצאת, אך הוא חסם את הדרך ואמר לה שאם היא תצא, היא תאבד את עבודתה ותגורש לרחוב. היא חשבה על הילדים שלה ונשארה בחדר. מורוב ניצל אותה, וכך זה חזר בכל יום במשך שבעה חודשים. בסופו של דבר – אוולין השליכה את עצמה לנהר מרוב צער. ומה עשה מורוב הנבלה? התנצל? ממש לא. הוא עשה בדיוק את אותו הדבר לעשרים עובדות נוספות. בכל יום בדרכו למפעל הוא ראה את הילדים של אוולין מקבצים נדבות ברחוב, ומעולם לא נתן להם אפילו מטבע אחד."

כשהסתיימה ההרצאה וינסטון שפשף את רגלו הכואבת ואז הצטרף למחיאות הכפיים. מספר אנשים נעמדו בתור כדי לברך את החבר סטיוארט באופן אישי ולשאל שאלות, והוקל לוינסטון כשפרסון אמר לו "בוא נחזור הביתה".

במהלך כל הדרך לביתם דיבר פרסון בהתלהבות על ההרצאה, ואף טעה בפרטים, לדוגמה סיפר שמורוב החזיק עשרה מפעלים למרות שזה לא נאמר מעולם. וינסטון רק הנהן. כשהגיעו לקומה השביעית, פרסון דפק על הדלת ועידית פתחה אותה מיד, וחייבה את בעלה לשלום.

”מה שלומך?” אמרה גברת פרסון לוינסטון, ”בוא כנס, אני אכין לנו תה”.

וינסטון נכנס, ומעד על צעצוע בדרכו אל הספה. הזוג בינתיים נעלם אל המטבח. בזמן שהמתין, אישה בחלוק לבן על המסך סיפרה על פריצת דרך ברפואה. ”אנו צופים שבתוך שנה אחת, פחות מעשירית מהילדים יחלו בחצבת” אמרה.

בני הזוג פרסון חזרו עם כוסות תה והתיישבו מול וינסטון.

”מה עם הכיור, הגשת את הטפסים?” שאל וינסטון, ולקח לגימה מהתה.

”בטח, בטח. יהיה בסדר”, ענה פרסון, ”אתה יודע איך זה. אני סומך עליהם לגמרי”.

”כן, אני יודע”

”סיפרתי לך פעם מתי הבנתי שאני יכול לסמוך עליהם במאה אחוז?” הוא פנה לאשתו ”עידית, אני יכול לספר לו?”

”כן, עבר הרבה זמן, אפשר. אבל אני מעדיפה לספר בעצמי”.

”לספר מה?” שאל וינסטון

עידית הביטה אל כוס התה שלה, ותום הביט בה. ”זה היה בלידה של הקטנה. הם לא ידעו על... תראה זה בגללי, הייתי אמורה ללכת לסקירה ולא הלכתי, כי חסרים רופאים ולא היו תורים. אם הייתי-”

היא השתתקה, ותום שלח יד והחזיק את ידה.

"בכל מקרה", המשיכה, "כשהרגשתי שהגיע הזמן רצנו למרפאה, והם כעסו שלא עשיתי בדיקות"

"הם לא כעסו, הם היו מודאגים" התפרץ תום.

"כן, נכון. הם לקחו אותי לבדיקה, לא יודעת, ואז דוקטור אר-" היא עצרה ולקחה נשימה, ורק אז המשיכה "הדוקטור שלי הייתה מדהימה. היו חסרים ערכות או משהו כזה, ואני לא יודעת איך אבל היא הלכה לכמה דקות ואז חזרה עם איזה תיק. האחות התחילה להגיד לה 'את לא אמורה' והיא פשוט נתנה לה מבט והתחילה לעבוד. אני לא זוכרת מה בדיוק היה אחר כך, זה כאב כמה שזה כאב אתה לא מדמיין אבל-" דמעות הציפו את עיניה, ולא נראה שהיא התכוונה להמשיך.

"כן, אז הרופאה הזו הצילה את החיים של אשתי והבת שלי." אמר תום "תודה לאח".

"אמא" הופיעה פתאום הילדה הקטנה.

"מה קרה מאמי, קשה לך להירדם?" אמרה עידית ומחתה את הדמעות.

"אפשר את הסיפור על דונאטה הקטן?" ביקשה הילדה

"כן, אבל אחרי זה מיד לחדר לישון". עידית לקחה ספר מהמדף והושיבה את הילדה על ברכיה.

"הפועל שלנו רצה לראות את האח הגדול,

כי שמע עליו דברים טובים וקרא עליו הכל.

כששמע שהאח הגדול מגיע אל העיר לדבר,

לקח את דונאטה הקטן ביד והם יצאו מהר.

האולם היה שקט וממש כמעט ריק,
רק איש אחד ישב שם עם כובע שחור בוהק.
אמר האיש "חבל שהילד ישתעמם פה בפנים,
תן לו לטייל בחוץ באוויר הנעים"
האיש הציע את ידו לדונאטה הקטן,
והם יצאו ביחד החוצה אל הגן.
האיש קנה לדונאטה סירת מפרש נהדרת,
עם דגל אדום, הגה קטן, ותורן שיכול לעלות ולרדת.
הם השיטו את הסירה במזרקה שבחצר,
ודונאטה מחא כפיים, מאושר ביותר.
הגיעו שאר הפועלים אל האולם,
"איפה האח הגדול" שאלו כולם.
ומי זה האיש החביב והנדיב עם דונאטה הקטן?
זה האח הגדול בעצמו שמשחק איתו בגן!"

עידית סגרה את הספר, נשקה לביתה על הראש ולקחה אותה לחדר הילדים.

"טוב, מאוחר." אמר וינסטון וקם מהספה, "תודה שסיפרתם לי על מה שקרה. אני שמח שהכל הסתדר."

"כבר הולך?"

"כן, יש לי עבודה להשלים. נתראה מחר."

וינסטון יצא וסגר את הדלת מאחוריו. בדירתו, הוא הוציא את היומן. השעה המאוחרת לא השאירה לו זמן לכתוב יותר מכמה שורות.

הייתי בהרצאה היום על החיים שלפני המהפכה. משעשע אותי שהמרצה הצעיר דיבר בביטחון רב על תקופה שקרתה לפני שהוא נולד. אין דרך לדעת מה מתוך דבריו נכון ומה הומצא על המקום. לא שזה משנה - מהרגע שהמילים עצבו את פיו, הם הפכו לאמת. כולם רגילים כל כך לקבל את דברי המיוחסים בלי לבקש הוכחה או הסבר הגיוני, בלי להטיל ספק.

ומה היה באמת? אין לדעת. העבר נמחק, המחיקה הוסתרה, והמפלגה מספרת לנו כל מה שהיא רוצה.

המיוחס המכובד היה מומחה לתרתי-דעת. הוא סיפר בצעצוע על העוני והרעב באותם ימים, אך התעלם מהעוני והרעב שיש בימינו. הוא קרא לשופטים הקפיטליסטים מושחתים כיוון שפסקו תמיד לטובת העשירים, אך היה גאה בשופטי המפלגה הפוסקים תמיד לטובת המקורבים.

בכל פעם שחבר-מפלגה אומר "תודה לאח" או "יהיה בסדר" אני שומע בראשי את המפלגה צוחקת. אנחנו מודים לאח הגדול כשהמצב טוב, אפשר להבין. אבל כשהמצב רע? אז מודים לו אפילו יותר! מדוע?

יהיה בסדר... אני חושב שאני מבין. ~~הביטחון הזה~~ אופן המחשבה הזה פוטר אותנו מאחריות לגורל של עצמנו, משתיק אותנו כמו מוצץ בפה של תינוק.

פרק 7ב (למחרת)

אם יש תקווה - היא בידי של עם-הארץ.

בסתיו שעבר הסתובבתי בשוק, חיפשתי שמיכה לקראת החורף. תוך כדי שמישתי בד עבה ומחוספס באחד הדוכנים, שמעתי פתאום זעקה אדירה של מאות גרונות. הייתה לי צמרמורת. "סוף-סוף הם מתקוממים!" חשבתי ורצתי לכיוון הרעש. לרגע, דמיינתי את עצמי צועד ביחד עם הקהל הענק שמפיל את המפלגה, כמו סוס המנער זבובים מעל גבו.

כשעברתי את פינת הרחוב ראיתי קהל גדול, בעיקר נשים, חלקן עם דמעות בעיניים. מרכז הסערה היה בפתח חנות כלי מטבח, שם עמדה מוכרת בחלוק אפור, פניה לבנות, ידיה מורמות בניסיון להרגיע את הקהל, וקולה טבע בתוך הצעקות. אישה אחת הצביעה עליה וזרחה "אל תסתירי, אני יודעת שיש לך עוד! לך למחסן ותוציאי משם הכל!", ואילו עליה עמד וצעק גבר מבוגר "את אל תגידי לה מה לעשות! אני הייתי פה לפניך!". בכל מקום סביבי התלקחו ריבים וצעקות. על המדרכה ממול שתי נשים נאבקו ממש בכח על קופסה אחת - סיר מיוחד כלשהו - עד שהאריזה נקרעה והסיר נפל ברעש על הרצפה. אחת חטפה אותו וברחה, והשנייה קילנה אותה בזרחות.

כמה עוצמה! אם יום אחד יתעוררו בבת אחת ויתפוצצו על המפלגה כמו הר געש - לא יהיה דבר בעולם שיוכל לעצור אותם. כל ההגבלות, השקרים והסבל המיותר יעלמו למחרת בבוקר.

הם לא רואים כמה כוח יש בידיהם? מדוע הם זועמים על כלי מטבח, אבל לא על חירותם?

אני לא מאשים אותם. אף אחד לא נימד אותם אפילו לזהות מהי חירות. הם עובדים מהזריחה ועד השקיעה, אחר כך יומם מלא בירוקרטיה, ילדים לטפל בהם, ומעל הכל מסכים מסכים מסכים. לא ניתן להם רגע אפילו להרהר בכך.

בלי מודעות הם לא ימרדו, ובלי מרד לא תבוא המודעות.

פרק 7 (למחרתיים)

בערב כשחזר וינסטון אל דירתו, המסך השמיע שיר קליל ורגוע בשם "מזמור התודה". וינסטון התיישב לצד השולחן, נשען לאחור בכיסא, עצם את עיניו, והעלה בראשו את כל פרטי היום ההוא. אם מישהו צפה בו מהמסך, ודאי חשב שהחבר סמית מתענג על השיר.

כשהסתיים השיר הוא פקח את עיניו, הוציא את היומן והחל לכתוב.

בתקופת הטיהור הגדול איבדתי את הוריי, אך לא עליהם רציתי לכתוב הפעם. באותה התקופה נעלמו גם מתנגדי המהפכה, ואחר כך נעלמו מובילי המהפכה. הייתי רק ילד, אך כבר אז הבנתי שכל מי שהתנגד לאח הגדול, אפילו בדבר קטן, עמד למשפט ונתלה בתור בוגד ואויב העם. יש בכך אירוניה מתוקה, שאותם האנשים שעזרו לברוא את העולם החדש, היו בין הראשונים להימחק על ידו. רק גולדשטיין הצליח לברוח.

בין מנהיגי המהפכה היו שלושה ענקים שתמיד היו ביחד והותירו עלי רושם רב - ג'ונס, אהרונסון ורתרפורד. בתקופת הטיהור הם נעלמו. לאחר כשנה הופיעו פתאום והסגירו את עצמם למשרד האהבה. הם הודו בפשעים כמו מעילה בכספי ציבור, בגידה, קשירת קשר נגד המדינה. בכל מקום אנשים דיברו על המשפט שלהם. סוף המשפט היה מפתיע, הם התחרטו על כל מה שעשו, אמרו שהם אוהבים את האח הגדול, וזכו בחנינה.

בעשרה באוקטובר 1973, נסעתי לקפה על-העראון כדי לפגוש את מישו. זה היה ערב קריר, והשמש השוקעת צבעה את המקום באדום מבעד לחלונות המעורביים. מה שזכור לי במיוחד זו האקוסטיקה - למרות המוסיקה שבקעה מהמסך הענק שעל הקיר המזרחי, ניתן היה לדבר זה עם זה בנוחות. הזמנתי מהמלצר את מנת הבית וכוס ג'ין. בזמן שחיכיתי למנה, שמתי לב לשולחן פינתי שסביבו היה שטח ריק. אותם שלושה מנהיגים ישבו שם, עדיין יחד. התרגשתי לראות אותם ואולי הייתי ניגש אליהם, אם לא היה בכך סיכון של עבירת זיהום-הדעת.

רתרפורד היה אדם גדול, גבוה ורחב. הוא ישב שפוף, כמו הר שקרס לתוך עצמו. הייתה לו רעמה גדולה של שיער אפור, אפו נראה שבור והיו על פניו צלקות. שלושתם נראו חסרי חיים, קליפות של מי שהיו פעם. על השולחן שלהם היה לוח שחמט

באמצע משחק, אך אף אחד מהם לא נגע בו. כמו באופן אוטומטי, כל חצי שעה בערך המלצרית מילאה מחדש את הכוסות שלהם בג'ין, ואז הוסיפה לכל כוס טיפה מבקבוק קטן שהדיף ריח חזק של ציפורן.

זכור לי היטב שבשלב מסוים נשמע מהמסק שיר בסגנון שונה מהרגיל. מנגינה איטית של כלי נשיפה, וקול נשי מתוק ועמוק החל לשיר:

הילדה הטהורה בגן,
היא נתנה את כל כולה לגן.
הם אבדו, ואני עדיין כאן, במקום הכי יפה בגן.
כשהיא שמחה גם בי עולה השמחה,
וכשהיא עצובה, היא פשוט שכחה שאסור לה להיות עצובה,
כי היא הפרח של המפלגה.

רתרפורד קפא בזמן השיר. עיניו נעשו לחות, ודמעה ירדה על לחיו.

כחודש לאחר מכן ראיתי בחדשות שהם נעצרו מחדש, הודו בפשעים חדשים, ונידונו למוות. צפיתי בהודאה שלהם בשידור חי, ובין היתר הם הודו שהיו על אדמת אויב בעשרה באוקטובר - באותו היום שבו ראיתי אותם בבית הקפה. לכן אני יודע שהמשפט היה הצגה וההודאה שלהם שקרית.

אני מבין איך ואינני מבין למה. למה לענות אותם, לשפוט אותם, לשחרר אותם, ואז לשפוט ולאסור אותם שוב, והכל כדי בסוף... בסוף לתלות אותם.

הוא הביט במילים שכתב על הדף, בעט שכתבה אותן, בכף היד שהחזיקה בעט, בגוף השביר שהזיז את כף היד.

המפלגה אומרת לך להתעלם מהגיון פשוט, ממראה עיניים ומשמע אוזניים. זו הפקודה הבסיסית, החשובה ביותר.

הלב שלי שוקע כשאני חושב על הכוח העצום שעומד מולי. אני, הקטן, מעצ לעמוד מול שורה של חכמים שינצחו אותי בכל ויכוח, עם טיעונים והתפלספויות שהם מעבר להבנתי. בכל זאת - אני יודע שאני צודק! אני חייב להגן על הברור מאליי, על ההגיון הפשוט. מה שברור ומציאותי - הוא ברור ומציאותי, ואינו ניתן לפרשנות ושינוי. חוקי העולם קבועים, אם תרצה המפלגה או לא. השמש זורחת כל עשרים וארבע שעות, הירח כל עשרים וחמש, והכל נופל ונמשך למרכז כדור הארץ.

חופש הוא הזכות לומר "שתיים ועוד שתיים שווה ארבע".

אם זה ברור, כל השאר משתמע מכך.

פרק 8

בסוף יום העבודה יצא וינסטון מהמשרד. משב רוח קריר ליטף את פניו, השמיים היו כחולים, ורגליו לקחו אותו אל מעמקי העיר.

לאחר כחצי שעה של הליכה הפצע מעל קרסולו הכאיב לו, אבל הוא כבר היה רגיל. הוא מצא את עצמו בסמטה צרה ללא מדרכות כאשר מאחד החלונות עלה ריח שוקולד – לא שוקולד 'ניצחון', שוקולד אמיתי. וינסטון נעצר. לשתי שניות הוא היה שוב ילד, ידה של אמו על כתפו, וקולו הצוחק של אביו נשמע ברקע. אם יש תקווה, היא בידיו של עם-הארץ, חשב.

משם הוא יצא לרחוב 30-14, רחוב גדול והומה אדם. וינסטון חלף על פני שתי נשים גדולות עם זרועות משולבות וידיים מחוספסות מעבודה.

"קל לך לדבר, אמרתי לה, אין לך את הבעיות שיש לי אבל אם היית במקומי היית עושה אותו דבר", אמרה האחת.

"כן הא, זה בדיוק העניין איתה", ענתה לה השנייה.

כשהתקרב, הנשים השתתקו והביטו בו בדריכות. חברי-מפלגה לא היו אמורים לשוטט בשכונות עם-הארץ, והוא הבין שעליו להכין תשובות למקרה ששוטר יופיע ויחקור אותו למעשיו. אולי יאמר שלאחר העבודה חש ברע ולכן-

אדם נתקל בו בריצה ומחשבותיו נקטעו. שתי הנשים וכל שאר האנשים ברחוב רצו ונעלמו תוך שניות. אישה זינקה מפתח בית, תפסה ילד קטן ששיחק על המדרכה ונכנסה חזרה פנימה בתנועה אחת חלקה. צליל צופר נשמע, הלך והתגבר, ואז נער בג'ינס וחולצה ירוקה רץ אליו וצעק לו

"היי סרב! מה אתה עומד כמו אהבל, יש אזעקה! בוא אחרי"

הנער אחז בידו של וינסטון והוביל אותו בריצה דרך אחת הסמטאות. הם פנו שמאלה לכיוונו של פתח בטון צבוע בצהוב, בתוכו ראה וינסטון מדרגות אל מתחת לאדמה. צליל הצופר השתתק. הנער קפץ אל תוך הפתח, ובלי לרדת במדרגות השתטח על רצפת הבטון ושם ידיו על אוזניו. וינסטון עשה כמוהו. האדמה רעדה, גל הדף דעזע את כל גופו של וינסטון ובום אדיר פקק את אוזניו. רגע לאחר מכן נשמעו שני בומים נוספים, ואז בום חזק עוד יותר שכמעט הזיז אותו ממקומו. חלקיקים של אבק וזכוכית נפלו על גבו.

הם שכבו כך עם הפנים לאדמה במשך דקה ארוכה, עד שאנשים החלו להגיח במעלה המדרגות.

”אתה בסדר?” שאל הנער וקם על רגליו. וינסטון בקושי שמע אותו כי היה צפצוף חזק באוזניו.

”כן, אני בסדר. תודה, ממש תודה לך.”

”ברור, מה אני אשאיר אותך ככה באמצע הרחוב?”

וינסטון לא ידע מה לומר. הוא קם והתחיל לנקות את עצמו.

הם יצאו. האוויר היה מלא באבק אפור סמיך, וכל הקירות מסביב נראו שבורים. תריסים נעקרו ממקומם והתפזרו על המדרכה ביחד עם שברי זכוכית וגושי בטון. הנער פתאום רץ אל מעלה הרחוב, וניסה לדחוף גוש בטון גדול בשתי ידיו, אך הבטון לא זז. מתחת לבטון נראו זוג רגליים, ללא תזוזה, ודם כהה נספג באבק האפור שכיסה הכל. צלילי סירנות נשמעו מתקרבים ממרחק. בעוד דקה שתיים המקום יתמלא בלובשי מדים, הוא חשב. וינסטון ניתק את מבטו והסתובב אל הכיוון הנגדי. אחרי שני צעדים הוא ראה יד כרותה על הקרקע, ממש בדרכו. הוא עיווה את פניו, בעט בחתיכת הבשר הצידה אל תעלת הביוב והמשיך ללכת במהירות.

לאחר כעשר דקות של הליכה הוא הגיע לאזור שוקק חיים. מקומות הבילוי היו מלאים באנשים, מדברים, שותים, צוחקים. בצדו האחד של הרחוב המדרכה הייתה רחבה, ואנשים ישבו על כסאות מסוגים שונים מול אחד הפאבים. וינסטון העדיף את המדרכה הצרה בצד השני,

רחוק ככל האפשר מהמסך הציבורי שהוצב לצד הפאב. שלושה גברים הביטו במסך הציבורי ודיברו בקול רם, בזמן שאחד מהם הקליד מספרים.

”לא, המספר הזוכה אף פעם לא מסתיים בשבע. שים שלוש.”

”איזה שטויות, בשבוע השני של פברואר המספר הסתיים בארבע-אפס-שבע.”

”אתה טועה! כל שבוע אני כותב לעצמי את המספר. כבר 14 חודשים שום מספר לא נגמר בשבע.”

”גם אם כן, אולי דווקא השבוע השבע יחזור?”

”תגיד אתה סתום או שאתה עושה את עצמך?! למה שהשבוע-”

”טוב, די!” אמר השלישי, והם השתתקו.

וינסטון שם לב להשתקפות שלו על חלון אחד הבתים וראה שנותרו שאריות אבק על ראשו. בזמן שניקה את שיערו מזכר שוב במשפט שכתב – אם יש תקווה, היא בידיו של עם-הארץ. אך הפעם המשפט נשמע ציני בראשו, כמו האמונה שניתן לזכות בלוטו המזויף של אוקיאניה.

הוא הגיע לקצה הרחוב. מימין שמע קולות צועקים בסנכרון, כנראה צפו במשחק ספורט. הוא פנה שמאלה. בהמשך הרחוב עמד שלט עם הכיתוב ”וויקס”. הוא זיהה את המקום – הייתה זו חנות העתיקות, המקום שבו קנה את היומן.

איש זקן חלף על פניו, גופו כפוף אך פניו מלאי חיים. הזקן דחף דלת שחורה, ומבעד לדלת נשמעו קולות דיבור וצחוק. אנשים בגילו לא היו מראה נפוץ. בראשו של וינסטון עלה הרעיון לשאול אותו על אופי החיים לפני המהפכה, וסוף סוף לקבל תשובה אמיתית לשאלה אם החיים תחת המפלגה טובים יותר או לא.

וינסטון דחף את הדלת השחורה, ירד במדרגות ועבר דרך וילון רצועות שחור וכבד. ריח הסיגריות והבירה היכה בו. המקום היה אפל ומלא אנשים, ולרגע חשש וינסטון שכולם נעצרו והביטו בסרבל המפלגה הכחול שלו – אך במבט שני, לאיש לא היה אכפת. הוא לא ראה מסך באף מקום, רק רמקול ישן שהשמיע מוסיקה. כמובן שלא הייתה דרך לדעת אם היו מצלמות נסתרות.

הברמן היה בחור גבוה, ולבש חולצה שהייתה מעט קטנה מדי עבור הזרועות הרחבות שלו. הזקן עמד והתווכח איתו.

”אז אתה רוצה להגיד לי שאין לך פיינט של לאגר בכל המקום הזה?” שאל הזקן.

”אולי יש, אם רק תסביר לי על מה אתה מדבר.” אמר הברמן.

”בחורצ'יק, אם אתה קורא לעצמך ברמן אז אתה צריך להכיר בירות. יש לאגר, יש סטאוט, יש אדום-”

”אז תגיד בירה!” קטע אותו הברמן ונשען עם ידיו על הדלפק, ”יש לנו סוג אחד, 'גאוות אוקיאניה'.”

”רק סוג אחד? כשהייתי צעיר יכולתי לבחור מבין עשרה סוגי בירות!”

”כשאתה היית צעיר כולנו עוד גרנו על העצים”, אמר הברמן, וכמה אנשים לידו צחקו. ”זה רק בירה. רוצה חצי או ליטר?”

”אני רוצה פיינט!”

וינסטון ניגש ופנה אל הזקן.

”שלום אדוני, האם אפשר להזמין אותך למשקה?”

במשך מספר שניות הביט הזקן בוינסטון, ואז חיך

”אה, ג'נטלמן אמיתי!” אמר וטפח על זרועו של וינסטון. ”פיינט!” הוא צעק שוב לכיוון הברמן.

וינסטון סימן לברמן עם שתי אצבעות מקופלות, והברמן מזג נוזל חום כהה לשתי כוסות של חצי ליטר. וינסטון שילם והוביל אותם לפינה רחוקה מאנשים ככל האפשר.

"לחיים" הכריז הזקן.

"לחיים" ענה לו וינסטון, והם שתו מהבירה.

"שמי פרדי. ומה השם שלך, בחור צעיר?"

"נעים להכיר פרדי", ענה וינסטון ואז לקח עוד לגימה. "שמעתי אתכם מתווכחים על הבירות. תוכל לספר לי מה עוד השתנה מאז הימים ההם?"

"אה כן, הבירות היו יותר טובות", אמר פרדי הזקן. "ויותר זולות! אבל כמובן שהכל נהיה יקר יותר אחרי מלחמה."

"איזו מלחמה בדיוק?"

"לא יודע, כולם אותו דבר, אני כבר לא מבדיל", אמר הזקן ולקח עוד לגימה.

"אני רוצה לשמוע עוד על החיים בעבר. בבית הספר מלמדים שלפני המהפכה כולם היו רעבים ועבדו בלי סוף, ילדים עבדו במפעלים, והיחידים שהיה להם טוב היו קפיטליסטים עשירים בחליפות-"

"חליפות!" התפרץ הזקן, "בדיוק אתמול חשבתי, כבר שנים לא ראיתי חליפה. לפחות מאז ההלוויה של גיסתי, לפני ארבעים שנה. זה היה אירוע חשוב אז שברתי חליפה יקרה במיוחד. נראיתי נאה מאוד, אם יורשה לי לומר."

"יפה לך. האם קרה שפגשת קפיטליסט עשיר בעצמך? האם היית חייב לעשות כל מה שהוא אמר לך לעשות, אחרת הוא היה משליך אותך לרחוב?"

”אוהו, כן! זה היה כשאבא שלי עבד בדוכן שתייה ליד הים. יום אחד היו המון אנשים זנגמר לנו העודף, אז הוא שלח אותי להביא מהר מטבעות מהבית. אז רצתי כמו קטר של רכבת וצעקתי לאנשים לזוז לי מהדרך! אחד מהעשירים האלה, עם חליפה וכובע והכל, נעמד בדיוק באמצע הדרך אז נתקעתי בו. והוא עשה את זה בכוונה! ואז הוא התחיל לצעוק עלי ’תסתכל איפה אתה הולך’ אז אמרתי לו ’יא סמרטוט, אתה לא קנית את המדרכה’ והוא דחף אותי ונפלתי אחורה לכביש! היה לי מזל שלא עבר שם אוטובוס או משהו” וכך המשיך הזקן בסיפור.

וינסטון שקע בכסאו. הוא החליט לעשות ניסיון אחרון, לשאול ישירות את השאלה הגדולה.

כאשר סיים הזקן לדבר, וינסטון נשען קדימה ושאל:

”אם יכולת לבחור, היית מעדיף את החיים של פעם, לפני המהפכה, או את החיים היום?”

הזקן הביט על וינסטון לרגע, הרכין את ראשו אל כוס הבירה ולקח לגימה. ”אני יודע מה אתה מצפה שאגיד”, אמר, מבטו עדיין פונה אל הכוס, ”שארצה לחזור להיות צעיר. זה מה שכולם אומרים. כשאתה צעיר אתה בריא, חזק, רואה טוב. כשאתה מגיע לגילי, אתה אף פעם לא מרגיש טוב. אני סובל נורא מהרגליים ואני קם שלוש פעמים בלילה לשירותים. אבל האמת שיש גם יתרונות בלהיות בגילי. אין לי דאגות, אני לא צריך לרדוף אחרי עבודה או נשים, ו-אוהו כבר לא צריך לדאוג לילדים! אז סוף סוף יש לי זמן לעצמי. זה יתרון גדול.” הוא קם, ”סלח לי לרגע”, אמר והלך לשירותים.

וינסטון נאנח וקם. ממה שהזקן סיפר אי אפשר היה לדעת מה היה אמת בספרי ההיסטוריה ומה לא. הזקן זכר המון פרטים קטנים, והגדולים חמקו מעיניו. כמו נמלה, שרואה כל גרגר חול אבל לא את ההר. אנשים שזכרו איך נראו החיים לפני המפלגה הלכו והתמעטו, ואיתם התמעט הסיכוי שלו לדעת את האמת. בינתיים, המפלגה שכתבה את העבר כראות עיניה והחליטה שהחיים טובים יותר.

וינסטון הרים את ראשו וראה שהוא שוב ברחוב. כל כך היה שקוע במחשבות, שאפילו לא שם לב מתי יצא מהפאב. צמרמורת קלה עברה בגופו; מסוכן לתת למחשבות לנדוד כך בפומבי. הוא שם לב שהחלון של חנות העתיקות היה מואר, מה שהיה מוזר לשעה המאוחרת. וינסטון החליט להכנס לחנות, ואם סיירת תופיע, הוא תמיד יכול לטעון שחיפש סכיני גילוח.

כשנכנס למקום בעל החנות קידם את פניו בחיוך חם. הוא היה אדם מבוגר, בעל אף מחודד, שיער לבן וגבות עבות. הוא לבש ז'קט ישן בצבע חום, מסוג שוינסטון לא זיהה.

”אני מזהה אותך”, אמר המוכר, קולו היה רך ואפילו מבטא הפועלים שלו היה נעים. ”אתה הג'נטלמן שקנה את המחברת היפה. מציאה נהדרת, לא מייצרים נייר מסוג זה כבר כמה עשורים. אתה מחפש משהו מסוים?”

”לא, רק עברתי באזור. אני אשמח פשוט להסתכל.” ענה וינסטון.

המקום היה קטן ומלא עד אפס מקום. לאורך הקירות עמדו ארונות בגבהים שונים וכל מדף בהם היה עמוס חפצים מסוגים שונים – בובות, אולרים, קופסאות, צעצועים, כלי נגינה שבורים, תכשיטים ללא אבני החר, אפילו ברגים. חבל נמתח מהתקרה בצד אחד ונקשר לגרם מדרגות בצד השני, ולאורכו היו תלויים בדים בשלל גדלים וצבעים. במרכז החדר נחו ארונות כוורת נמוכים, עמוסים חפצים גם הם. הכל היה מוכתם וישן, ולא היה ספק שאפילו פריט אחד לא היה תקין.

וינסטון שוטט בחנות, עד שחפץ מסוים לכד את עינו. גוש זכוכית שקוף בצורת חצי כדור זהר ברכות באור החנות המעומעם. וינסטון הרים את החפץ ובחן אותו מקרוב. הוא היה כבד מכפי שנראה. מעין עץ קטנטן ומשונה בצבע ורוד נראה בלב הזכוכית והוגדל על ידי המשטח הקמור.

”זה אלמוג מהאוקיינוס ההודי”, אמר המוכר. ”גילו מאה שנה לפחות.”

”זה יפהפה”, אמר וינסטון, ”שריד מתקופה אחרת.”

"זה אכן יפהפה", הסכים. "אבל לא רבים יגידו את זה היום. זה יעלה לך ארבעה דולרים."

וינסטון שילם והחליק את החפץ לכיסו. בשלב זה הבירה נתנה את אותותיה.

"איפה השירותים?" שאל.

"יש למעלה", אמר בעל החנות והוביל את וינסטון במעלה המדרגות.

בקומה השניה היה חדר מגורים, שנראה ערוך ומוכן למגורים – שטיח, מיטה, כורסה ישנה. אך הפרט שמשך את עיניו של וינסטון היה השעון שעל הקיר – שעון עגול עם מחוגים ועליו שתיים-עשרה ספרות בלבד. שריד מהעבר.

וינסטון נכנס לשירותים, וכשיצא מצא שבעל החנות המתין לו.

"כאן גרתי עם אשתי עד שנפטרה", אמר בעל החנות, "כעת החדר ריק ופנוי להשכרה".

הוא תכנן את זה, חשב וינסטון, הוא לקח אותי למעלה רק בשביל לנסות להרוויח כמה דולרים – "אין פה מסך" המילים פשוט יצאו מפיו.

"אם זה חשוב לך, אוכל לבדוק כמה עולה להתקין אחד"

"לא, זה בסדר" מלמל וינסטון.

הוא בדק את החלון היחיד בחדר – מוביל לחצר פנימית, ומכוסה על ידי וילון אטום לאור. כמה נוח יהיה לשכור את החדר כדי לכתוב בו את היום או פשוט לשהות בו, רחוק מעיני משטרת-המחשבות וחברי המפלגה.

מוברג לקיר שמעל המיטה, היה תחריט של מבנה יפה עם מגדל, ועליו אחד מאותם שעונים עגולים.

"אם תרצה לרכוש את התחריט אוכל להביא מברג מלמטה" אמר בעל החנות.

"לא, אני מכיר את הבניין הזה" אמר וינסטון. "הוא הרוס עכשיו, נפגע מטיל"

"נכון. ליד הנהר. מגדל הביג בן" ואז הוסיף בשירה:

מראש מגדל גבוה, צופה שעון גדול. הו בואו נא לשמוע איך הוא דופק בקול

טיק טק, טיק טק, דופק שעון בן חיל, טיק טק טיק טק...

"מה שרת עכשיו?"

"זה שיר ילדים שזכור לי מהילדות"

"מה ההמשך?"

"כבר אינני זוכר"

"ידוע לך באיזו שנה נבנה המגדל?"

"לא יודע, אבל הוא היה מפורסם כבר בילדותי, אז מעל שישים שנה"

"חבל שלא ניתן לדעת מה סיפורם או גילם של המקומות הללו"

"ובכן, כולם נבנו לכבוד האח-הגדול, כמובן"

"כמובן"

הוא המשיך לשוחח עם בעל החנות. שמו שרינגטון, והוא מנהל את החנות וגר בה מזה שלושים שנה. הוא גר שם עוד מהתקופה שלרחובות היו שמות של אנשים במקום מספרים, אם כי לא זכר מה היה שם הרחוב.

וינסטון ידע שעליו לחזור לדירתו לפני השעה 22:00 כדי שלא לעורר חשד. הוא בירך את מר שרינגטון לשלום, הציץ מהחלון כדי לוודא שאין סיירת באזור ויצא מהחנות. לקנות את המחברת היה מעשה מסוכן, ולחזור לשם שוב היה מסוכן עוד יותר. ובכל זאת, הוא רצה לחזור שוב ולקנות עוד חפצים יפייפים; לשמוע עוד שירי ילדות מפיו של שרינגטון; לשכור את החדר ולכתוב בו את היומן בשלווה. הוא זמזם את שיר הילדים ודמיין את לונדון האבודה של פעם, "טיק טק, טיק טק, טיק טק..."

פתאום השתתק. דמות בסרבל כחול התקרבה על המדרכה, אולי עשרה מטרים ממנו. הוא זיהה אותה. הבחורה עם השיער השחור, טכנאית הדפוס. היא הביטה בו ישירות לרגע אך חלפה על פניו במהירות והמשיכה כאילו שהוא לא היה שם. היא באמת עוקבת אחרי, חשב. גל חום התחיל בחזהו והתקדם לכיוון פניו ובטנו, והוא חש עקצוץ בקצות אצבעותיו. הוא הכריח את רגליו להמשיך ללכת. הפצע מעל קרסולו הציק לו, גוש הזכוכית הכבד התנדנד והיכה בירך בכל צעד, ובבטנו צבטה תחושת כאב עמום. לרגע חשב להסתובב, לרדוף אחריה, לרסק את ראשה עם גוש הזכוכית. לא, הוא לא יכול היה לא לרוץ ולא להכות, אפילו אם חייו תלויים בכך. כל מה שרצה היה לחזור הביתה, להתקלח ולישון.

כשחזר לדירה המסך נדלק מאליו והראה את השעה 21:56. הוא נכנס למקלחת, ועשה את כל הפעולות הנדרשות לשינה באופן אוטומטי בזמן שדמיין את בריוני משטרת-המחשבות מעירים אותו באמצע הלילה, תופסים אותו וגוררים אותו. מהמסך נשמע קול נשי מתוק בשיר פטריוטי שקט, והמילים הרגישו כמו שברי זכוכית על ראשו. הוא חשב להרוג את עצמו, לפני שהם יגיעו, אך ידע שלא יהיה מסוגל לכך - גופו הפחדן לא ישתף פעולה.

כשיצא מהמקלחת ראה שנותרו לו כחמש דקות לפני שהיה עליו לכבות את האור ולעלות למיטה, כמצופה מעובד משרד. הוא התיישב לצד השולחן והוציא מהמגירה את היומן החבוי בערימת דפי העבודה. מה יהיו מילותיו האחרונות ביומן? הוא רצה לכתוב, אך לא ידע מה. הוא ניסה לחשוב על אובריאן, מה יכתוב לו, אך פניו של האח הגדול עלו במקום. הוא מצא עצמו כותב רק דבר אחד:

חירות היא עבדות

חלק שני

פרק 2.1

בלילה הוא חלם שאפו שבור ופניו מצולקות, כמו פניו של רתרפורד. הוא ניסה לגעת בפניו אך ידיו היו קשורות. עשרה מדים שחורים תפסו אותו. לא אנשים, אלא מדים ריקים, המדים עצמם תפסו אותו בכוח ואז השליכו אותו מצוק. בדרכו מטה, הוא חשב כמה יפים הפרחים הגדלים על קירות הצוק. הוא התעורר מזיע מצפצוף ההשכמה של המסך. הוא שמח לשמוע את הצליל הנורא, כי המשמעות היא שהוא עדיין היה בדירתו ולא במרתפי משרד האהבה. כך חלפו שלושה ימים, ואף שומר לא הגיע.

ביום הרביעי הוא הגיע לעבודתו כרגיל, וכאשר הסתיים רגע-השנאה הוא קם מיד והלך לכיוון השירותים. מהעבר השני של המסדרון הארוך והמואר הלכה לכיוונו הבחורה עם השיער השחור, ידה הימנית הייתה מקובעת על מתלה. כנראה נפצעה בעבודה על מכונות הדפוס, חשב, והקפיד להמשיך בהליכה ללא שינוי בקצב.

כשהייתה במרחק צעדים ספורים ממנו פתאום מעדה ונפלה אל הרצפה האפורה, ואחזה ביד הפצועה. פניה התעוותו בכאב והיא הביטה בו במבט מתחנן. גופו נע מעצמו להושיט לה יד, בזמן שתהה מדוע הוא ניגש לעזור לאויב הרוצה במותו. הוא שם לב שהיא החווירה מעט, מה שהבליט את אודם שפתייה.

”נפצעת?” הוא שאל.

”לא, אני בסדר. זה כאב לזמן-קט, זה הכל.” היא אחזה בידו, והוא עזר לה לקום.

”בטוחה ש...?”

”כן כן, הכל טוב. תודה, חבר!”

היא המשיכה ללכת בזריזות, כאילו באמת לא קרה דבר. ההרגל לשמור על הבעת פנים קפואה היה מושרש בו, במיוחד במשרד שבו מסכים היו פזורים כל כמה מטרים. אך הפעם נדרש ממנו מאמץ מיוחד להסתיר את ההפתעה, כי בזמן שהחזיקה את ידו הוא הרגיש שהיא העבירה לו משהו קטן בסתר. מה זה היה? זה הרגיש כמו נייר מקופל.

אז היא לא באמת נפגעה, חשב בהקלה. בזמן שדחף את דלת השירותים העביר את הנייר לכיסו, כאשר הדלת הסתירה את ידו מעיני המסכים מצד אחד, וגופו מהצד השני. לרגע התפתה להיכנס לאחד מתאי השירותים ולקרוא את הפתק, אך אפשר היה להניח שגם בתאים הסגורים היו מצלמות נסתרות שהקליטו כל תנועה חשודה.

הוא סיים את ענייניו, שטף את ידיו וחזר לשבת בעמדת העבודה שלו. ליבו הלם בחזהו בעוצמה כזו שהוא חשש שהמיקרופון ישמע אותו פועם. אפשרות אחת – הבחורה רצתה לאיים עליו ולסחוט אותו. האפשרות השנייה – לא סבירה, אך וינסטון עדיין נאחז בה – התקווה שהארגון של גולדשטיין קיים והיא מזמינה אותו להצטרף למרד.

הוא היה מוכרח להמשיך לעבוד, אך ידיו כמעט רעדו בזמן שהקליד. כדי להרגיע את עצמו הוא נזכר במשפט שאמר לו סם: ”כאשר מצאת את עצמך מול שתי אפשרויות – ודאי יש יותר, עליך רק לחפש”. עם דבריו של סם בראשו, הוא הפסיק לנסות לנחש את תוכן הפתק, וחזר להתרכז במשימה שלפניו.

לאחר שסיים הוא בחר משימה שהצריכה מספר מסמכים שהיו במגירה התחתונה של שולחנו. הוא התכופף כדי לשלוף אותם ובמקביל העביר את פיסת הנייר אל בין הדפים בזמן שגופו מסתיר את ידיו מהמסך. הוא חזר לשבת, פתח את ערימת המסמכים בזווית המתאימה וקרא את הפתק. בכתב יד יפה ועגול בעט כחול נכתב – ’אני אוהבת אותך’. הוא בהה במילים, והעולם עצר מלכת. תחושת עקצוץ התפשטה מבטנו ואל קצות רגליו וידיו. וינסטון חזר וקרא את הפתק פעמיים נוספות רק כדי לוודא שהמילים אכן שם, לפני שקיפל אותו בתוך דף אחר והשליך אל פיר-האמת.

בהמשך היום התקשה וינסטון לשמור על הבעת פניו מול מסך העבודה שלו. ארוחת הצהריים בחדר האוכל הרועש הייתה בלתי נסבלת. הוא קיווה לאכול שם בשתיקה מול אדם זר, אך פרסון 'הדביל הזה' התיישב לידו ובמשך כל הארוחה דיבר על ההכנות לשבוע-השנאה.

אחרי הארוחה הייתה לו משימה מורכבת, כזו שהצריכה ממנו לשים את כל העולם בצד ולהתמקד. הוא דילג על הפסקת השעה שש-עשרה בקפיטריה והמשיך לעבוד ברצף. במשך מספר שעות הוא הצליח להוציא את הבחורה מראשו והיה מרוכז אך ורק במשימתו.

מיד בתום המשימה חזר אליו הזיכרון של המגע של ידה בידו, ומגע הפתק הסודי. התעורר בו רצון עז להיות לבד, בשקט, בלי מבטיהם החטטניים של עובדי המשרד. לרוע המזל, דווקא באותו הערב היה עליו ללכת למרכז הקהילתי. הדבר האחרון שרצה היה לבלות ערב מלא בשיחות שטחיות מתובלות בג'ין ומשחקי חברה מעיקים, אלא שהמילים 'אני אוהבת אותך' עוררו בו רצון עז להישאר בחיים, והוא החליט שלא לקחת את הסיכון. הוא אכל ארוחת ערב חסרת טעם במשרד, הגיע למרכז הקהילתי, שיחק טניס שולחן, שתה ג'ין, וישב במשך שעה ארוכה בהרצאה על כלכלת בית.

רק בלילה, כשהיה במיטתו והמסך סוף סוף השתתק, הוא הצליח לחשוב בבהירות על ההתפתחות האחרונה. לא היה לו ספק שיענה לה, כל תא בגופו חשק בה. לפי מבטה ופניה החיוורות, הוא ידע שזו לא מלכודת. רק לפני כמה ימים הוא רצה לרסק את ראשה, אך זה לא שינה דבר. וינסטון העלה בדמיונו את הפתק, כל אות ואות, וחיוך היה עולה על פניו אלמלא ראיית הלילה של המסך.

יום העבודה עבר כמו בחצי חלום. הוא תיפקד וביצע את משימותיו כרגיל, אך כל תנועה, כל צליל, כל מגע הורגש בעוצמה. אפילו התחושה של בד הסרב על עורו הפכה לעינוי. ביומן הוא לא העז לגעת, כדי שלא לכתוב משפט שיסגיר אותה כאשר - בסופו של דבר - משטרת-המחשבות תתפוס אותו.

בלילה שלמחרת וינסטון שכב במיטה והחל לחשוב באופן מעשי. הוא הבין שהוא חייב למצוא דרך ליצור איתה קשר, מהר, אחרת יאבד אותה. האתגר היה עצום – בכל מקום במשרד היו מסכים וחברי מפלגה שיכולים להלשין. הוא לא הצליח לחשוב על שום תירוץ אמין להגיע אל קומת הדפוס. אך אולי, יגרום לה להגיע אליו. עם מחשבה זו בראשו, וינסטון סוף סוף נרדם.

למחרת בבוקר, הוא ניגש אל מכונת הדפוס הקטנה במשרד, בחן את מגירת הניירות ובסתר דחף חתיכת מתכת לתוך המנגנון. אז דיווח שהמכונה מקולקלת והמתין. אלא שבמקום הבחורה המנומשת הגיעה טכנאית אחרת ותיקנה את המכונה. במהלך כל היום הוא המשיך לחשוב על דרכים, ולבסוף החליט שינסה למצוא אותה בקפיטריה של הפסקת שש-עשרה. אם היא תשב לבדה ליד שולחן הם יוכלו להחליף כמה מילים בלחישה.

הוא הגיע לקפיטריה וראה את הבחורה יושבת לצד שתי עובדות אחרות. הוא לקח מגש והתיישב כך שפניו אליה. מדי פעם הוא הביט לכיוונה, עד שעיניהם נפגשו לרגע קצר. אחר כך הוא לא הביט לכיוונה שוב.

באותו לילה נזכר בדמותה העירומה כפי שראה אותה בחלומו לפני מספר שבועות, והמראה חימם את דמו. הוא לא הצליח להירדם. באמצע הלילה הוא קם מהמיטה אל השירותים, נגע בעצמו, עד שהגיע לפורקן. הוא שטף ידיו, חזר למיטה ונרדם מיד.

למחרת הגיע שוב לקפיטריה וראה אותה יושבת לבדה. הוא שמח לראות שהזרוע שלה כבר לא הייתה על מתלה. בזמן שעמד בתור הוא הכריח את עצמו להסיט ממנה את המבט, ולא העז להסתכל עליה שוב. הוא לקח מגש עם קערת מרק, החל ללכת לכיוונה, ואז קול מאחוריו קרא, "סמית!"

הוא העמיד פנים שלא שמע. "סמית!" חזר הקול. לא היה טעם. הוא הסתובב וראה את ווילשר, צעיר בלונדיני שעבד איתו בעבר. הבחור נופף לו והצביע על כסא פנוי לצדו. וינסטון לבש חיוך חם על פניו, נופף בחזרה והתיישב לצדו. וינסטון דמיין שהוא מנפץ את קערת המרק על ראשו הבלונדיני המטופש.

ביום שאחרי וינסטון הגיע שוב אל הקפיטריה וראה שהיא התיישבה באותו המקום, שוב לבדה. בזמן ששילם, וינסטון שם לב שהאיש שהיה לפניו בתור – אדם נמוך ושפוף עם משקפיים עבים – צעד הישר לכיוון השולחן שלה.

וינסטון השאיר על הדלפק את מטבעות העודף שקיבל והלך לכיוונו במהירות. "היי חבר", אמר ושם יד על כתפו של האיש, "שכחת את העודף שלך". האיש הסתובב והביט אל הדלפק, בזמן שוינסטון מבלי לחכות לתשובה הלך והתיישב ליד שולחנה של הבחורה.

עד כמה שהדבר היה אפשרי לשני אנשים היושבים זה מול זה, הם השתדלו לאכול מבלי להביט אחד בשנייה. הוא הביט בעיקר בקערת המרק שלו. את המילים הם אמרו בלחישה, באותם רגעים שבהם כף המרק הסתירה את פיהם.

"מתי את מסיימת לעבוד?" לחש

"שמונה-עשרה וחצי"

"איפה נוכל להיפגש?"

"כיכר הניצחון, ליד הפסל."

"יש שם עמוד-השגחה."

"זה לא משנה אם יש המון אנשים."

"סימן סודי?"

"לא צריך. חכה שנהיה בתוך הקהל. אל תסתכל לכיוון שלי, פשוט תישאר קרוב."

"באיזו שעה?"

"תשע-עשרה."

היא קמה והלכה, בעוד וינסטון השתהה כמה דקות נוספות, כדי שלא לעורר חשד.

וינסטון הגיע אל כיכר הניצחון לפני השעה שקבעו. פסלו של האח הגדול הביט בגאון לכיוון דרום, היכן שהביס את מטוסי אירו-אסיה בתחילת המהפכה. עד לפני ארבע שנים נאמר שהיו אלה מטוסי מזרח-אסיה, חשב וינסטון, והפסל נותר זהה. הוא התהלך סביב הפסל, ועשה עצמו מעריך אותו מכל זווית. חמש דקות לאחר השעה היעודה היא עדיין לא הופיעה. במחשבותיו עלו ספקות – היא לא תבוא, היא שינתה את דעתה – אך דקה אחר כך ראה שהיא כבר עמדה בצד השני של הרחבה, קוראת פוסטר עתיר מילים שהודבק על הקיר. לא היו הרבה אנשים ברחבה, ולכן עדיין לא התקרב אליה.

לאחר מספר דקות שמע צעקות ודיבורים של המוני אנשים, ותוך דקות ספורות הרחבה התמלאה. מצעקות האנשים הוא הבין ששיירה של שבויים עומדת לעבור במקום. בחדשות אכן הודיעו על כך, נזכר.

כולם מיהרו לכיוון הכביש. היא רצה ונדחקה עמוק אל תוך ההמון. וינסטון, שבדרך כלל נדחק לשוליים של כל התקהלות – דחף, נדחף, והתפתל אל לב הקהל. הוא המשיך להתקדם עד שהצליח לדחוק את כתפו בינה לבין אישה עצומת ממדים שעמדה צמוד אליה. הם עמדו כתף אל כתף, שניהם מביטים קדימה בפנים אטומות. לרגע תהה וינסטון אם החום שחש על לחיו הוא חום גופה.

שורה ארוכה של משאיות פתוחות עברה לאט ברחוב. בארגז האחורי של המשאיות ישבו גברים קרחים בסרבליים עם פסים אפורים-שחורים, צפופים יחד, אזיקונים על ידיהם. פניהם המשוונות פנו אל הקהל מעבר לדפנות המשאית, ללא הבעה. חברי-מפלגה בסרבליים כחולים צעקו לכיוון השבויים "אל-אנשים! חיות! נבלות!" ושאר אל-איחולים. אחד הסרבליים היה בצבע שחור – היה זה אובריאן. אך רוב האנשים בקהל היו עם-הארץ, והם רק הביטו בשתיקה באנשים הזרים, המשוונים בנוף הרגיל.

הבחורה לחשה בקול שטבע בהמולת הקולות ונהמת המשאיות.

"אתה שומע אותי?"

"כן."

"אתה פנוי ביום שבת אחר הצהריים?"

"כן."

"תקשיב טוב. קח רכבת לתחנת אייבר. פנה שמאלה ולך לצד הכביש צפונה במשך שני קילומטרים. תעבור נחל, בית קברות, ואז הכביש יהפוך לשביל עפר. בסוף השביל תראה מימין שער עץ עם פס צהוב. תעבור דרכו ותמשיך בשביל קטן לתוך היער עד שתראה גזע עץ ענק שנפל, עם טחב עליו. חכה לי שם, אני אגיע בדרך אחרת. אתה זוכר הכל?"

"כן. באיזו שעה שם?"

"ארבע-עשרה. בטוח שאתה זוכר?"

"כן."

"אז עכשיו תעוף ממני כמה שיותר מהר."

אך וינסטון לא יכול היה לזוז בגלל הצפיפות בתוך קהל האנשים. השיירה התקרבה לסופה. בקצה המשאית האחרונה ישב איש מבוגר בעל שיער וזקן אפורים, פרקי ידיו אזוקים ומשולבים לפניו. אז, בעוד הקהל עדיין מקיף אותם, ידה של הבחורה מצאה את ידו של וינסטון ואחזה בו.

זה נמשך אולי עשר שניות, ובכל זאת נדמה היה שזמן רב ידיהם היו שלובות. הוא חקר את האצבעות הארוכות, את הציפורניים, את כף היד הקשה מעבודה, והמגע העביר רטט בכל גופו. הוא הכיר את ידה, אך לא ידע מה צבע עיניה. להפנות את ראשו ולהביט בה היה מסוכן. כשידיהם שלובות, בלתי נראות בין הגופים הדחוסים, הם בהו קדימה, ובמקום עיניה של הבחורה, עיניו של האסיר הזקן הביטו בו בעצב.

פרק 2.2

וינסטון הגיע לנקודת המפגש בקלות והקדים בחצי שעה. הוא התיישב על גזע העץ הגדול בלב היער, עצם את עיניו ושאף מלוא ריאותיו את ניחוח אדמת היער. אור וצל רקדו על עפעפיו בזמן שהשמש החמימה הציצה מבעד לענפים שנעו ברוח. הוא האזין לרחשי היער – ציוץ הציפורים, זמזום החרקים, רשרוש העלים. הוא פקח את עיניו והביט בעצים סביבו.

הוא לא באמת היה רגוע. אפילו בחיק הטבע, הרחק מהעיר, אפשר היה להיתקל במלשינים או רחפנים. מולו היה פרוש מרבד תכלת של פעמוניות, שהפיץ ניחוח נעים. הוא קם והחל לקטוף את הפרחים מתוך דחף בסיסי, להביא לה זר כמתנה. פתאום שמע רעש של צעדים מאחוריו. שריריו נדרכו והוא לא העז להביט לאחור. אז, יד נחה על כתפו – זו הייתה היא.

היא הניחה אצבע על שפתיה, מורה לו להישאר שקט, והובילה אותו אל עומק היער. הוא הלך אחריה, זר הפרחים עדיין בידו, והביט בגופה החזק והגמיש בזמן שפילסה את דרכה בין השיחים והאבנים. קצהו של החבל האדום על מותניה, סמל הצניעות, התנדנד ימינה ושמאלה עם כל צעד. ההליכה הנמרצת והנינוחות שלה בטבע גרמו לו להרגיש לא במקום, יצור מגושם של פיח ובטון.

לאחר כמה דקות הם הגיעו אל קרחת יער קטנה, מוקפת שיחים ועצים צעירים וצפופים. הוא עמד מולה, אך עדיין לא מצא את האומץ להתקרב.

”הנה, הגענו”, אמרה, ”לא רציתי לדבר בדרך כי יכול להיות מיקרופון מוסתר באזור השביל. כאן אנחנו בטוחים.”

”בטוחים?” הוא חזר אחריה, והמילה הרגישה זרה ומנוכרת.

”כן. תראה את העצים, הם נמוכים אז אי אפשר להתקין עליהם אנטנות”, אמרה. ”אין עמודי-השגחה במרחק קילומטרים ורחפנים לא יכולים לנווט ביער. חוץ מזה, כבר הייתי פה.”

וינסטון התקרב אליה עד שהיה מרחק של צעד אחד ממנה. היא עמדה מולו, זקופה, חיוך דק על שפתיה. אני מתמהמה יותר מדי, חשב. הוא הושיט לה את זר הפרחים. בזמן שהיא לקחה אותו, ידה נגעה לרגע בידו.

"את יודעת", אמר, "רק עכשיו אני רואה שיש לך עיניים בצבע חום בהיר. הצבע האהוב עלי"

"ושלך כחולות, הצבע האהוב עלי", ענתה וחיוכה התרחב.

"זו הפעם הראשונה שאת רואה אותי באור יום". הוא מצא עצמו אומר את מחשבותיו בקול רם. "את רואה כמה אני רזה, חיוור, מבוגר. אם מישהו היה רואה אותנו אולי היה חושב שאני אבא שלך. את מתחרטת?"

"ממש לא. בוא הנה"

ברגע הבא, היא הייתה בזרועותיו. תחילה לא חש דבר מלבד פליאה. גופה הצעיר נלחץ אל גופו, שיערה הכהה נח על פניו, והוא נישק אותה. היא לחשה לו שמות חיבה: "פה", "מתוק". הזר נפל אל העשב הרך והם שכבו על הפעמוניות הפזורות. אך גופו היה קר, והכל הרגיש מכני, מאולץ. הוא לא חש תשוקה, אלא תדהמה על כך שהדבר הזה, הבלתי אפשרי, אכן קורה.

"אל תדאג, חמוד. יש לנו זמן עד הערב."

היא התיישבה לצידו.

"מקום מקסים, נכון? מצאתי אותו באחד מהטיולים הקהילתיים, כשאיבדתי את הקבוצה. אם מישהו מתקרב אפשר לשמוע את הצעדים שלו מקילומטר."

"מה שמך?" שאל.

"יוליה. את השם שלך אני כבר יודעת, וינסטון סמית. בא לי לשאול, מה חשבת עליי לפני שהבאתי לך את הפתק?"

לראשונה מזה שנים יכול היה להיות כנה לחלוטין.

"תיעבתי אותך, חשבתי שאת קנאית שטופת-מוח. ועדיין נמשכתי אליך, בלי שליטה. הייתי בטוח שאת מרגלת אחרי כדי להסגיר אותי. רציתי לאנוס אותך ולרצוח אותך כדי שלא תלשיני עלי. תהיתי אם את סוכנת של משטרת-המחשבות." "

היא צחקה בקול, צחוק משוחרר. "אוי לא, רק לא משטרת-המחשבות! חשבת באמת שאני טהורה במחשבה ובמעשים? שאם תהיה לי הזדמנות, אסגיר אותך?"

"כן", אמר. "רוב הנשים בגילך יעשו זאת."

"זה בגלל החרא הזה", אמרה, שלפה את החבל האדום של שומרי הצניעות וזרקה אותו הצידה.

"איך ידעת שאני לא יהיה זה שיסגיר אותך?" שאל אותה.

"ראיתי משהו בפנים שלך. ידעתי שאתה נגד המטומטמים האלה."

'המטומטמים האלה'. נגד המפלגה. היא דיברה עליהם בבוז ובשנאה גלויה שגרמו לו אי נוחות, ועם זאת היו משב רענן של חיים המתפרצים מבעד לצביעות של המפלגה. אז, כאילו נזכרה במשהו, הוציאה מכיסה חפיסת שוקולד עטופה בנייר כסף.

"ריח טוב! מאיפה זה?"

"השוק השחור", אמרה ונתנה לו ולעצמה קוביה. "כן, אני באמת עושה את הרושם של נערה חסודה. הייתי בפטריוט-הצעיר, אני מפזרת את השטויות של שומרי הצניעות שלוש פעמים בשבוע, ותמיד מחזיקה איזה שלט בתהלכות. חייבים לצעוק עם הקהל, זו הדרך היחידה לשרוד."

השוקולד המתוק נמס בפיו, לא דמה כלל לשוקולד הניצחון. הוא חשב על כך שמעולם לא טעם דבר מה טעים כל כך - ואז זכרון ישן וחמקמק עלה בו, אך נעלם מיד.

הם קמו והתהלכו, זרועו השמאלית על מותניה והיא אחזה בידו השניה. היא סיפרה לו על הנחלים והאגמים באזור, והוא אמר לה שהמקום מזכיר לו את גבעות הדשא הקסומות מחלומו. הם חלקו את ההנאה שבפרטיות, רחוק מעיניים חטטניות של המסכים או שאר חברי המפלגה.

”תראה!” לחשה.

ציפור שיר שחור-כיפה נחת על ענף קרוב. שטף של צלילים יצא מן המקור הזעיר, קול חזק באופן מפתיע ליצור כל כך קטן. ראשו, קצות הכנפיים והזנב קיפצו עם כל צליל גבוה, וצליליו מילאו את האוויר. וינסטון ויוליה נצמדו זה לזו, האזינו ללא תנועה, ובהדרגה שטפו הצלילים את הדאגות מראשו. הוא חדל לחשוב, ורק הרגיש.

הוא משך אותה אליו, והפעם לא היסס. שפתיים נפגשו. הם התנשקו בלהט, והוא אחז בה בכוח, בתשוקה.

”עכשיו”, לחש באוזנה.

היא נסוגה צעד אחד לאחור והסירה את נעליה. ואז, כמעט כמו בחלומו, בתנועה אחת מהירה השילה מעליה את בגדיה. במעשה האחד הזה, נדמה היה שמחקה עולם שלם של דיכוי וצביעות.

עירומה, היא לא נראתה כמו בחלום. הנמשים לא נעצרו בפנים אלא ירדו אל הכתפיים והחזה, שיער הערווה שלה היה שחור ובולט, והיו סימני שיזוף על צווארה, רגליה וידיה. היא לא ניסתה לכסות דבר, עמדה מולו ישר, ידיה רפויות לצדי גופה, והמתינה.

”עשית את זה בעבר?” שאל

”ברור. מלא פעמים.”

”עם חברי-מפלגה?”

”כן, תמיד עם חברי-מפלגה.”

”גם עם מיוחסים?”

”אוי איכס, לא עם הזבלים האלה.”

”ככל שהיו לך יותר גברים, כך אני אוהב אותך יותר. אני שונא טוהר, שונא צניעות. שונא התכוונות-לטוב. אני מעדיף שכולם יהיו מופקרים עד היסוד.”

”אם כן, אני אמורה להתאים לך, יקירי. אני מופקרת כהוגן.”

ליבו ניתר וחיוך עלה על פניו. הוא פשט את בגדיו לאט. גופו החיוור, הרזה, הפצע מעל קרסולו – הכל היה גלוי לאור יום. הוא הכריח את עצמו לעמוד ישר, כמוה.

"תסתכל עלי, לא על עצמך", אמרה לו.

הוא הרים את מבטו והיא התקרבה אליו עד שירך נגעה בירך. הוא הניח את כף ידו על גבה התחתון, והיא עצמה עיניה ונשמה עמוק. עורה היה חם, חם יותר משלו. הוא נישק את צווארה, שדיה, ירכיה.

"את אוהבת את זה? את הדבר עצמו?" שאל.

היא צחקה. "אני מתה על זה." אמרה, ונשקה לצווארו. "ואל תעז לברוח לי באמצע."

היא לקחה את ידו והניחה אותה על שדה, ולא הרפתה. היא נישקה אותו, קודם ברוך ואז בלהט. כשנישק את צווארה שמע אותה נושמת ליד אוזנו. הוא שמע קול נמוך נפלט מגרונו שלו, ולא זיהה אותו.

היא משכה אותו איתה אל האדמה. הוא שכב עליה, נשען על מרפקיו, ולמשך מספר שניות לא עשה דבר מלבד להביט בה. העשב היה קריר והעור שלה היה חם, מה ששלח בו רעד. גופה המשיך לנוע תחתיו ללא הפסקה, והשתפשף בגופו. היא כיוונה אותו לתוכה, ובתנועותיה לא היה היסוס או בושה.

בכניסה הראשונה עצר את נשימתו. הוא חש את החום והרטיבות, ומוחו התרוקן. הוא קפא, מהחשש שהכל ייגמר מיד.

"תנשום", אמרה בשקט, מחייכת, והביטה בעיניו.

ידיה עברו לאט על גבו, מעלה ומטה, עד שנרגע. הם נעו יחד, תחילה לאט, ואז מהר יותר. רגליה נסגרו על מותניו ומשכו אותו פנימה, בכוח. שיערה השחור נדבק ללחיה מהזיעה, ונשימותיה נעשו קטועות. הוא התקרב אליה, פניו צמודות לפניה ושם יד אחת מאחורי צווארה. היא הניחה יד אחת על גבו ואת השניה על שדה. הוא חש את כל גופה נע בכל דחיפה. אז הוא לא יכל עוד לעצור בעצמו, וגמר.

הוא התגלגל הצידה, ידו עדיין מתחת לגבה, הביט בשמיים אך לא ראה אותם. עבר זמן כה רב מאז הפעם האחרונה שעשה זאת, חשב. היא התגלגלה אליו, והם שכבו זה לצד זה על העשב הרך, ראשה על כתפו וידו על גבה. נשימתם הלכה ונרגעה. הוא הביט בתקרת הענפים וראה שהציפור כבר לא הייתה שם. אז הביט אליה, וראה שהיא כבר ישנה. גם עיניו נעצמו, והוא נרדם תחת השמש החמימה.

הוא התעורר לפניה, והביט בפניה השלוות, המנומשות. רצון לגונן עליה התעורר בו למראה גופה, חסר האונים בשינה, והוא הבין שהפחד שלו השתנה – הוא כבר לא פחד על עצמו, אלא עליה.

כמה דקות אחר כך היא התעוררה גם. מיד היא התלבשה והטון שלה נעשה ענייני. הם קבעו להיפגש אחרי העבודה בעוד ארבעה ימים ברחוב 05-11, שבו פעל שוק פתוח, צפוף ורועש. היא תסקור את המקום קודם, ואם השטח נקי, היא תגרד את האף – זה יהיה הסימן שלו להתקרב. אחרת, עליו לחזור כלעומת שבא, בלי להתייחס אליה.

”עכשיו אני חייבת לזוז”, אמרה. ”אני צריכה לחלק עלונים מטופשים של שומרי-הצניעות. תבדוק אותי בבקשה מאחורה, יש לי עלים על השיער או הגב? זה עניין של חיים ומוות”

וינסטון הסיר ממנה עלה ומעט חול שדבק בה, ונתן אישור. ”זהו, מושלמת”

”טוב-מאוד. ביי מתוק!”

היא השליכה את עצמה לזרועותיו, נשקה לו כמעט באלימות, ורגע לאחר מכן נעלמה.

בדרכו חזרה חשב על כך שהוא לא יודע עליה כמעט כלום. לא היה טעם לדעת את מספרה האישי או מספר-הרחוב שלה – לא יעלה על הדעת שיוכל ליצור איתה קשר טלפוני או לבקר אותה בדירה שלה; אך הוא רצה לדעת עליה כאדם – אילו דברים היא אוהבת, מה מעניין אותה, כיצד גדלה.

כשחזר אל תחנת הרכבת המסכים הציגו חדשות טובות – מזל, כי את החיוך שהיה על פניו הוא לא יכול היה להסיר. הוא ניצח את המפלגה.

אף רגש היום לא נקי, הכל מוכתם בטעם פוליטי.

הכוח שיקרע את המפלגה הוא לא אהבה חסודה לאדם אחד אלא היצר עצמו, הפשוט, הטבעי.

הקירבה היא מרד. הכנות היא כלי נשק. מעשה אהבה פראי, חייתי, הוא ניצחון כנגד המפלגה.

פרק 2.3

הם מעולם לא חזרו אל אותו יער. ברחוב השוק בשכונת עם-הארץ יוליה לימדה אותו "לדבר בתשלומים" – אחד מהם היה הולך ברחוב ואז נעצר ומעמיד פנים שהוא קורא פוסטר או בוחן חנות. השני, שהלך מרחק מה מאחוריו, היה חולף על פניו ולוחש משפט. כמה דקות אחר כך היה תורו של השני לעצור, והראשון היה חולף ולוחש תשובה.

היא סיפרה לו שאת רוב זמנה הפנוי היא מקדישה להרצאות, הפגנות, חלוקת עלונים וכל דבר דומה לזה. "זה משתלם", לחשה, "אם את שומרת על החוקים הקטנים, את יכולה להפר את הגדולים".

הוא סיפר לה שהמפלגה לא באמת המציאה את המטוסים. "היה לי צעצוע של מטוס בתור ילד עוד לפני שהוקמה המפלגה" לחש.

"איך זה גורם לך להרגיש שאתה יודע מה אמיתי ומה שקר?" שאלה אותו, כשהיה התור שלה לחלוף על פניו.

"זה לא משנה מה אני מרגיש, מה שמשנה זו האמת עצמה" לחש לה בתורו.

"למה זה חשוב לך, מה הטעם להסתכן בחיפוש האמת?" שאלה אותו מספר דקות אחר כך. אז היא הכניסה את ידיה לכיסים, הסימן שעליהם לסיים. הוא נכנס לחנות הקרובה ושאל על סכיני גילוח, ומבחוץ שמע את הזמזום המוכר של רחפן השגחה חולף. כשיצא עשר דקות מאוחר יותר, ראה שהיא מתמקחת עם מוכר במורד הרחוב.

"אין בכך שום טעם" לחש לה כשחלף על פניה, ואז המשיך לביתו.

פעם אחת במהלך אותו החודש הצליחו להחליף נשיקה. זה היה באחת השכונות העלובות יותר, בסמטה צדדית. לפתע נשמעה אזעקה. מכיוון שלא ידעו היכן המקלט הקרוב, הם השתטחו על הקרקע בסמוך לקיר והגנו על ראשיהם בידיהם. בום אדיר החריש את אוזניהם, גל ההדף הרעיד את האדמה תחתיהם, וענן סמיך ומחניק של אבק וטיח התרומם באוויר וכיסה את הכל. החשמל נפל והרחוב היה בחושך מוחלט. וינסטון פקח את עיניו, משתעל, והבחין ביוליה שרועה לצידו ללא תזוזה. הוא שלח יד רועדת אל כתפה, אך באותו רגע היא התנשמה בכבדות, השתעלה ופקחה את עיניה. ראשה היה מכוסה בשכבת אבק אפורה, אך היא הייתה חיה ושלמה. מתוך הקלה הוא רכן אליה והצמיד את שפתיו לשפתיה. הן היו חמות וחיות, למרות האבק שדבק בהן.

לא בכל שבוע הם הצליחו לתאם ערב שבו שניהם חופשיים, וגם אז היו ערבים שבהם הגיעו למקום המפגש ונאלצו להמשיך ללכת כאילו אינם מכירים בגלל רכב סיור או רחפן.

במהלך החודש הבא הם הצליחו לממש את אהבתם שוב. היה זה במקום מסתור אחר שהכירה, בעליית הגג של בניין הרוס, בשכונה נטושה שספגה מאות טילים. כשנפגשו שם, האוויר במקום הקטן היה חם ועומד, וריח לשלשת יונים מילא אותו. דרך חריצים שפונים לרחוב מטה הם יכלו לראות אם מישהו התקרב אליהם, לפני שיראה אותם. לאחר המעשה הם ישבו על שמיכה שהביאה ודיברו ארוכות.

מילדותה היא לא זכרה דבר. כשהייתה קטנה היה לה סבא שסיפר על התקופה שלפני המפלגה, אבל הוא נעלם באחד הטיהורים והיא לא הצליחה להיזכר מה הוא סיפר. היא הייתה ספורטאית מצטיינת, מזכירת סניף בליגת הנוער, והקפידה להיות אזרחית למופת.

הוא גילה שהיא גרה במעונות עם שלושים נשים שאותן לא סבלה. היא עבדה, כפי שניחש, על מכוונות הדפוס של כתיבת הרומנים במחלקת סיפורת. היא אהבה את מלאכת תיקון המכוונות, ולא אהבה לקרוא את הספרים. "יש להם רק שש עלילות שהם ממחזרים שוב ושוב, מחליפים את שמות הדמויות וסיפור הרקע אבל העלילה אותו הדבר. הכל צפוי, שעמום תחת".

יצא לה גם לעבוד במחלקת הפורנו הכתוב, מחלקה שהפיקה ספרי פורנוגרפיה עבור עם-הארץ.

"איך הספרים האלה?" שאל וינסטון בסקרנות.

"זבל, באמת. אתה לא מפסיד כלום."

הוא הופתע לגלות שכמעט כל עובדי מחלקת הפורנו היו נשים.

"איזה אידיוט החליט שהיצר המיני של גברים גדול יותר משל נשים, ולכן הם יהיו בסכנה גדולה יותר של השחתה אם יתעסקו בזוהמה הזו. נשים אמורות להיות טהורות, נטולות כל יצר מיני. נו, הנה לפחות אחת שהיא לא כזאת" אמרה והצביעה על עצמה בחיוך.

הפעם הראשונה שלה הייתה כנערה, עם חבר-מפלגה שגדול ממנה בכמה עשורים. זמן מה לאחר מכן הוא התאבד כדי להימנע ממצער. "וטוב שכך", אמרה, "אחרת היו מוציאים ממנו את השם שלי כשהיה מתוודה."

מאז היו אחרים, והיא למדה להיזהר. את השם 'יוליה' היא נתנה לעצמה. הוא לא שאל לשמה הרשמי. החיים, כפי שראתה אותם, היו פשוטים למדי. "אני רוצה ליהנות והם רוצים למנוע ממני. אז אני מוצאת את הדרך לשבור את הכללים איפה שאני יכולה". היא שנאה את המפלגה בלהט, באופן אישי, אך לא מתחה עליה ביקורת מעבר לכך. היא מעולם לא שמעה על "האחוזה" וגם לא האמינה שקיימת כזו. מרד מאורגן נראה לה טיפשי וחסר סיכוי. הדבר החכם בעיניה היה להפר את הכללים עד כמה שאפשר ולהישאר בחיים. וינסטון תהה אם כך הם כל הצעירים המרדנים. גם אם אינם מרוצים מהחיים תחת המפלגה, הם נולדו לתוכה ולא מסוגלים לדמיין שבכלל אפשרי לחיות בדרך אחרת, באופן חופשי.

"איזו מן אישה הייתה אשתך?" היא שאלה אותו.

על האפשרות להינשא בעצמם הם אפילו לא דיברו. הם ידעו שאם ייגשו אל ועדת הנישואים, זה יהיה סופם.

"את מכירה את המילה בשיחדש 'טהור-מחשבה'? טהורה מטבעה, לא מסוגלת לפתח מחשבה רעה אפילו בדמיון."

"לא, לא הכרתי את המילה, אבל אני מכירה טוב-טוב את סוג האנשים."

הוא סיפר לה על טקס המין הקר שנכפה עליו מדי שבוע. "היא שנאה את זה, אבל קראה לזה – לעולם לא תנחשי."

"חובתנו למפלגה", אמרה יוליה מיד. באופן משונה, נדמה היה שהיא כבר ידעה כל מה שעמד לומר. היא תיארה זאת באוזניו כאילו ראתה זאת בעצמה. אפילו ידעה על הקיפאון בגופה של קתרין, ברגע שנגע בה.

"איך ידעת?"

"גם אני הייתי בבית ספר, יקירי. הם דוחפים את זה לכל הבנות עוד מהילדות."

עם יוליה, השיחות המעניינות ביותר היו על מיניות. ברגע שנגעו בנושא, היא גילתה חריפות, ידע והבנה עמוקה. שלא כמו וינסטון, היא הבינה את הסיבה מאחורי הצניעות, הבושה והאיסורים שהחדירה בהם המפלגה.

"המין בורא עולם משלו, מחוץ לשליטת המפלגה. לכן הם עושים מאמצים אדירים כדי להיכנס לשם ולכבוש גם את העולם הזה, שחס וחלילה זה לא יהיה עולם פרטי ואישי. כשאת נלחמת בעצמך וביצרים שהם בעצם טבעיים ורגילים, זה מאבק שרק המפלגה יכולה להרוויח ממנו. אם את לא מצליחה לדכא את היצרים, אז את אפס, קטנה, מי את בכלל? כדאי שתקשיבי לחכמים ממך ולאח הגדול. אם את כן מצליחה לדכא את היצרים שלך – זה אפילו יותר גרוע. למדת לשנות את עצמך במאה אחוז, מבפנים, למען המפלגה. מזל טוב, את עכשיו כלי ריק שהמפלגה יכולה למלא בכל מה שבא לה."

"ולמה הבושה? למה אסור לדבר על זה, למה צריך להסתיר כל מה שקשור בזה?" הוא שאל.

”תחשוב שאם אנשים היו מדברים על מין באופן חופשי, חולקים את התחושות והחוויית שלהם, כל הבלוף היה נחשף תוך שבוע. כולם היו מבינים שזה טבעי, שיש לכולנו את אותם היצרים, שאין במה להתבייש ואין שום סיבה להיאבק בזה. הם רוצים שתחשבי שאת היחידה שזה קורה לה, שכל השאר סבבה ורק את גרועה.”

הוא חשב על זה. ”מעניין. זה הגיוני. כמו ’הפרד ומשול’, רק בין אדם לחברו.”

”לא הכרתי את המונח ’הפרד ומשול’. אבל זה לא רק זה. יש עוד סיבה שזה טוב למפלגה שכולם יהיו כמה שיותר מתוסכלים מינית. תסכול כזה מעורר סוג של היסטריה שאפשר לנתב לקדחת מלחמה, לשנאה. כשאת עושה אהבה או מאוננת ומשתחררת, את פורקת אנרגיה שהצטברה. אחר כך את מרגישה מאושרת והכל נראה יפה יותר, נעים יותר, פשוט יותר. הם לא יכולים לסבול שנרגיש ככה. הם רוצים שנהיה כל הזמן מפוצצים באנרגיה, באיפוק, בתסכול. כל ההפגנות, הנפנופים, השנאה – זה הכל נובע מהיצר המיני שלא בא על סיפוקו. אם את מאושרת בתוך עצמך, למה שתתרגשי מהאח הגדול והתוכנית התלת-שנתית שלו, רגע-השנאה וכל שאר הזבל של המפלגה?”

הוא הנהן. ’זה באמת מסתדר’, הוא חשב. הוא ראה עכשיו את הקשר שבין רדיפת הצניעות והתסכול המיני הקבוע לבין הקנאות הפוליטית.

מחשבתו נדדה חזרה לקתרין. הוא החל לספר לילוליה על משהו שעבר בראשו פעם, באחר צהריים חם במיוחד. הוא וקתרין היו בדרך לטיול קהילתי ואיבדו את דרכם. הם מצאו עצמם על שפת מחצבה ישנה, צוק תלול. לא היה להם מושג איפה כל שאר האנשים. ברגע שהבינה שהם אבודים, קתרין הפכה חסרת מנוחה, ממש בלתי נסבלת. להיות רק שניהם לבד, רחוקים מהאחרים, נתן לה הרגשה שהם עושים משהו אסור. וינסטון הבחין בנוף המדהים, פרחי בר צבעוניים, עצים ושדות. הוא קרא לה לבוא ולהביט. ”תראי, קתרין, תראי איזה יופי של נוף! הפרחים בשני צבעים, שונים מאוד אבל יפים ביחד” היא גררה את עצמה להסתכל, אך נשארה לחוצה ולא התרשמה יותר מדי. הוא עמד מעט מאחוריה מול התהום והניח את ידיו על מותניה. באותו הרגע עלה בדעתו עד כמה הם לבד. אין אף אדם באזור, אין רחפן באופק... מחשבה עלתה בו...

"וחשבת לדחוף אותה לתהום?" אמרה יוליה. "אני הייתי דוחפת."

"כן, אהובה, את היית. אני לא, אני לא אזרוק מישהו מצוק, לא משנה כמה הוא מעיק עלי. עם זאת, באותו רגע זה אכן היה מפתה."

"אתה חושב לפעמים מה היה קורה אילו במקרה היא הייתה נופלת ונעלמת?"

"כן, לפעמים אני מצטער שמשוהו כזה לא קרה. הייתי משתחרר מהנישואים האלה, ואולי מוצא מישהי יותר כמוך, עם שכל עצמאי, שאפשר לדבר איתה". הוא הביט בה לכמה שניות. "אני כל כך שמח שמצאת אותי," אמר ומשך אותה קרוב יותר. היא הניחה את ראשה על כתפו. "אם כי זה לא היה משנה כלום. ב או לא, עדיין היינו צריכים לחיות חיים כפולים. כל עוד המפלגה בשלטון אנחנו לא יכולים לנצח."

היא הנידה בראשה לשלילה. "זה לא נכון. לא הובסנו. בתוך תוכי אני יודעת מי אני, ואני יודעת שאני יכולה לחיות כמו שאני רוצה בעולם שלי - שלנו - ולא אכפת לי מהעולם המטומטם של המפלגה. רק צריך ערמוניות, אומץ, שכל בריא ומזל. אין מה לחכות שהמפלגה תיפול, היא לא תיפול כל החיים שלנו. צריכים למצוא את הדרך להיות מאושרים כבר עכשיו."

"את יודעת שאנחנו מתים מהלכים", הוא אמר. "חצי שנה, שנה, חמש, מתישהו ניתפס והם יתלו אותנו."

"אנחנו לא מתים!" היא אמרה. "היית מעדיף לשכב איתי או עם שלד? אתה לא נהנה להיות חי? אל תדבר שטויות. אני אוכיח לך, הנה תרגיש," אמרה, לקחה את ידו בידה והניחה אותה על הירך שלה. "זו אני, זו היד שלי, זו הרגל שלי. אני אמיתית, אני כאן, אני חיה!" היא הסתובבה ונצמדה אליו, שדיה נלחצו אל כתפו. "אתה לא אוהב את זה?"

הוא הרגיש שגופה כמו חולק איתו את המרץ, את הנעורים שלה. "כן, אני אוהב את זה", אמר בחיוך.

"יופי, אז תפסיק לדבר על מוות. ועכשיו תקשיב אהובי", אמרה, ובדרכה המעשית החלה לשרטט על הרצפה המאובקת את ההנחיות למפגשם הבא.

פרק 2.4

וינסטון עמד ובחן את החדר הקטן מעל חנותו של מר שרינגטון. תקתוק נשמע מהשעון העגול, לאחר תרגול הוא הבין כיצד לקרוא את השעה. כדור הזכוכית שעל השולחן זהר באור הרך שנכנס מהחלון. טיפש, טיפש, טיפש! הוא נזף בעצמו, בראשו. אתה רוצה למות?! מכל החטאים שחבר-מפלגה יכול לבצע, לשכור חדר היה חטא שמאוד קשה להסתיר. אך מר שרינגטון קיבל את בקשת השכירות בלי שום שאלות, כאילו היה זה הדבר הטבעי ביותר. "פרטיות היא דבר יקר ערך" הוא אמר.

את ההחלטה קיבל כמה ימים קודם לכן. הוא ראה אותה במסדרון המשרד אוחזת את זרוע שמאל - הסימן שאומר "מחר מבוטל" - וחש אכזבה גדולה. הוא רק חיכה לרגע שיוכלו להיות יחד. מאז שהכירו, התשוקה הראשונית ביניהם הפכה כמעט לצורך פיזי להיות ביחד. בסוף אותו היום, באירוע המוני, היא חלפה לידו ולחשה "אני במחזור". תחושת תסכול ואפילו כעס עלתה בו. כמה דקות לאחר מכן הקהל נעשה צפוף מספיק עד שהם יכלו להתקרב, והיא לחצה את אצבעותיו בחיבה, מה שהפיג את המרירות. עלה בדעתו שכאשר חיים עם אישה ביטולים כאלה הם אירוע רגיל, ומגע מעודד הוא דבר שבשגרה. משהו בו התרכך, והוא גילה שהוא חש כלפיה רגש עמוק יותר. הוא רצה פשוט להיות איתה, בנינוחות, בלי התחושה שהם חייבים לשכב בכל פעם שנפגשו. הוא חלם שיהיו זוג רשמי, אך כמובן הדבר לא היה אפשרי - ראשית, הוא היה נשוי באופן רשמי. שנית, ועדת הנישואים לא הייתה מאשרת אותם - הועדה מעולם לא אישרה בני זוג שנמשכו זה לזה. זה היה הרגע שבו החליט לקחת סיכון ולשכור את החדר.

שירה נשמעה מבעד לחלון הפונה אל החצר הפנימית. וינסטון הסיט את הוילון והסתכל. אישה גדולה בעלת זרועות שזופות ושריריות פסעה הלוח ושוב בין גיגית כביסה לחבל, תולה בגדים בכל הצבעים והגדלים. בכל פעם שלא החזיקה אטבים בפיה, היא שרה בקול נהדר:

היית אהבה של עונה, באת והלכת.

פרח אביב שפרח, ואז נבלת.

סיפור כל כך קצר, כמו חום של שרב,
שהשאיר אחריו רק שדה חרוך, נעזב.

אומרים שהזמן מרפא, אבל הכאב עדיין חי.
הוא שינה בי הכל, אני כבר לא אותה אחת,
לא רוצה לשכוח, כי זה מה שהצמיח אותי.

אז אני נושמת את מה שנגמר,
מחבקת את כל מה שהיה ועבר.
היית פרח אביב שפרח ונבל,
גם ביופי שחולף, משהו נשאר.

זה היה "פרח אביב", שיר שרדף את לונדון כבר שבועות. אחד משירי הפופ שנכתבו עבור עם-הארץ על ידי מחלקת המוזיקה. השיר הצליח לא בזכות המילים, אלא בזכות מקצבו המדבק והעובדה שהשמיעו אותו ללא הפסקה. יוליה אמרה לו שהשיר נכתב והולחן על ידי מחולל שירים אוטומטי, ורק עבר שיפוץ אנושי קל. הוא לא חיבב את השיר במיוחד, אך האישה מהחצר שרה אותו בכזו התלהבות שהשיר נשמע נעים. חברות-מפלגה לא שרות סתם כך להנאתם, חשב. הוא החליט לשאול את יוליה מה הסיבה לאיסור הלא כתוב, המוזר הזה.

פתאום הוא סגר את הוילון במהירות. טיפש, נזף שוב בעצמו, מה אם מישהו ראה אותי עכשיו מהחלון עם סרבל המפלגה? הפקדת את החיים לא רק שלך, גם שלה בידיו של-

צעד מהיר נשמע במדרגות, קוטע את מחשבותיו. יוליה פרצה אל החדר. ברגע שראה אותה, כל חששותיו נשכחו.

בידיה היה תיק כלים גדול. "רק שנייה" אמרה, "תן לי להראות לך מה הבאתי". היא כרעה ברך, פתחה את התיק, והוציאה מתוכו סט מברגים ושאר כלי עבודה. תחתם היו חבילות נייר קטנות. "אם הבאת לפה קפה-קקי-ניצחון אתה יכול לזרוק אותו לפח. תריח את זה". היא פתחה צנצנת, וריח עשיר מילא את החדר.

"זה מריח טוב", הוא עצם את עיניו והתענג על הריח.

"קפה טחון אמיתי" אמרה, מרוצה. "זה לא הכל. חלווה, ריבת תות, לחם - לחם אמיתי, לא לחם חנק של חדר האוכל."

"איך השגת את כל זה?"

"דברים של המיוחסים, לחזירים האלה יש הכל. המשרתים שלהם מצליחים לגנוב את השאריות" אמרה בחיוך, ונעמדה מולו. "ועכשיו - תסתובב, כי יש לי הפתעה הרבה יותר גדולה. אל תציץ ואל תסתובב חזרה, עד שאני אגיד לך."

הוא הסתובב עם הגב אליה. אחרי בערך דקה היא אמרה ברכות "עכשיו, תסתובב חזרה".

כשהסתובב והביט בה, כמעט לא זיהה אותה. הוא ציפה שהיא תהיה ערומה, אך לא - היא לבשה שמלה צמודה בצבע צהוב שהתאימה באופן מושלם לקימוריה. הבד נצמד אל גופה והדגיש את כתפיה החשופות, את הגבעה המושלמת של החזה, את מותניה החטובים. היא נראתה בעיניו נשית ומושכת מאי פעם.

היא הבחינה במבטו המעריץ וחייכה בטבעיות. "יש לה אפילו כיסים! נו, איך אני נראית?" היא עשתה סיבוב. "בחדר הזה אני הולכת להיות אישה, לא חברת מפלגה".

וינסטון חייך אליה, ולכמה רגעים לא יכול היה להוציא מילה. "את נראית נהדר" אמר לבסוף.

הוא נצמד אליה, והם התנשקו בלהט. לבסוף הם התפשטו ועלו על המיטה. הייתה זו הפעם הראשונה שבה חש לגמרי בנוח להתפשט מולה. הוא הרגיש שאין לו דבר להסתיר ממנה.

לאחר המעשה הם נרדמו מחובקים. היה בכך משהו שונה הפעם, נינוחות שלא הייתה בידם עד כה. כשהתעורר, מחוגי השעון התקרבו לספרה שמונה. נותרה להם בערך שעה וחצי. יוליה נרדמה כשראשה מונח בשקע זרועו, והוא נזהר שלא לזוז כדי לא להעיר אותה. הוא תהה אם בעבר הנשכח הייתה זו חוויה רגילה, לשכב כך במיטה בערב קיץ קריר; גבר ואישה עירומים, שוכבים בכל זמן שבחרו, משתפים את החוויות שלהם לצלילי הרחוב בחוץ. הוא עצם את עיניו ונתן לחיוך לעלות על פניו, בחדר נטול המסך.

"זה היה תענוג", אמרה יוליה אחרי שהתעוררה, ונשקה לו. "יאללה אני אבין קפה. היי! קישתא חיה מכוערת!" אמרה בפתאומיות. היא חטפה נעל מהרצפה והשליכה אותה בכוח על הקיר.

"מה זה היה?" הוא שאל, מופתע.

"חולדה. ראיתי אותה מוציאה את האף המגעיל שלה מחור בקיר. הפחדתי אותה כמו שצריך."

"חולדות!" מלמל וינסטון. "יש פה חולדות?!"

"ברור, הם בכל מקום", אמרה יוליה. "יש לנו כאלה גם במעונות. תוקפניות! פעם תפסנו-"

"אל תמשיכי!" זעק וינסטון; כאב עמום מילא את בטנו, וראייתו התערפלה.

"יפה שלי, החוורת לגמרי! מה קרה?"

הוא עצם את עיניו לכמה רגעים ונשם עמוק. הוא הרגיש שהוא כמעט נופל לסיוט מבעית שחזר לאורך כל חייו. הוא עמד מול – משהו, משהו בלתי נסבל, משהו נורא מכדי להתמודד איתו.

”אני מצטער”, אמר. ”הכל בסדר. אני פה. אני פשוט לא אוהב חולדות.”

הוא התיישב. יוליה ליטפה אותו, חיבקה אותו לרגע. אחר כך קמה, הכינה קפה וחזרה עם שני ספלים. ריח הקפה עזר לוינסטון להירגע. היא שלחה יד והביאה את כדור הזכוכית למיטה, כדי לבחון את האלמוג מקרוב. וינסטון נצמד אליה והם התבוננו בו יחד, מהופנטים מהמראה הרך, דמוי מי הגשם, של הזכוכית.

”למה זה שימש, לדעתך?” שאלה יוליה.

”כלום – כלומר, אני לא חושב שאי פעם השתמשו בזה למשהו מעשי. זה מה שאני אוהב בזה. זו חתיכת היסטוריה קטנה שהם שכחו לשנות”. השיחה על האלמוג עזרה לוינסטון לשכוח את הרגע המבהיל.

”גם התמונה נראית עתיקה” היא הצביעה לעבר התחריט התלוי על הקיר הנגדי ”חושב שגם היא בת מאה שנה?”

”הלוואי שידעתי. אי אפשר לדעת מה הגיל של שום דבר בימינו, המפלגה מחליטה על הגיל של דברים לפי כיוון הרוח.”

היא התקרבה אל הקיר ובעטה בו. ”מכאן החו- החיה הזאת הוציאה את האף שלה”, אמרה. היא חזרה להביט בתמונה ”מה זה המבנה הזה? זה מוכר לי.”

”מגדל הביג בן שנהרס” אמר והוסיף בניגון:

מראש מגדל גבוה, דופק שעון גדול, הו בואו נא לשמוע כיצד יקרא בקול

לתדהמתו, היא המשיכה אותו:

טיק טק, טיק טק, טיק טק, טיק טק...טיק...

הנה שעון בן חיל, לה לה לה, כל היום דופק הוא כך...

זה היה מפתיע. "מי לימד אותך את זה?"

"סבא שלי היה שר לי את זה. סיפרתי לך שהוא התאדה כשהייתי קטנה." היא חזרה להסתכל על התחרית "אני בטוחה שיש מלא ג'וקים וג'יפה מאחורי התמונה הזאת. יום אחד כשיהיה זמן, אני אוריד אותה ואנקה מאחוריה טוב טוב" אמרה, "אבל לא עכשיו, כי צריכים להתכונן לצאת".

וינסטון השתהה עוד כמה דקות, מביט באלמוג הורוד, הקפוא בזמן. כדור הזכוכית היה בעל אטמוספירה משלו, עטף והגן על עולם עדין ויפה.

פרק 2.5

סם התאדה. בוקר אחד הוא פשוט לא הגיע לעבודה, בלי שום הודעה. באותו היום כמה אנשים שאלו איפה הוא, אך למחרת איש לא הזכיר אותו. ביום השלישי להיעדרו ניגש וינסטון אל לוח המודעות ובחן את רשימת חברי ועדת השחמט, שסם היה אחד מהם. כפי שחשש, שמו של סם הוסר מהרשימה. סם חדל מלהתקיים. סם מעולם לא היה קיים. ליבו של וינסטון התכווץ, אך פניו, כמובן, נותרו ללא הבעה. אסור היה לו להזכיר זאת בפני האנשים שהכירו אותו, אך הייתה נחמה בכך שהוא יכול היה לחלוק זאת עם יוליה.

מזג האוויר היה לוהט. החדרים הממוזגים במשרד שמרו על טמפרטורה קבועה, אבל בחוץ היה כל כך חם ולח שהסרבול נדבק לעור. ההכנות לשבוע-השנאה היו בכל מקום – ארגנו תהלוכות, כתבו סיפורים, יצרו סרטונים ומה לא. במחלקה של יוליה הפסיקו את עבודתם הרגילה והתחילו להפיק עלוני זוועות על מעשיהם של הנבלות האירו-אסייתים. וינסטון תרם את חלקו, ואימת את ההיסטוריה בהתאם לנאומים והסיפורים שיסופרו מעל במות ברחבי העיר.

שיר הנושא החדש של שבוע-השנאה, "שפוך חמתך", הושמע כמה פעמים ביום. היה לו קצב פראי ונובח, והוא דמה להלימות של גורילה על תופים. כשנשאג ממאות גרונות לצלילי צעדות החיילים, הוא היה מחריד, אבל פופולרי מאוד והתחרה בשיר "פרח אביב". הילדים של משפחת פרסון תופפו בקצב של "שפוך חמתך" כל ערב ועד שעות הלילה המאוחרות, וינסטון שמע אותם דרך הקירות. בערבים וינסטון הצטרף אל צוותי המתנדבים שאותם ארגן פרסון – הם תלו פוסטרים, דגלים וקישוטים בכל רחבי השכונה. פרסון נראה מאושר עד הגג, והתפאר שמבניין 'אחוזת הניצחון' יתנוססו ארבע מאות דגלונים. החום והעבודה הפיזית נתנו לפרסון תירוץ ללבוש מכנסיים קצרים וחולצה פתוחה. איכשהו הוא היה בכל מקום בבת אחת – מזיז, מנסר, דופק בפטיש, מאלתר, מדרבן את כולם ומפיץ כמויות של מוטיבציה וריח זיעה.

פוסטר חדש הופיע בכל רחבי לונדון. לא היה לו כיתוב, והוא הציג רק דמות מפלצתית של חייל אירו-אסייתי, בגובה שלושה מטרים, צועד קדימה בפנים שטניות, עם תת-מקלע המכוון ישירות אל המתבונן. הפוסטר הודבק על כל משטח ריק בכל קיר, והתחרה בכמות אפילו בפוסטרים של האח הגדול. בובות גדולות עם הדפס פניו של גולדשטיין הוכנו כדי להישרף. הפוסטרים של החייל האירו-אסייתי הושחתו באופן קבוע.

האווירה בעיר הייתה דחוסה ומתוחה. נדמה שהבומים של הטילים נשמעו בתדירות גבוהה יותר. לעיתים נשמעו מרחוק פיצוצים שונים, שסביבם התרוצצו שמועות אך איש לא ידע מהם.

כמו כדי להתאים לאווירה, נראה היה שנפילות הטילים הרגו יותר אנשים מהרגיל. באחד הימים נפל טיל על קולנוע באמצע סרט וקבר כמה עשרות אנשים תחת ההריסות. גם עם-הארץ, שבדרך כלל היו אדישים למלחמה, נסחפו להתקף פטריוטיות – תושבי השכונה כולה יצאו להלווית ענק שהפכה לעצרת זעם כנגד אירו-אסיה. אירוע דומה חזר לאחר מספר ימים כאשר נער נפגע מהדף טיל כשהיה בפתחו של מקלט.

באחת השכונות נפוצה שמועה על קשיש שלא הסכים שצריך להרוג את כל האירו-אסייתים, כיוון שיש ביניהם גם חפים מפשע. המון זועם התקבץ באישון לילה מתחת לבניין מגוריו כדי לזרוק לבנים וזיקוקי דינור לכיוון חלון הדירה שלו, אלא שפגעו גם בחלונות השכנים. בשלב מסוים כמה צעירים החליטו להצית את הדירה. עד שהגיעו כבאים לכבות את השריפה, נספו בלהבות הקשיש ואשתו, ביחד עם המשפחה שהתגוררה מולו.

בחדר שמעל חנותו של מר שרינגטון, כשהצליחו סוף סוף להגיע לשם, שכבו יוליה ווינסטון זה לצד זה על מיטה חשופה מתחת לחלון הפתוח, עירומים כדי להתקרר. החולדה לא חזרה, אך הפשפשים התרבו באופן מחריד בחום. מלוכלך או נקי, חם או קריר, החדר היה בשבילם גן עדן. הם שפכו אלכוהול או מים רותחים על ריכוזי הפשפשים, פשטו את בגדיהם ועשו אהבה בגופים מיוזעים. אך ברגע שנרדמו, התעוררו לגלות שהפשפשים התאוששו והתארגנו למתקפת נגד.

שש פעמים הם הצליחו להיפגש במהלך החודש. וינסטון הרגיש טוב, כמעט ולא שתי ג'ין, ואפילו הפצע מעל קרסולו השתפר. הוא גם הצליח לעלות קצת במשקל. החיים כבר לא היו בלתי נסבלים. עכשיו כשהיה להם מקום מסתור בטוח, כמעט בית, זה כבר לא היה נורא אם הם לא יכלו להיפגש לזמן מה, או אם הזמן שלהם יחד היה מוגבל. גם כשלא נפגשו, עצם הידיעה שהוא שם, מחכה להם, היה כמעט כמו להיות בו. החדר היה עולם פרטי שלהם.

בשביל וינסטון החדר היה גם פורטל לעולם של פעם, מקום שבו חיות נכחדות יכלו לטייל. מר שרינגטון עצמו היה חיה נכחדת שכזו. הזקן כמעט ולא יצא מהחנות, ונראה שהיה שמח על השיחות הקטנות עם וינסטון. כשהסתובב בין הסחורה חסרת הערך שלו הוא נראה יותר כמו אספן מאשר סוחר. הוא נהג להרים פריט כלשהו, לספר את סיפורו, ועיניו נאורו – פסל חרסינה, קופסת תכשיטים שבורה, תליון עם תלתל שיער של תינוק שמת מזמן. הוא שלף מזיכרונו עוד שירי ילדות נשכחים, אך מעולם לא הצליח לזכור יותר מכמה שורות.

וינסטון ויוליה ידעו שהם חיים על זמן שאול. היו רגעים שבהם מותם המתקרב נראה מוחשי כמו המיטה שעליה שכבו, והם נצמדו זה לזה בחושניות נואשת. היו רגעים שבהם הייתה להם אשליה של בטחון, של קביעות. כל עוד הם היו בחדר, כך הם הרגישו, שום רע לא יאונה להם. ההגעה הייתה מסוכנת, אבל החדר עצמו היה מקום מפלט.

פעם הם שקעו בחלומות על בריחה. המזל יאיר להם פנים והם ימשיכו להיות ביחד עד סוף ימיהם; הם יעזבו את המפלגה, יתרגלו את המבטא של עם-הארץ, ימצאו עבודה במפעל ויחיו את חייהם בלי לפחד ולהסתיר אחד את השני מחבריהם. אך הרעיון היה מופרך. במציאות, לא היו להם את הכישורים והם לא הכירו אף אחד שיוכל לעזור להם. גם להתאבד יחד לפני שיקחו אותם, היה משהו שלא היה להם אומץ לעשות. נותר להם רק להיאחז בחיים יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, למשוך הווה שאין לו עתיד.

פעם אחרת הם דיברו על מרד, אבל לא הצליחו אפילו להבין מה הצעד הראשון. גם אם 'האחווה' הייתה קיימת, לא הייתה דרך למצוא אותה בלי לעורר את החשד של משטרת-המחשבות. הוא סיפר לה על הקירבה המוזרה שחש לאובריאן, ועל הדחף פשוט לגשת אליו, להכריז שהוא אויב המפלגה ולדרוש את עזרתו. להפתעתו, הרעיון לא נראה לה מופרך בכלל. היא הייתה רגילה לשפוט אנשים לפי מבט רגעי על

פניהם, וזה נראה לה טבעי שוינסטון יגבש דיעה על אובריאן רק על סמך מבט יחיד בעיניים. בניגוד לוינסטון, היא הניחה שכמעט כולם שונאים בסתר את המפלגה ומפריים את הכללים בכל הזדמנות שבה אין לכך השלכות.

עם זאת, היא הייתה בטוחה שארגון שמתנגד למפלגה לא יכול להתקיים. לדעתה, כל הסיפורים על גולדשטיין והמחתרת היו "פשוט עוד חרא שהמפלגה המציאה, וכולם צריכים להעמיד פנים שמאמינים בזה כמו בכל שאר השטויות". והיא ידעה להעמיד פנים מעולה – בהפגנות ורגע-השנאה, היא צעקה בכל כוחה קללות ואיחולי מוות לאנשים שלא הכירה ולא ידעה אם באמת פשעו; במשפטים פומביים, היא תפסה את מקומה ביחידות של הפטריוט-הצעיר' שהקיפו את בתי המשפט מהבוקר עד הלילה וקראו "מוות לאויב" או "מוות לבוגדת". היא גדלה אחרי המהפכה והייתה צעירה מכדי להכיר את המאבקים האידיאולוגיים של שנות החמישים והשישים. לא עלה בדעתם שיכולה להיות תנועה פוליטית עצמאית, חופש ביטוי או ריבוי דעות. "אפשר למרוד רק באמצעות חיים-אישיים סודיים. גם אם האחוזה קיימת הם יכולים לכל היותר לפוצץ תחנת שידור או להעלים חבר בכיר, אבל הם לא יכולים לנצח את המפלגה בשום דרך" אמרה לו.

במובנים מסוימים היא הייתה פחות פגיעה לתעמולה האינסופית. פעם אחת, כשהזכיר את המלחמה, היא הפתיעה אותו ואמרה שלדעתה המפלגה עצמה יורה את הטילים, רק כדי להשאיר את העם במצב של פחד ושנאה. הוא קינא בה כשסיפרה לו שבמהלך רגע-השנאה הקושי הגדול ביותר שלה היה להימנע מלהתפרץ בצחוק. אך היא התנגדה לדרכי המפלגה רק כשהן נגעו לחייה שלה. את המיתולוגיה הרשמית היא קיבלה והאמינה, פשוט כי ההבדל בין אמת לשקר לא נראה לה חשוב בהקשר הזה. למשל, היא למדה בבית הספר שהמפלגה המציאה את המטוסים. כשסיפר לה וינסטון שהמטוסים היו קיימים עוד לפני שנולד, הרבה לפני המפלגה, העובדה הזו נראתה לה חסרת כל חשיבות. "שיכריזו שהמציאו את המטוסים אם זה עושה להם טוב, מה זה חשוב מי באמת המציא" אמרה לו.

זה היה הלם גדול במיוחד עבורו כשגילה שהיא לא זכרה שאוקיאניה, רק לפני מספר שנים, הייתה בשלום עם אירו-אסיה ובמלחמה עם מזרח-אסיה. "זה דבר אחד לחשוב שהמלחמה היא בלוף – דבר אחר לגמרי לשכוח מי האויב!" אמר לה. "חשבתי שתמיד היינו במלחמה עם אירו-אסיה", אמרה, וזה הפחיד אותו קצת. הוא התווכח איתה והתעקש, עד שבסופו של דבר היא נזכרה במעורפל שבאחד הטיולים,

לפני חמש שנים, מישהו אמר שהצבא צריך לשטח את מזרח-אסיה. ועדיין זה היה נראה לה ויכוח מיותר. "תמיד יש איזו מלחמה מזדיינת, למי אכפת עם מי? כל החיים שלי אני חושבת שלא היו יותר משנתיים רצופות של שקט".

על עקרונות המפלגה הוא לא הצליח לדבר איתה כלל. זה היה יותר מדי 'באוויר' מבחינתה, לא היה מספיק קשר ליומיום. בכל פעם שהתחיל לדבר על תרתי-דעת, עליונות-המפלגה ושאר העקרונות היא השתעממה ולא הצליחה לעקוב.

"כולם יודעים שזה זבל, אז למה להתעסק בזה כל כך הרבה? אני יודעת מה אני אמורה לשנוא ומה אני אמורה להעריץ, זה לא מסובך" אמרה לו. אך את וינסטון הנושאים האלה עניינו מאוד, והיה לו חשוב להסביר לה.

"האם את מכירה את המונח 'יש-מאין' בשיחדש?" הוא שאל, והיא הנידה ראשה לשלילה. "יש-מאין הוא ביטוי למשהו שהוא בלתי-אפשרי. יש-מאין יכול לשמש כעלבון לאדם האומר משהו מגוחך לחלוטין. מצד השני, כמקובל בשיחדש, יש-מאין יכול לשמש כמחמאה לאדם המקבל את כל מה שנאמר על ידי המפלגה ללא עוררין, הבעת כבוד על נאמנות מלאה, על ביטוי של קבלת-החוכמה."

"מתי מישהו ישתמש במונח כזה? ומה זה אומר קבלת-החוכמה, זה ללמוד בבית-הספר?" שאלה.

הוא ניסה להסביר, אבל הרגיש שלא הצליח להעביר את שורש העניין.

הפתיע אותו לגלות כמה קל לעשות מסיכה ולעשות הצגה של קנאות וטוהר-מחשבה מבלי להבין אפילו על מה מדובר. במובן מסוים, הוא חשב, תפיסת העולם של המפלגה נכפתה טוב יותר על אלה שלא הבינו אותה. אפשר היה לגרום להם לקבל את ההפרות הבוטות ביותר של המציאות, כי הם מעולם לא תפסו את המשמעות של מה שנדרש מהם, ולא התעניינו מספיק בפרטים כדי לשים לב לסתירות. דווקא בזכות חוסר ההבנה הם נותרו שפויים. בלעו הכל, אבל זה לא הזיק להם - נכנס מאוזן אחת ויצא מהשניה.

הוא סיפר לה על תפקידו במחלקת התיעוד, על התיקונים שעשה שם, על שכתוב ההיסטוריה. שום דבר מזה לא הפריע לה. "למה צריך להבדיל בין סיפור שקרה באמת לבין סיפור שהומצא? שניהם סיפורים. גם סיפור שקרה הוא רק אנקדוטה למטרת פרופגנדה" אמרה לו.

הוא סיפר לה על ג'ונס, ארונסון ורתרפורד שראה בקפה עץ הערמון, כהוכחה לכך שההודאה הפומבית שלהם שקרית. גם פה היא לא הבינה את הנקודה שניסה להעביר.

"הם היו חברים שלך?" היא שאלה.

"לא, הכרתי אותם רק מהחדשות. הם היו אנשים חשובים בזמן המהפכה שהעלתה את המפלגה לשלטון."

"אז למה זה השפיע עליך באופן מיוחד? המפלגה תולה אנשים כל הזמן, לא?"

"זה היה מקרה יוצא דופן. את מבינה כמה קשה להעיד על העבר עצמו? גם מה שהיה לפני שעה, כבר אינו קיים – הוא שורד בעיקר בזכרונות, הקלטות, ורישומים. רק חלקו הקטן נשאר בהווה. הוא נשאר קפוא ללא מילים בכמה חפצים מוצקים, כמו גוש הזכוכית הזה שם. לענות על השאלה 'מה באמת היה' הוא תמיד אתגר. לא נותרו כמעט אנשים שמכירים את העולם שלפני המפלגה. כל תיעוד, כל צילום, כל ספר הושמד, שוכתב או נגנז. התהליך הזה נמשך ללא הפסקה, כל יום. ההיסטוריה נמחקת ומוחלפת בפרופגנדה. הדברים שלא ניתן למחוק מקבלים פרשנות מחודשת. שום דבר לא קיים מלבד הווה אינסופי שבו המפלגה תמיד צודקת ומעולם לא עשתה טעות. אפילו אני, שהעבודה שלי היא לשכתב את העבר, לא יודע מה היה באמת. אבל במקרה האחד הזה ידעתי מעבר לכל צל של ספק שהמפלגה שיקרה. לכן זה היה כל כך משמעותי."

"ומה זה הועיל? כלומר בפועל?"

"במציאות? זה לא הועיל לכלום", הודה. "אפילו לא סיפרתי את זה לאף אחד עד עכשיו".

"טוב, יהיה לך קשה למצוא מי שייקח את הסיכון אפילו בלשמוע על דבר כזה. ועוד בשביל משהו שכבר קרה ואי אפשר להחזיר. למה זה חשוב לך?"

"אני חושב שראייה לזיוף אחד, לשקר אחד, זה מה שצריך כדי להתחיל סדק בחומה. אותם אנשים שישמעו על כך כנראה ישימו לב בפעם הבאה שהם נתקלים בשקר של המפלגה. לאט לאט, ישימו לב לכל המקרים שבהם אחד קרה במציאות ומשהו אחר לגמרי קרה על פי המפלגה. אנשים כאלה יכולים להשאיר את העדויות שלהם, לספר לאחרים, לאט לאט להעביר את המסר שהחיים שלנו מבוססים על שכבות של שקרים. כל דור ימשיך את קודמו, יוסיף עוד דוגמה, עוד עדות, עד שיגיע הדור שיפיל את החומה לגמרי."

"הדור הבא לא מעניין אותי. מה שמעניין אותי זה אנחנו, מתוך שלי."

"את מורדת רק מהמותניים ומטה"

היא צחקה בקול, חשבה שזה שנון להפליא וכרכה את רגליה סביבו.

פרק 2.6

זה קרה סוף סוף. הוא הרגיש כאילו כל חייו חיכה לרגע הזה.

הוא הלך במסדרון המשרד כשהרגיש שמישהו גדול הולך ממש מאחוריו. האיש כחכח בגרונו וקרא לו. וינסטון נעצר והסתובב אליו. זה היה אובריאן.

סוף סוף הם עמדו פנים אל פנים – והדחף שלו היה דווקא לברוח. ליבו הלם בעוצמה. הוא לא היה מסוגל לדבר וגרונו נהיה יבש. אובריאן, לעומת זאת, נראה נינוח מאוד. הוא המשיך לצעוד קדימה, הניח יד ידידותית על זרועו של וינסטון, וסובב אותו כך ששניהם חזרו לצעוד זה לצד זה לאותו הכיוון. הוא החל לדבר בשילוב של אדיבות ורצינות, אותו שעשוע עוצמתי, שהבדיל אותו מהאחרים.

”קיוויתי להזדמנות לשוחח איתך”, אמר. ”קראתי לאחרונה אחד מהמאמרים שלך. אני מבין שאתה מגלה עניין אקדמי בשיחדש?”

וינסטון התאמץ לחזור לעצמו. ”אקד-” הוא השתעל מעט ”אהמ. לא אקדמי, אני פשוט מתעניין בזה. אבל זה לא התחום שלי, מעולם לא הייתה לי זיקה לבלשנות.”

”ובכן, אתה מתבטא בשיחדש באופן אלגנטי מאוד”, אמר אובריאן. ”זו לא רק דעתי. שוחחתי על כך גם עם חבר שלך ממחלקת המילון, שהוא מומחה לשיחדש. שמו לא זכור לי כרגע.”

זה היה חייב להיות סם. עבר זמן, אבל זה עדיין כאב. אלא שסם לא רק מת, הוא התאדה, הפך לאל-קיים. לדבר עליו זה להסתכן בעבירה. ההערה של אובריאן כנראה נועדה להיות סימן סודי. הוא חלק איתו עבירת-הרהור קטנה, ובכך הפך את שניהם לשותפים לפשע. הם המשיכו במורד המסדרון, עד שאובריאן נעצר, בדיוק מול אחד המסכים. באלגנטיות אצילית הוא אמר:

"רציתי לומר לך שבאותו מאמר שמתי לב שהשתמשת בשתי מילים שהם עכשיו בסטטוס אל-שימוש. זה שינוי שקרה בזמן-קט האחרון. האם יצא לך לעיין במהדורה עשר של מילון שיחדש?"

"לא", אמר וינסטון. "לא ידעתי שהיא כבר יצאה. במחלקת החדשות אנחנו עדיין משתמשים במהדורה תשע."

"אה, זאת כיוון שהוא עוד לא פורסם באופן רשמי. אני מאמין שהדבר ייקח עוד חודשיים או שלושה. כמה מההתפתחויות החדשות טובות-מאוד. אל-שימוש של מספר פעלים – זו נקודה שתמצא חן בעיניך, אני חושב. יש לי עותק של הגרסה המוקדמת, האם תרצה לעיין בו?"

"מאוד" אמר וינסטון, והבין מיד לאן זה מוביל.

"תן לי לחשוב, כיצד אוכל לתת לך לעיין במהדורה מבלי שזה אל-יתמוך בעבודה שלך. האם תוכל להגיע לדירתי לאחר שעות העבודה, בזמן שמתאים לך בימים הקרובים? אכתוב לך את הכתובת-דירה שלי."

אובריאן הוציא פנקס קטן ועט מוזהב מכיסו. הוא כתב את הכתובת באותיות גדולות. אם מישהו צופה מעבר למסך הוא יוכל לקרוא את הפתק בקלות. הוא תלש את הדף ומסר לוינסטון. "אני בדרך כלל בבית לאחר העבודה בימים שלישי עד חמישי", אמר. "אם במקרה לא אהיה, המשרת שלי יהיה ויוכל לתת לך את העותק. כל טוב."

אובריאן המשיך בדרכו, והותיר את וינסטון עומד במסדרון, מחזיק פיסת נייר שלא היה עליו להסתיר. זו הייתה תחושה מוזרה, להחזיק דף גלוי לעיני כל. למרות שלא היה שום פסול בפתק, הוא שינן את הכתובת ואז השליך אותו אל פיר-האמת הקרוב.

כל השיחה הייתה אולי שלוש דקות ולאירוע הייתה רק משמעות אחת אפשרית. הוא תוכנן כדי לתת לוינסטון את האפשרות להגיע לדירתו של אובריאן. 'אם תרצה לדבר איתי תגיע' היה בעצם מה שאמר לו אובריאן, והקשר איתו הפך מתקווה נואשת לעובדה קיימת. אולי יש מקום סודי בדירתו שבו יוכלו לשוחח בעזרת פתקים חבויים. אולי הארגון שחלם עליו, המרד המאורגן, היה קיים.

לא היה ספק בליבו של וינסטון, הוא יעשה זאת. אולי בשבוע הבא ואולי בעוד חודש. מה שקרה עכשיו היה המשך של תהליך שהחל כבר לפני שנים. הצעד הראשון היה מחשבה אסורה ותקווה סודית; השני היה מבט בעל משמעות; ההזמנה של אובריאן סימלה את המעבר לשלב הבא. הצעד האחרון יהיה, כמובן, במרתפי משרד האהבה, עם אף שבור והוצאה להורג. הסוף היה ידוע מראש. כל צעד של מרד היה עוד צעד לכיוון הקבר. למרות שידע שסופו קרב, הוא קיבל זאת, ולא היה עושה שום דבר אחרת.

פרק 2.7

וינסטון התעורר ועיניו היו מלאות דמעות.

הוא שכב בעיניים עצומות, והיה עדיין שרוי באווירת החלום. זה היה חלום עצום וזוהר, שהתרחש בתוך חצי-כדור הזכוכית. הפרטים של החלום התחילו להיעלם, אבל הוא ידע שאמו הייתה בחלום, מגוננת עליו, כמו הפליטה על הסירה באותו סרט, שניסתה להגן על הילד שלה בזרועותיה.

יוליה הייתה לצידו, צמודה אליו ועדיין ישנה. הוא הביט בשעון המחוגים הישן שעל הקיר – נותרו להם כשעתיים לפני שעליהם לחזור.

הוא הניח את ידיו על פניו ונשם עמוקות.

הוא נזכר במבט האחרון של אמא שלו, והמבט שלה הציף, לאט, אירועים קטנים אחרים – זיכרון שהודחק במשך שנים.

הוא היה ילד כשזה קרה. הוא זכר את הסטרס הקבוע של אותה תקופה – הפחד מטילים או חדירה של חיילי אויב; ריצה למקלטים, הריסות ברחובות, כרזות שהודבקו ברחובות, ירי, פיצוצים. אנשים שנעלמו. אבא שלו שנעלם.

אימו ידעה שזה יקרה, שיבוא יום ואביו פשוט לא יחזור. כשהיום הזה הגיע היא לא בכתה ולא צעקה, לפחות לא שהוא ראה. לפני אותו יום היא תמיד הייתה חזקה, שמחה ונראתה בעיניו כל יכולה. אך אחרי שאביו נעלם היא השתנתה, איבדה את הכוח, את החשק. היא עדיין עשתה כל מה שצריך, יאמר לזכותה – לקחה אותו לבית הספר, בישלה, כיבסה, ניקתה. את הכל עשתה לאט, כאילו יש לה סחרחורת וכל תנועה מהירה תעשה לה רע. היא כמעט לא דיברה, וכאשר דיברה זה היה בשקט. היא יכלה לשבת שעות בלי לעשות כלום, מחזיקה את אחותו הקטנה. אחותו הייתה קטנטונת, חיוורת ושקטה, עם עיניים גדולות ובהירות.

לפעמים, אמא שלו תפסה אותו בהפתעה לחיבוק חזק, בלי אזהרה, בלי מילים. למרות גילו הצעיר הוא הבין שזה לא היה רק קשור לאביו אלא גם למשהו שצפוי לקרות, שאסור היה לדבר עליו.

הוא נזכר בדירה הקטנה והצפופה שבה הם גרו. לא משנה כמה הם ניקו, תמיד היה מלוכלך. מסדרון צר, חדר שינה שהיה ברובו מיטה, מטבח צר עם תנור קטן, כיריים, ומדף תבלינים קטן. שרפרף כחול שאהב, שהיה מטפס עליו כדי להסתכל על הסיר בזמן שאמא שלו הכינה אוכל. הוא נזכר ברעב שהרגיש, באכזבה בסוף הארוחה כשהאוכל נגמר מוקדם מדי. הוא הציק לאמא שלו, נדנד לה, צעק עליה, "למה אין עוד אוכל אני רוצה עוד" היה צועק ומשתולל. במבט לאחור, הוא התבייש בעצמו. היא עשתה כל מה שיכלה, נתנה לו ולאחותו יותר ממה שלקחה לעצמה; אבל לא משנה כמה נתנה, הוא תמיד דרש עוד. בכל ארוחה היא הייתה אומרת לו להיות לא אנוכי ולזכור שאחותו הקטנה חולה וזקוקה גם לאוכל, אבל זה לא עזר. הוא ידע שהוא מרעיב אותה ואת אחותו, אבל לא יכול היה לעצור את עצמו; הוא הצדיק את עצמו עם תירוצים שונים, שכנע את עצמו שיש לו את הזכות לקחת מהם אוכל. הרעב בבטנו עיוות את חוש המוסר שלו.

הוא נזכר ביום מסוים. הוא ישב בסלון על השרפרף הכחול, ואמו חזרה עם פיסת שוקולד שהוקצב למשפחה שלהם. הוא זכר שיום חלוקת השוקולד היה אירוע נדיר. הוא זכר היטב את מראה פיסת השוקולד היקרה הזו, את הצורה והצבע. אמו חילקה את השוקולד לשלושה חלקים, אבל הוא צרח ודרש לקבל את הכל. אמו אמרה לו "אל תהיה חמדן, אתה צריך ללמוד לחלוק עם אחרים". הוא נכנס לטנטרום, היסטריה, צרח דרך דמעות שמגיע לו ואיים לשבור דברים בבית. אחותו הקטנטנה החזיקה את הרגליים של אמו והביטה בו בעיניים גדולות ועצובות. בסופו של דבר אמא שלו נתנה לו עוד חתיכה, ואת החתיכה השלישית נתנה לאחותו. הילדה הקטנה אחזה בחתיכה שלה. הוא עמד והביט בה – ואז חטף ממנה את חתיכת השוקולד ורץ החוצה מהבית.

"וינסטון! וינסטון סמית, בוא הנה עכשיו!" קראה אחריה אמו. "תחזור תכף ומיד ותחזיר לאחותך את השוקולד שלה!"

הוא הסתכל אליהם אחורה תוך כדי ריצה וכמעט נפל. אחותו התחילה לבכות ואמו הסתכלה עליו ונראתה רותחת מכעס. זה היה הרגע שהוא הבין שאחותו גוססת. הוא ירד מהר במדרגות והשוקולד הפך דביק בידו. הוא רץ במורד הרחוב, ישב מתחת לעץ ואכל את הכל מהר ככל שיכל. זו הייתה הפעם האחרונה שראה אותם.

לאחר שזלל את השוקולד, הוא התבייש בעצמו כל כך עד שהוא לא יכול היה לחזור הביתה. הוא הסתובב ברחובות במשך כמה שעות, חיפש מזון בפחים. כשהגיע הלילה, הרעב גרם לו לחזור הביתה. כשחזר, אמו ואחותו כבר לא היו שם. אנשים שנעלמו סתם כך כבר היו דבר רגיל באותה תקופה. שום דבר לא היה חסר בבית מלבד אמו ואחותו, והוא הבין שהם לא יחזרו. מעולם לא נודע לו מה עלה בגורלם והוא העדיף שלא לחשוב על כך. במקרה הטוב אחותו הועברה, כמו וינסטון עצמו, לאחת המושבות לילדים חסרי בית.

מתוך שאריות החלום הוא עדיין חש את המגע של הידיים העוטפות של אמו, המגוננות, שסיפרו את הסיפור כולו. הוא תפס את עצמו במעין חיבוק עצמי, והתנועה העירה את יוליה.

”היי אהובי, מה קורה?” שאלה אותו בחיוך.

”חלמתי על אמי. ואז נזכרתי בה, ובמה שבאמת קרה. עד עכשיו חשבתי שאני הרגתי אותה”

”ספר לי עליה”

”באופן אובייקטיבי אני מניח שהיא לא הייתה מיוחדת. אבל בשבילי היא הייתה מלכותית. היו לה עוצמה וטוב לב יוצאי דופן, פשוט משום שהעקרונות שעל פיהם חיה היו העקרונות שלה עצמה. רגשותיה היו שלה, ואי אפשר היה לשנות אותם מבחוץ. היא אהבה את הילדים שלה. פשוט כי הם הילדים שלה, בלי חשבונות או תנאים. אף אחד בעולם, כולל אותנו, לא יכול היה להגיד או לעשות משהו שישנה את זה.

ובשלא היה לה שום דבר לתת לנו, אפילו לא לחם, עדיין נתנה אהבה. זה לא שינה את התוצאה, עדיין היינו רעבים ואחותי עדיין גססה. בכל זאת, זה מה שהיה בעיניה ראוי."

"היא נשמעת נהדרת" אמרה לו.

הוא סיפר לה על כל אותו היום האחרון שבו ראה אותם.

"נשמע שהיית ילד אנוכי ומגעיל" אמרה. "אבל זה בסדר, כל הילדים כאלה."

"כן... הלוואי שהייתי מקל עליה במקום להקשות עליה" אמר לה. "לגדל ילדים בתנאים כאלה, זה קשה."

"גם בשבילנו זה לא הכי קל, אתה יודע" אמרה. "לעצמי, מזמן החלטתי שלא ארצה לעשות ילדים. אני יודעת שהמפלגה תדרוש ממני, אבל כבר אמצא תירוץ".

"אני מבין אותך."

הוא חיבק אותה ונישק את ראשה.

"עם-הארץ נשאר בני אדם, בזמן שחברי-המפלגה איבדו את האנושיות" אמר אחרי זמן מה של שקט.

"למה אתה מתכוון?" שאלה אותו.

היא תמיד דרשה ממנו להבהיר את עצמו כשאמר משפטים כלליים כאלה. זה היה אחד הדברים שאהב בה. הוא עצר לרגע לסדר את מחשבותיו.

"עם-הארץ מבטאים ומרגישים את הרגשות שבני אדם מרגישים באופן טבעי. להם לא אומרים מלידה מה נכון להרגיש ומה אסור. הם חשים אהבה או שנאה כלפי אנשים לפי איך שהם התייחסו אליהם באופן אישי, ולא לפי איפה הם נולדו או עד כמה הם נאמנים."

"כן..." הסכימה, "וכאשר שניים מהם נדלקים אחד על השני, הם עושים את המעשה פשוט כי הם רוצים בו. הם שוכבים לא כי הם חתמו על חוזה וקיבלו אישור מאיזו ועדה מזדיינת, אלא כי זה מה שהתאים להם, רק לשניהם. אני ואתה שומרים על האנושיות שלנו כשאנחנו ביחד."

וינסטון התיישב והביט בה במבט רציני. הוא סיפר לה על אובריאן, ועל כוונתו להגיע אל דירתו. לפי מבטה, נראה שהיא הבינה את משמעות הדבר.

"את עוד צעירה. את חריפה, מוכשרת ויודעת להסתדר. הדבר הבטוח ביותר עבורך יהיה לצאת מכאן, ולעולם לא לראות אותי שוב."

"כן, אהוב שלי, אני יודעת. כבר חשבתי על זה. ואני ממש, אבל ממש, לא מתכוונת לעשות את זה."

"את חייבת. לי אין עתיד, אני אפגוש את אובריאן ואתוודה בפניו. בין אם הוא איתנו או נגדנו, הם יתפסו אותי וזה יהיה הסוף שלי. אם הם יתפסו גם אותך, הם ישחקו בנו כמו בחיילי צעצוע ובסוף יהרגו את שנינו. יש לך עוד הרבה זמן, תוכלי לחיות חיים ארוכים."

"אני לא רוצה שהם יהיו ארוכים, אני רוצה לחיות אותם. את ההחלטה כבר קיבלתי - אני רוצה להישאר איתך עד הרגע האחרון." למראה המבט שלו היא הוסיפה בחיוך "ואל תדאג, אני ממש טובה בלהישאר בחיים."

עלה בו חיוך שהוא הרשה לבטא על פניו, אך החשש מהעתיד עדיין לא עזב אותו. "אני מפחד מכמה בודדים נהיה כשיפרידו ביננו. חשוב לי שלא נבגוד אחד בשני, אפילו שזה לא ישנה את התוצאה הסופית."

"אל תהיה תמים, אנחנו נבגוד אחד בשני. כולם שופכים את הכל בסוף" היא אמרה. "אי אפשר שלא, הם מענים אותך."

"נכון. אבל זה לא נחשב בגידה, לא לזה אני מתכוון. המילים לא נחשבות, רק הרגשות. אם הם יגרמו לי להפסיק לאהוב אותך – זו תהיה בגידה."

היא חשבה על זה לכמה שניות. "לא, הם לא יכולים לעשות את זה" אמרה לבסוף. "זה הדבר היחיד שהם לא יכולים לעשות. הם יכולים לגרום לך להגיד כל מה שירצו – הכל. אבל הם לא יכולים לגרום לך להאמין בזה. הם לא יכולים להיכנס פנימה."

"לא, הם לא", הוא אמר, והרגיש מעודד. "נכון, אם אמשוך להרגיש את האהבה שלי אליך, אם אזכור בתוך תוכי שחשוב להיות אנושי, זה שווה הכל. גם אם זה לא ישנה כלום בסוף, זה יהיה הניצחון עליהם."

כשחזר לביתו, לפני השינה הוא כתב ביומן:

המפלגה משכנעת אותנו שרגשותינו הטבעיים אינם ראויים. עלינו להרגיש רק את מה שנאמר לנו שיותר להרגיש, ולהתבייש בכל רגש אחר שעולה. כל פעולה שלנו צריכה צידוק פוליטי, מטרה שניתנה לנו מלמעלה. מה המשמעות של מינה טובה לאדם גוסס? של חיבוק לאשתך כשהיא מרגישה רע? המפלגה לא מתירה מחוות של אהבה. שלא קיבלו אישור.

מי שפעל בהתאם לצו המוסר של ליבו, לפי סטנדרט שקבע לעצמו - נחקק, נעלם. אף אחד לא שמע עליו ולא ידע על מעשיו. אירוני לחשוב על כך שהאנשים שבאמת עשו היסטוריה, מובילי המהפכה שהביאה את המפלגה לשלטון, עשו זאת מתוך אמונה שלמה בדרך. אמונה פרטית ועצמאית שלהם, שהם עושים את הדבר הטוב, את הדבר הנכון.

יש את עם-הארץ! הם נשארו במצב הזה שבו רגשותיהם הם עדיין שלהם, ברובם. הם לא נאמנים באופן מיוחד לרעיונות המפלגה, אלא בעיקר זה לזה. הנאמנות שלהם למפלגה ולמדינה נובעת פשוט מהמקום שבו נולדו. לראשונה בחיי אני לא מרחם עליהם, לא מתעב אותם, ואף לא חושב עליהם כגוף פוליטי.

עם-הארץ נשארו אנושיים. ליבם לא הפך לאבן פוליטית, ללוח מחיק שהמפלגה מצוירת עליו. הם מחזיקים ברגשות פרימיטיביים, אמיתיים, טבעיים. אמא אוהבת את ילדיה, לא בגלל שהם ילדי המפלגה, אלא בגלל שהם הילדים שלה. חברים עומדים זה לצד זה לא בגלל שהם תומכים באחד הגדול, אלא כי הם חברים אחד של השני. אני חושב על אישה שראיתי, היא כיבסה ושרה לעצמה לא כי המפלגה אישרה את השיר, אלא כי הדבר הסב לה אושר.

היא חופשיה בדרך שאני לעולם לא אהיה.

הוא חשב על המסך ועמודי-ההשגחה שרואים ושומעים הכל. הם ריגלו אחריו יום ולילה, אבל אם שמרת על קור רוח, עדיין יכולת להערים עליהם. עם כל התבססויות, שטיפות המוח והמלשינים, הם עדיין לא יכולים לקרוא מחשבות או לדעת מהם רגשותיו האמיתיים.

אך מצד שני, אולי במרתפי משרד האהבה זה עובד אחרת. אי אפשר לדעת מה קורה בפנים, המבנה סגור ואין בו חלונות. אבל אפשר לנחש: עינויים, סמים, מעקב אחרי קצב הלב, מניעת שינה, בידוד, תחקורים, טריקים פסיכולוגיים. הוא יספר הכל, בסופו של דבר, לא יהיה דבר שיוכל לשמור לעצמו. אבל אם המטרה אינה לשמור על שתיקה או אפילו להישאר בחיים, אלא רק להישאר בנוי בתוך תוכו, אז היה סיכוי. הם יחשפו לפרטי פרטים כל מה שעשה, אמר או חשב; אבל את רגשותיו, אין ביכולתם לשנות.

את המחשבות האלה הוא השאיר מחוץ ליומן.

פרק 2.8

הוא עשה את זה.

החדר היה ארוך, הואר באור רך ונעים, ושטיח כחול עבה כיסה את הרצפה. הווליום של המסך היה שקט מאוד. בקצה החדר ישב אובריאן ליד שולחן, מתחת למנורה ירוקה.

ליבו של וינסטון הלם בחוזקה, והוא לרגע חשב שלא יצליח אפילו לדבר. להגיע למקום כזה דרש אומץ, לבקר בדירותיהם של המיוחסים לא היה דבר שגרתי, אפילו לדרוך בשכונה שבה התגוררו היה דבר יוצא דופן. בניין הדירות היה מצוחצח, מרווח, מלא שיש ופסלים. אפילו הריח היה נעים. כל אלה השרו עליו תחושת אי-נוחות, הוא הרגיש שאינו שייך לשם. למרות שהייתה לו סיבה מוצדקת להגיע, רדף אותו הפחד שפתאום יצוץ שוטר במדים שחורים, ידרוש פרטים ויגרש אותו. אך שום דבר כזה לא קרה. כשהגיע, המשרת של אובריאן קיבל את פניו באדישות. הוא היה נמוך קומה, מבוגר מעט, כהה שיער, עם משהו אסייתי בפניו חסרי ההבעה. גם הדירה, כמו הבניין, הייתה מרווחת, נקייה, עשירה ומאיימת.

הוא ניקה היטב את נעליו בשטיח הכניסה ושמר על שתיקה. אובריאן אפילו לא הרים את מבטו. הוא אחז בפיסת נייר ונראה שלמד אותה בתשומת לב. תווי פניו היו מאיימים ואינטליגנטים כאחד. זמן מה הוא ישב ללא תנועה מול הנייר. לאחר מכן הוא התקרב אל המיקרופון והכתיב דבר מה.

לאחר מכן הוא סגר את המיקרופון, קם מכיסאו וצעד לעבר וינסטון על השטיח העבה. וינסטון שם לב שבהליכה על השטיח, לצעדים לא היה שום קול. כשאובריאן התקרב, החששות הקודמים של וינסטון הוחלפו בחששות חדשים – מה אם אובריאן כן נאמן? טהור במחשבה

ובמעשה? איזו הוכחה הייתה לו שאובריאן באמת מתנגד למפלגה? רק הבזק בעיניים והערה דו-משמעית קטנה; כל השאר היו תקוות וחלומות. אם טעה – הוא אבוד. אובריאן עשה תנועה בידו, נשמע קליק, והמסך הושתק. לא, לא רק הושתק – הוא כבה לחלוטין.

וינסטון היה המום ומחשבותיו נקטעו.

”אפשר לכבות את זה?” שאל.

”לחלקנו יש את הזכות הזו.” אמר אובריאן.

”זה באמת כבוי, זה לא מקליט אותנו?” שאל וינסטון.

”זה באמת כבוי. אנחנו לבד. עכשיו, האם אני אגיד את זה, או אתה?” אמר לו אובריאן.

”אני אגיד את זה”, ענה וינסטון במהירות. ”באתי כדי—”

הוא עצר לרגע, כי לראשונה בחייו היה עליו לנסח את מחשבות הכפירה שלו במילים ברורות. הוא לא באמת ידע איזו עזרה אובריאן היה יכול או מוכן לתת. הוא הסדיר את נשימתו והתחיל מחדש:

”באתי כי אני מאמין שיש סוג של מחתרת, ארגון סודי שפועל נגד המפלגה, שאתה מעורב בו. אני רוצה להצטרף. אני כופר בעקרונות המפלגה. אני אויב המפלגה. אני שם את חיי בידך, מתוך תקווה שאתה שותף למחשבותיי.”

וינסטון שמע רעשים מאחוריו, הביט לאחור במהירות וראה שהמשרת נכנס לחדר עם קנקן וכוסות.

אובריאן ראה את החשש על פניו של וינסטון. "אל דאגה, מרטין הוא אחד משלנו", אמר אובריאן בשלווה. "תודה, מרטין. אתה יכול להניח את זה על השולחן העגול. ושב עמנו, תוכל להפסיק את תפקיד המשרת לזמן מה."

מרטין התיישב בנוחות, אך עדיין שמר על פנים חסרי הבעה ולא אמר מילה. וינסטון חשב שכל חייו האיש משחק תפקיד, עד שחשש להיות הוא עצמו, אפילו לכמה דקות. אובריאן לקח את הקנקן ומילא את הכוסות במשקה אדום-כהה. ריח חמוץ-מתוק מילא את נחיריו.

"המשקה נקרא יין", אמר אובריאן בחיוך קל. "אני חושש שזהו אחד המותרות אשר לא מגיע אל המעגל החיצוני". פניו הרצינו והוא הרים את כוסו: "נהוג לשתות יין למען רעיון או איחול מסוים. אנחנו נשתה לחיי המנהיג שלנו. לגולדשטיין!"

וינסטון הרים את כוסו בלהיטות וכמעט שהפיל אותה. הוא שמע על יין, והתרגש מההזדמנות, הזדמנות של פעם בחיים, לטעום כזה. זה היה משהו מהעבר הרומנטי, כמו אחד האוצרות של מר שרינגטון. הוא ציפה לטעם מתוק כמו ריבה והשפעה משכרת כמו ג'ין, אך בששתה את הכוס, בלגימה אחת כהרגלו, הוא היה חייב להודות בפני עצמו שהמשקה היה מאכזב. אחרי שנים של שתיית ג'ין, היין בקושי השפיע עליו וטעמו היה מוזר. הוא הניח את הכוס הריקה.

"אז גולדשטיין חי ופעיל?" שאל.

"כן. היכן הוא, זאת אינני יודע." ענה אובריאן.

"והמחתרת? האחוזה? זה אמיתי?" שאל וינסטון.

"אמיתי. אך מעבר לכך לא תדע, אפילו כשתהיה חבר בה." הוא הביט בשעון. "אפעיל את המסך בעוד 11 דקות. גם עבורי לא חכם להשאיר אותו כבוי זמן רב. עתה, עליך לענות על מספר שאלות, על מנת לקבוע עד כמה אתה מחויב למטרה. במילים שלך, מה אתה מוכן לעשות?"

"כל מה שאהיה מסוגל לעשות", אמר וינסטון.

אובריאן הסתובב מעט בכיסאו כך שפנה לווינסטון. הוא שאל את שאלותיו במהירות, וניכר שהיה מתורגל בכך.

"האם תהיה מוכן לתת את חיך?"

"כן."

"האם תהיה מוכן לקחת את חייו של אחר?"

"כן."

"האם תהיה מוכן למסור מידע סודי למעצמות זרות או לבצע פעולות אחרות המסכנות את המדינה?"

"כן."

"האם תהיה מוכן לרמות, לזייף, להשחית את דעתם של ילדים, להפיץ סמים, להפיץ מחלות, לסחוט אנשים, לערער את הסדר החברתי, לעורר ספקות בליבם של אנשים, ולהחליש את כוחה של המפלגה?"

"כן."

"האם תהיה מוכן לבצע מעשי טרור אשר יגרמו לפציעתם ומותם של אנשים?"

"כן."

"אם, למשל, יידרש ממך לשפוך חומצה על פניו של ילד – האם תהיה מוכן לעשות זאת?"

"כן."

"האם תהיה מוכן להתאבד אם וכאשר יעלה הצורך בכך?"

"כן."

"האם תהיה מוכן לאבד את זהותך, לחיות את שארית חיך עם פנים חדשות בניתוח פלסטי, בתפקיד מלצר או משרת?"

"כן."

וינסטון הביט בפניו של מרטין באור חדש. הוא לא ראה שום צלקות, אך ייתכן שפניו שונו עד כדי כך שלא היה מסוגל, פיסית, לשנות את הבעתו.

אובריאן קם מהכיסא והביט בשעונו. "יפה. אז זה סגור."

"אפעיל בעוד מספר דקות. בינתיים חזור לחדרך מרטין. רק לפני כן הבט באיש הזה ושנן את פניו, כי תראה אותו שוב". ללא מילה, מרטין בחן אותו מכף רגל ועד ראש, ואז יצא מהחדר וסגר את הדלת בשקט.

אובריאן פסע הלוך ושוב על השטיח הרך תוך כדי דיבור. "המאבק יהיה באפילה. תקבל פקודות ותציית מבלי לדעת דבר. לא תדע אם במחתרת יש מאה חברים או מיליון, ובעצמך תפגוש פחות מעשר מהם. אנשי הקשר יתחלפו מעת לעת כשהם יימחקו. את הפקודות תקבל

ממני או מרטין. כאשר תיתפס אתה תספר הכל, הדבר בלתי נמנע, אך תוכל להסגיר רק אנשים מעטים. ואותי כמובן. אך עד אז, או שאהיה אל-קיים או שאהיה אדם אחר."

למרות גודלו היה חן בתנועותיו. זה בא לידי ביטוי אפילו בתנועה שבה הכניס יד לכיסו. הוא שידר שילוב של עוצמה וקלילות יחד. גם כשדיבר על רצח, התאבדות, פיגועים, זה היה באווירה קלילה. 'זה בלתי נמנע', נדמה היה שקולו אומר 'זה מה שעלינו לעשות בשלב זה, אך לא ראוי שנעשה זאת בהמשך - כשהחיים יהיו חופשיים'. גל של הערצה לאובריאן שטף את וינסטון, כשהביט בכתפיו החזקות ופניו הנבונים. לא היה סיכון או אירוע שהוא לא היה מוכן אליו מראש.

"ייתכן שדמיינת מילות קוד, סימנים סודיים, הודעות מוצפנות או פגישות בסתר. כל זאת הבל הבלים. אי אפשר שחברי האחוזה ידעו זה על זה, וגם אי אפשר שיהיו תלויים בהנהגה של אדם יחיד. גם אם גולדשטיין עצמו ייתפס, לא יוכל לתת רשימת חברים כיוון שאין כזו, ולעולם לא תהיה. אין כל ברירה אחרת מול משטרת-המחשבות. הדבר היחיד המאגד את חברי האחוזה הוא הרצון להשתחרר מכבלי המפלגה, ורעיון זה בלתי ניתן למחיקה. את הידע אנו מפיצים מפה לאוזן בחדרי חדרים, מאדם לאדם, מדור לדור. הבן, האחוזה לא תספק כל עידוד, קהילה, או תמיכה. כאשר תתפס תהיה לבד, ובמקרה נדיר ייתכן שנצליח להגניב אליך תער. אתה תפעל לזמן מה, תתפס, תודה ותספר הכל, תימחק, ובמהלך כל הזמן הזה תהיה באפילה. אף את תוצאות הפעולות של עצמך לא תדע.

השינוי לא יקרה במהלך חיינו. החיים האמיתיים היחידים הם חייהם של דורות העתיד. אנחנו המתים."

הוא עצר והביט שוב בשעון היד שלו.

"נותרו לנו ארבע דקות", אמר. "הבה נרים עוד כוס לפני לכתך."

הוא מילא את הכוסות, והרים את שלו. וינסטון הרים את הכוס באותו האופן.

”לכבוד מה נשתה הפעם?” אמר, עדיין עם אותו רמז של שעשוע. ”הפלת האח הגדול? קידום החופש? למען העתיד?”

”למען העבר”, אמר וינסטון.

”העבר אכן חשוב” הסכים אובריאן בכובד ראש. ”למען העבר!” הם רוקנו את כוסותיהם. ”עכשיו נדבר על לוגיסטיקה. האם יש לך מקום מסתור?”

וינסטון סיפר על החדר ששכר מעל חנותו של מר שרינגטון.

”זה יספיק לבינתיים, אך בהמשך נארגן לך משהו אחר. חשוב להחליף מקומות מסתור לעתים קרובות. יש ספרון שנכתב על ידי גולדשטיין, שעליך לקרוא. הספרון מתאר את מבנה השלטון, שיטותיו ואת התכנית להפלתו. זהו צבר-דף – כלומר דפים מודפסים, פיסיים. לא קל להדפיס בסתר, ועליך להחזיר לי אותו בעוד שבועיים. לאחר הקריאה תהיה חבר מלא באחוזה.”

וינסטון הנהן.

”נותרה לנו דקה. האם יש משהו נוסף שתרצה לומר או לשאול לפני שאפעיל את המסך?”

וינסטון חשב על זה. לא היו לו שאלות, אובריאן כיסה את הכל. הוא לא הרגיש צורך בשיתוף החששות הברורים מאליהם. דווקא התחרית מחדרו של מר שרינגטון עלה בראשו.

”שמעת פעם שיר ילדים ישן שנקרא שעון בן חיל?”

אובריאן הנהן ושר את השיר:

איזה שעון בן חיל אשר איננו נח, ביום וגם בליל דופק דופק הוא כך: טיק טק...
מראש מגדל גבוה, דופק שעון גדול, הו בואו נא לשמוע כיצד יקרא בקול: טיק טק...

"אתה זוכר את השיר כולו!" אמר וינסטון.

"אני זוכר את השיר כולו" אמר. אז הוא ניגש והפעיל את המסך, שהציג שתי מיוחסות שישבו ודנו על שומרי-הצניעות. אובריאן התכופף והוציא מתוך מגירה דפים מחוברים בספירלת מתכת. על הדף החיצוני היה כתוב בגדול

מילון שיחדש

מהדורה עשר

גרסה 84-153

אובריאן נתן את הדפים לוינסטון באופן שניתן לראות מהמסך את הכתוב.

וינסטון הכניס את הדפים לתיק המשרד שלו. אובריאן הושיט את ידו ללחיצת יד, ואחיזתו העוצמתית מחצה את עצמות כף ידו של וינסטון. לפני שיצא מהדלת הביט וינסטון לאחור וראה שאובריאן כבר היה שקוע בעבודתו. האירוע הסתיים ואובריאן חזר לעבודתו החשובה למען המפלגה, חשב וינסטון.

פרק 2.9

וינסטון היה תשוש ומרוקן לחלוטין. לא רק ידיו, כל גופו הרגיש דואב ומותש. הוא הרגיש בעוצמה כל תחושה קטנה על העור. הסרביל שרט את כתפיו, הנעליים הציקו לכפות רגליו, אפילו לסגור את כף ידו היה מאמץ.

הוא עבד יותר מתשעים שעות בחמישה ימים, וכך גם כל שאר עובדי המשרד. עכשיו הכל נגמר, ולרגע היה שקט. לא היה שום דבר לעשות, שום משימה, לפחות עד למחרת בבוקר. היו לו שש שעות לבלות במקום המסתור שלו, ואחר כך תשע שעות לישון במיטה שלו. באור השמש של אחר הצהריים הוא פסע לאיטו לכיוון חנותו של מר שרינגטון. מתוך הרגל חיפש במבטו סיורים או סרבלים בדרך, אך בתוכו היה משוכנע, למרות שלא היה כל היגיון בכך, שהיום לא נשקפת לו שום סכנה ואיש לא יפריע לו. התיק שנשא היה כבד והתחכך בצידו בכל צעד. בתוך התיק היה הספרון של גולדשטיין, שהיה ברשותו כבר שישה ימים אך הוא עוד לא קרא אפילו את העמוד הראשון.

ביום השישי והאחרון של שבוע-השנאה, אחרי התהלוכות, הכרזות, הנאומים, הצעקות, השירים והדגלים; השנאה של הציבור כלפי אירו-אסיה הגיעה לשיא של טירוף, עד שהיו מסוגלים לקרוע את האסירים האירו-אסייתיים בידיהם החשופות אם רק יכלו להגיע אליהם. ובאותו היום ממש, המפלגה הכריזה שאוקיאניה לא במלחמה עם אירו-אסיה. אוקיאניה במלחמה עם מזרח-אסיה. אוקיאניה תמיד הייתה במלחמה עם מזרח-אסיה.

כמובן, איש לא הודה שמשוה השתנה. פשוט נודע, בפתאומיות ובכל מקום בבת אחת, שמזרח-אסיה היא האויב ואירו-אסיה לא. וינסטון היה בהפגנה באחת הכיכרות הגדולות בלונדון כשזה קרה. זה היה בערב, אורות מסנוורים האירו את כרזות השנאה ואלפי אנשים היו בכיכר. על הבמה המרכזית עמד איש שמנמן וקירח, אחד המיוחסים, ונאם בפני הקהל. הוא היה אכול שנאה, אוחד במיקרופון ביד אחת. בעוד השנייה שולחת אגרופים לאוויר. קולו ירה קטלוג אינסופי של זוועות דרך הרמקולים: מעשי טבח, אונס, עינויי שבויים, מה לא.

למרות שהיה ברור לוינסטון שהכל עיוותים ושקרים, אי אפשר היה להקשיב מבלי להשתגע מזעם על האויבים האיומים, הלא אנושיים. שאגות חיתיות עלו מאלפי גרונות, בניצוחו של הנואם.

תוך כדי הנאום, עלה מישהו אל הבמה והחליק פיסת נייר לידו של הנואם. האיש פתח וקרא את הפתק מבלי להפסיק לדבר. שום דבר לא השתנה בקולו או נאומו, אבל פתאום – השמות היו שונים. המקומות היו שונים. גל של הבנה שטף את הקהל. אוקיאניה במלחמה עם מזרח-אסיה! נוצרה מהומה אדירה. חצי מהפוסטרים בכיכר היו שגויים. מעשה חבלה! סוכניו של גולדשטיין! אנשים קרעו את הפוסטרים מהקירות. ילדי הפטריוט-הצעיר טיפסו על הגגות והורידו פוסטר ענק של חייל אירו-אסייתי מפלצתי. תוך כמה דקות הכל נגמר, פוסטרים אל-נכונים קרועים ומפוזרים בכל מקום. הנאום המשיך ושאגות הזעם פרצו שוב מהקהל. השנאה נמשכה בדיוק כפי שהייתה קודם, רק כלפי מדינה אחרת.

בסוף הנאום הוא לא חזר הביתה, אלא הלך ישירות למשרד, וכמוהו עשו כל עובדי משרד האמת. הפקודות שקראו להם לחזור לעמדותיהם היו מיותרות, כולם ידעו מה עומד לפנייהם. בימים הקרובים, משרד האמת עבד יום ולילה.

היה צריך לתקן את כל הספרות הפוליטית בארכיונים, ידיעות, דוחות, פורומים, ספרים, סרטים, תמונות – את הכל היה צריך לחדש ובמהירות. כולם ידעו שיש להם שבוע למחוק כל אזכור למלחמה עם אירו-אסיה או לברית עם מזרח-אסיה. העבודה הייתה גדולה ומורכבת, כל עובדי משרד האמת עבדו שמונה-עשרה שעות ביממה. מזרנים נפרסו במסדרונות, כריכים וקפה ניצחון הוגשו על עגלות בכל שעה. בכל פעם שוינסטון יצא להפסקת שינה, ערימה חדשה של הנחיות חיכתה לו.

העבודה לא הייתה מכנית ופשוטה, את החלקים הפשוטים עשו מכונות חכמות, במחלקה אחרת. העבודה שלו דרשה מחשבה, ידע גיאוגרפי ויצירתיות – היה עליו להעביר את המלחמה מחלק אחד של העולם לחלק אחר לגמרי.

ביום השלישי באבו לו העיניים. החובה להשלים את המשימה הבלתי אפשרית מילאה את כל הווייתו. העובדה שכל מילה שהקליט וכל שורה שתיקן הייתה שקר, לא הטרידה אותו. הוא היה להוט, כמו כולם במשרד, שהזיוף יהיה מושלם, שעבודתו תהיה טובה. בבוקר היום השישי זרם ההנחיות הואט, והעבודה נרגעה מעט. אנחת רווחה סודית עברה במחלקה. פרויקט אדיר, שלעולם לא יוזכר, הושלם. יהיה בלתי אפשרי להוכיח שהמלחמה עם אירו-אסיה התרחשה אי פעם. בשעה 13:00 הוכרז שכל עובדי המשרד חופשיים עד למחרת בבוקר. וינסטון, עדיין נושא את התיק עם הספר, הלך הביתה עם זרם האנשים, והתקלח במים פושרים.

הוא נכנס לחנותו של מר שרינגטון וטיפס במעלה המדרגות, מרגיש כל מדרגה ומדרגה. הוא הניח את התיק, פתח את החלון, והרתיח מים לקפה. הוא ידע שיוליה תגיע, לא היה צורך לתאם. ועד אז - היה לו ספר לקרוא. הוא התיישב בכורסה הישנה ופתח את התיק.

ה"ספר" היה בעצם קבוצת דפים, חבויים בתוך עותק מודפס ואמיתי לחלוטין של מילון שיחדש. ניכר שחלק מהדפים הודפסו במקומות שונים, משהו בהם היה שונה בכל פרק ואפילו הגופן לא היה אחיד. היו מעט כתמים והורגש שדפים אלה עברו לא מעט ידיים.

על גבי העמוד הראשון נכתבה בכתב יד הסיסמה **"לא אפול לשקרים"**.

לאחר כמה דקות וינסטון עצר כדי להעריך את עצם העובדה שהוא יושב וקורא - בנוחות, לבד, ללא מסך, ללא צורך להסתיר, בלי החשש שיצטרך להסביר עצמו למישהו שיראה אותו. הוא התרווח בנוחות בכורסה, הרים רגליים על השולחן הקטן, התענג על הרגע והתחיל את הקריאה מחדש.

הספר עזר לו להרגיש שהוא שפוי. יש דברים שהם אמת ודברים שהם אל-אמת, ולדעת להבדיל ביניהם - גם אם אתה היחיד, מיעוט של אחד, מול כל העולם - זה לא להיות משוגע. בדיוק ההיפך.

לאחר שקרא פרק וחצי, הוא שמע צעדים עולים במהירות במדרגות. הוא זיהה מיד את צעדיה הנמרצים של יוליה, וקם לקראתה. היא נכנסה לחדר, הניחה את תיק העבודה שלה על הרצפה, וחיבקה אותו ארוכות. הם לא התראו במשך שבועיים שנראו להם כמו חודשיים, והתגעגעו מאוד זה לזה.

”יש לי את הספרון של גולדשטיין” הוא אמר לה, לא לפני שנישק אותה ארוכות.

”וואו, זה קורה” היא אמרה בחיוך והתחילה להכין קפה.

מחוג השעון הצביע חמש, מה שאומר שהשעה הייתה 17:00. היו להם בערך ארבע וחצי שעות להיות יחד.

לאחר שבילו במיטה, הם נשארו מחובקים וערומים ורוח נעימה נשבה מהחלון הפתוח. הם סיפרו זה לזה על כל מה שעברו השבוע. היא התלוננה על שותפותיה ”חסרות השכל” וסיפרה על העבודה החדשה שקיבלה. הוא סיפר לה על הפגישה עם אובריאן והיא שמחה בשבילו. הערב ירד, האישה הגדולה יצאה לחצר והחלה לשיר בקולה העמוק תוך כדי עבודתה האינסופית. וינסטון שלח יד והרים את הספרון.

”אנחנו חייבים לקרוא את זה, את יודעת”

”כמובן. תקריא לי? אם משהו לא יהיה לי ברור, תסביר לי תוך כדי”

הוא פתח את הספרון והתחיל להקריא. מדי פעם וידא שהיא מקשיבה, והיא ענתה שזה נפלא להקשיב לו. שאלות לא היו לה. בשלב מסוים הוא שם לב שהיא כבר לא מגיבה – היא שקעה בשינה עמוקה. הוא הניח את הספרון, נכנס מתחת לשמיכה הדקה וחיבק אותה. גופה הנעים השרה עליו נינוחות, והוא עצם את עיניו, רק לרגע.

פרק 2.10

היית אהבה של עונה, באת והלכת. פרח אביב שפרח...

הם התעוררו לצלילי השיר הפופולרי שנשמע מהחצר. וינסטון חשב שזה מרשים שהשיר שרד כל כך הרבה זמן. הוא הצליח יותר מאשר "שפוך חמתך" של שבוע-השנאה. יוליה חייכה ומתחה את ידיה למעלה. תוך כדי ההתמתחות השמיכה נפלה ממנה וחשפה את חצי גופה העליון, שהיה מראה נהדר. היא קמה מהמיטה והתלבשה "וואו אני רעבה! אני אכין קפה. קטע, המים כבר התקררו לגמרי" אמרה והפעילה את הקומקום.

וינסטון התלבש והביט מהחלון. היה כבר די חשוך בחוץ, והאישה הגדולה הלכה הלוך ושוב בחצר הקטנה ותלתה עוד ועוד בגדים. הוא תהה אם היא עובדת בכביסה, או מטפלת במשפחה מרובת ילדים, או אולי... משהו אחר? ככל שהסתכל עליה עובדת, בתנועות מנוסות ויעילות, החל להעריך אותה יותר. הוא שם לב לשריריה, קווי גופה, תווי פניה, ופתאום הבין שהיא יפה. למה לא, בעצם? בגלל שהיא בעודף משקל, מבוגרת ועבדה קשה כל חייה? זה לא משנה דבר.

"היא יפה" הוא מלמל.

"היא בערך ברוחב מטר, אתה יודע" אמרה לו יוליה, ונעמדה לידו.

"זה סגנון היופי שלה" הוא ענה.

וינסטון כרך את זרועותיו סביב מותניה הצרים, הצעירים של יוליה. ירכה נצמדה לשלו, מהמותן ועד הברך. הוא ידע שהם לא יוכלו ליצור ילד ביחד. זה היה בלתי אפשרי. הם יוכלו להעביר את הסודות והידע שלהם, את הגישה שלהם לעולם רק בשיחות עם אנשים אחרים. לא

יהיה להם אדם שתלוי בהם, שיגדל על הערכים שלהם ויעתיק, מחוסר ברירה, את דרך חייהם. לאישה שם למטה לא היו סודות כאלה להעביר, רק זרועות חזקות, קול נהדר, וכנראה רחם פורה. הוא תהה כמה ילדים ילדה. הוא דמיין שהייתה לה תקופה יפה, כמה שנים של יופי צעיר וחלק כמו ורד; אז נכנסה להריון, התנפחה כמו אבטיח, וילדה כמה ילדים. גופה הפך קשה, וכל חייה השתנו מרומן רומנטי עם אהוב ליבה לחיי כביסה, נקיונות, בישולים, וסידורים, כל פעם מחדש עם כל ילד שנולד. תחילה עבור ילדיה שלה, ואז כשהם הפכו לבוגרים, עבור נכדיה.

ואחרי כל זה – היא עדיין שרה!

הוא הביט בשמיים הגדולים, נטולי העננים. ההערכה שחש כלפיה השתלבה עם תחושת אינסופיות השמיים. הוא חשב על כך שהשמיים זהים אצל כולם, אירו-אסיה או מזרח-אסיה, בדיוק כמו כאן. וגם האנשים תחת כיפת השמיים דומים מאוד – בכל מקום, בכל רחבי העולם, חיים מאות מיליוני אנשים בדיוק כמוה. אנשים שאינם יודעים כלום על חייהם של האנשים הזרים במדינות האחרות, מופרדים בחומות של שנאה ושקרים, ועם זאת – כמעט זהים. אנשים שמעולם לא לימדו אותם לחשוב בעצמם, ובכל זאת החזיקו את הכוח שיום אחד יהפוך את העולם. אם יש תקווה, היא טמונה בעם-הארץ! הוא עדיין לא סיים לקרוא את הספרון של גולדשטיין, אבל הניח שזה יהיה המסר בסופו של דבר.

העתיד שייך לעם-הארץ. במוקדם או במאוחר זה יקרה: הם יבינו את הכוח שלהם. עם-הארץ הם בני אלמוות; אי אפשר היה לפקפק בכך למראה האישה החזקה בחצר. בסופו של דבר הם יתעוררו. גם אם יחלפו אלף שנים, הם ישרדו כנגד כל הסיכויים, ויעבירו מגוף לגוף את כוח החיים שהמפלגה לא חלק ממנו, ולא יכולה להרוס אותו.

”את זוכרת”, הוא אמר, ”את הציפור ששר ביער, בפגישה הראשונה שלנו?”

”הוא לא שר לנו”, אמרה יוליה. ”הוא שר בשביל עצמו. אולי אפילו לא לעצמו, אולי הוא פשוט שר.”

הציפורים שרו, עם-הארץ שר, והמפלגה לא שרה, לא להנאה. כל שירי המפלגה היו שירים פוליטיים – שירי הלל למפלגה והאח הגדול, שירים שנכתבו בהשראת עיקרון פוליטי כזה או אחר. אך בכל רחבי העולם, בלונדון ובניו יורק, באפריקה ובברזיל, במישורים של רוסיה ובהרים של סין – בכל מקום ניצבה אישה איתנה ובלתי מנוצחת, כמו האישה הזו בחצר. אישה שהעבודה והלידות ועומס החיים גבו ממנה מחיר, והיא עדיין שרה, להנאתה. עברו ועבור יוליה זה כבר מאוחר מדי, אבל האנשים האלה הם העתיד. העתיד הזה אפשרי, אם רק מעבירים הלאה את העיקרון הסודי, הנצחי – ששתיים ועוד שתיים שווה ארבע.

”העתיד שייך להם. עברנו זה כבר מאוחר. אנחנו המתים” הוא מלמל לעצמו.

”אתם המתים”, אמר קול חזק ומתכתי מאחוריהם. שניהם קפצו והסתובבו לכיוון הקול. דמו של וינסטון קפא בעורקיו. פניה של יוליה הלבירו, כתם הסומק על עצמות לחייה נראה בולט מאי-פעם.

”זה הגיע מאחורי התמונה”, לחשה יוליה.

”זה הגיע מאחורי התמונה”, חזר אחריה הקול. ”הישארו בדיוק איפה שאתם. אל תזוזו עד שתקבלו פקודה אחרת.”

זה הגיע אליהם. הסוף. הם לא יכלו לעשות דבר מלבד לבהות זה בעיניו של זה ולהחזיק ידיים חזק. לברוח, לרוץ, להילחם – מחשבות כאלה אפילו לא עלו בדעתם. אי אפשר היה שלא לציית לקול הברזל מהקיר. נשמע נקישה ורעש של משהו מתנפץ. התמונה נפלה לרצפה, וחשפה מסך מאחוריה.

”הם יכולים לראות אותנו עכשיו”, לחשה יוליה וקולה נשבר במילה האחרונה.

”אנחנו יכולים לראות אתכם עכשיו”, חזר אחריה הקול. ”תעזבו את הידיים. תעמדו במרכז החדר גב אל גב. ידיים מאחורי הראש.”

הם עשו כדברי הקול. גבם נגע ברפרוף, והוא הרגיש את גופה של יוליה רועד. או שאולי היה זה הרעד של גופו שלו. ברכיו כמעט שלא החזיקו אותו. נשמע רעש של צעדים רבים מלמטה, גם בתוך הבית וגם מהחלון.

”הבית מוקף”, לחש וינסטון.

”הבית מוקף”, חזר אחריו הקול.

”אני מניחה שעכשיו אנחנו נפרדים”, היא לחשה לו.

”עכשיו אתם נפרדים”, אמר הקול.

ואז קול אחר, שוינסטון חשב שכבר שמע בעבר, פתאום נשמע מהמסך: ”דרך אגב, טיק טק טיק טק, הזמן שלך עבר”

תוך שניות החדר התמלא באנשים עם מדים שחורים שנכנסו מהחלון והדלת. כל אחד מהם החזיק אלה. וינסטון כבר לא רעד, הוא קפא. לא לזוז, לא לתת להם תירוץ להכות, חשב. אחד המדים, גבר מעט נמוך ממנו, עם זרועות רחבות ולסת גדולה נעמד מולו. היה לו חיוך נבזי והוא שיחק עם האלה, העביר אותה מיד ליד. וינסטון השפיל מבט והתאמץ לא לזוז. זה היה בלתי נסבל – הוא הרגיש חשוף, עירום וחסר אונים, עם הידיים מאחורי הראש ושום דבר שיכול להגן על גופו או פניו. עיניו של וינסטון נדדו לכיוון כדור הזכוכית עם האלמוג הורוד על השולחן, בחיפוש בלתי-מודע אחר נחמה. השומר מולו קלט את המבט, הלך אל השולחן, הסתכל על וינסטון בעיניים, הרים את האלה וניפץ את כדור הזכוכית. שבר האלמוג, קמט ורוד זעיר נפל על השטיח. כמה קטן הוא תמיד היה, חשב וינסטון.

בעיטה מפתיעה וכואבת בקרסולו, בדיוק בפצע, כמעט הפילה אותו על הרצפה. הוא שמע רעש של מכה מאחוריו וראה שיוליה התקפלה והתפתלה על הרצפה, מחזיקה את הבטן ונאבקת לנשום. הוא כמו הרגיש את הכאב שלה בגופו שלו, אבל עצר את עצמו מלהתכופף ולעזור

לה - מעשה כזה יבטיח ששניהם יקבלו מכות רצח. שניים הרימו אותה מהידיים והרגליים ולקחו אותה החוצה. וינסטון ראה את פניה לרגע, מכווצות מכאב, עדיין עם כתם סומק על כל לחי; הוא ידע שזה המראה האחרון שיהיה לו ממנה. פניו נשארו קפואים וללא הבעה, אחרי שנים של אימון, אך את דמעותיו הוא כבר לא הצליח לעצור.

וינסטון המשיך לעמוד עם ידיים מאחורי ראשו והמתין למכות - שלא הגיעו. האישה מהחצר הפסיקה לשיר והוא לא שם לב מתי. הוא קיווה שהם לא פגעו בה. הוא נזכר במר שרינגטון ותהה אם כלאו גם אותו, כשותף לפשע.

השמיים החלו להתבהר, במקום להחשיך, ומחוג השעון עמד על הספרה שש. האם ייתכן שנרדמנו לחצי יממה ולא שעה? הוא תהה, אך כבר לא הייתה לכך חשיבות.

אדם נוסף נכנס לחדר ולובשי המדים התיישרו ונעמדו, עושים לו מקום. האדם שנכנס לבש את בגדיו של מר שרינגטון, אך הוא היה זקוף. הוא הביט בוינסטון במשך כמה שניות במבט קשוח, ללא מילה. היו לו את תווי הפנים של מר שרינגטון, אך לא היו לו קמטים. שערו הלבן הפך לשחור ולא היו לו משקפיים. הוא הביט בשברי הזכוכית והאלמוג שהתפזרו על הרצפה. "תאסוף את הכל ושים בשקית שחורה" הוא אמר לאחד המדים, שציית מיד. קולו של שרינגטון נשמע חד וברור, ומבטא הפועלים שהיה לו נעלם. אפשר היה עדיין לזהות אותו, אבל הוא כבר לא היה אותו אדם. באותו רגע וינסטון הבין, לראשונה, איך נראה באמת סוכן של משטרת-המחשבות.

חלק שלישי

פרק 3.1

הוא היה בתא חסר חלונות עם תקרה גבוהה וקירות לבנים בוהקים. נורות נסתרות בתקרה הציפו את התא באור קר, ונשמע מעין זמזום נמוך וקבוע. ספסל ברזל צר, ברוחב המספיק בקושי לישיבה, נמתח לאורך הקירות. בקצה השני הייתה אסלת נירוסטה ללא מושב, וכיור. היו שם שני מסכים, צופים על כל פינה בחדר.

הוא חש כאב עמום בבטנו, כאב שלא הפסיק מהרגע שדחפו אותו לניידת. הוא חש גם רעב כמו שלא חש מעולם, כזה שהביא איתו גם תחושת בחילה. הוא חשב שעברו בערך יומיים מאז שנעצר, אבל לא יכול היה לדעת – המסכים לא הציגו את השעה ולא היו חלונות באף מקום. לא נתנו לו אוכל בשום שלב. הוא ישב דומם ככל האפשר על הספסל הצר, ידיו על ברכיו. אחרת, צעקו עליו מהמסך.

בשלב מסוים הרעב התחיל לגבור עליו והוא ממש השתוקק לחתיכת לחם. הוא נזכר שהגניב פרוסה לכיס הסרבל לפני שיצא מהמשרד, ולא הצליח לזכור אם השאיר אותה בבית. המשרד... אותו יום הרגיש כמו היה לפני כל כך הרבה זמן. הפיתוי לבדוק גבר על הפחד, והוא הכניס יד לכיס. "סמית!" צרח קול מהמסך. "6079 סמית! ידיים מחוץ לכיסים בתאים!" הוא הוציא את היד וחזר לשבת דומם, ידיו על ברכיו. הפרוסה לא הייתה שם.

לפני שהובא לתא הזה, הוא הוחזק כמה שעות במקום אחר, תא מעצר זמני גדול. זה היה מקום רועש, מסריח, מלוכלך וצפוף מרוב אסירים. רובם היו פושעים פליליים, אבל היו גם כמה אסירים פוליטיים. בלט כאור שמש ההבדל בין האסירים הפוליטיים לפושעי עם-הארץ. אסירי המפלגה ישבו על הספסל כמוהו, שקטים ומפוחדים; אבל לפושעים הרגילים נראה שלא היה אכפת מכלום. הם צעקו על השומרים, כתבו מילים גסות על הרצפה, ואפילו צעקו בחזרה על המסך כשניסה להשליט סדר. חלקם חטפו מכות על התעלולים האלה.

דלת התא נפתחה וארבעה שומרים גררו פנימה אישה מבוגרת, גדולה ושיכורה מאוד. היא השתוללה, צעקה ובעטה עם הרגליים. הם השליכו אותה פנימה, והיא איבדה שיווי משקל והתיישבה בדיוק על ברכיו של וינסטון. היא אפילו לא שמה לב, כל כך הייתה עסוקה בלצעוק קללות על השומרים. רק אחרי כמה שניות הבחינה שהיא יושבת על מישהו, ועברה לשבת לידו על הספסל. "סליחה, חמוד", היא אמרה. "לא הייתי יושבת עליך, אבל החמורים האלה פשוט זרקו אותי. לא יודעים איך להתייחס לגברת, נכון?" היא טפחה על חזה והוציאה גרעפס קולני. "סליחה", אמרה, "אני לא ממש אני כרגע". אחרי כדקה, רכנה קדימה והקיאה על הרצפה. "זהו, יותר טוב", אמרה, ונשענה לאחור בעיניים עצומות. אחרי כמה דקות פקחה שוב עיניים והסתכלה ישירות לתוך עיניו של וינסטון. חיוך גדול ושיכור עלה על פניה, היא כרכה זרוע ענקית סביב כתפו ומשכה אותו אליה, נושפת בפניו ריח של בירה וקיא. "איך קוראים לך, יפה אחד?" היא שאלה. "סמית", אמר וינסטון. "סמית?" אמרה האישה. "איזה קטע, גם לי קוראים סמית! הא, אני יכולה להיות אמא שלך!"

היא באמת יכולה, חשב. היא הייתה בערך בגיל ובמבנה הגוף הנכון, וייתכן שאנשים משתנים אחרי עשרים שנה במחנה עבודה. זמן קצר אחרי כן היא נרדמה על הרצפה.

חוץ ממנה אף אחד אחר לא דיבר איתו. פושעי עם-הארץ נטו להתעלם מ"הסרבנים" כמו שקראו להם בזלזול. אסירי המפלגה עצמם נראו מפוחדים מכדי לדבר עם מישהו, גם לא אחד עם השני. הכאב העמום בבטנו לא הרפה. כשהכאב החמיר, הוא לא הצליח לחשוב על שום דבר. כשהכאב נחלש, זה היה גרוע יותר – הוא דמיין את מה שצפוי לו והתמלא פאניקה. מכות, עינויים, חקירות. הוא דמיין את עצמו דוחל על הרצפה, צורח לרחמים מבעד לשיניים שבורות.

הוא תהה מה השעה ביום או כמה שעות עברו מאז שהגיע, אך לא הייתה דרך לדעת. לא היו חלונות במשרד האהבה, והאורות לא כבו לעולם. המקום שבו אין חושך, הוא כינה אותו בליבו.

על יוליה הוא כמעט לא חשב. ברור שהוא אהב אותה ולא יבגוד בה – זו הייתה עובדה, לא דבר להרהר בו. אך באותם שעות במרתפי משרד האהבה הוא לא הרגיש דבר, גם לא אהבה כלפי יוליה או כלפי שום דבר אחר. הוא השתדל לא לחשוב עליה, לא לתהות איפה היא,

מה עובר עליה, מה הם עושים לה, האם הם... הוא חשב על אובריאן, בתקווה חסרת היגיון שאולי יגניבו לו סכין גילוח. לא שהוא ידע אם יהיה לו אומץ לחתוך את עצמו, גם אם זה יקרה.

הם בטח מענים אותה והיא צורחת מכאבים ברגע זה, חשב. הוא החל לתהות, אם יכל לחסוך מיוליה חלק מהכאב ולקחת אותו על עצמו, האם היה עושה זאת? כן, כמובן שכן, הוא רצה להאמין. אבל כל עוד הדבר לא עמד במבחן המציאות, הוא לא יכל לדעת.

בשלב מסוים העבירו אותו לתא אחר. הוא לא ידע כמה זמן עבר, כמה זמן ישן וכמה זמן היה ער. התא החדש היה קטן יותר, והיו בו רק אסירי מפלגה – לכן היה שקט מאוד. בפינה מול המסך הגדול הייתה אסלת נירוסטה, חשופה לחלוטין, והאסירים הפנו מבטם הצידה כשאחד מהם היה צריך להשתמש.

אחד האסירים נשלח ל"חדר מאה ואחת" ולשמע המילים האלה הוא התכווץ ופניו הלבינו.

זמן מה אחר כך, אולי שעה או שתיים, נכנס לתא אסיר שהיה מוכר לוינסטון – תום פרסון, מכל האנשים. הוא לבש מכנסיים קצרים וחולצת טי, ובגדיו היו מלוכלכים.

"אתה? למה אתה פה?" אמר וינסטון בהפתעה.

פרסון הביט בווינסטון במבט שלא היה בו שום דבר מלבד אומללות. "עבירת-הרהור!" אמר, כמעט ממרר בבכי. "איך זה בכלל הגיוני אחי? הם לא יהרגו אותי נכון? הם הרי הוגנים, הם לא יענישו אותי אם לא באמת עשיתי כלום. כמה מענישים רק על מחשבות שעברו לי בראש בלי שליטה? מה אתה אומר, אני אקבל חמש שנים? עשר? גבר כמוני יהיה להיט במחנה עבודה. אולי אני לא הכי מבריק, אבל אני תמיד נאמן, תמיד עושה את המקסימום בשביל המפלגה. הם לא ירו בי, נכון?"

"לא הבנתי, אז אתה אשם או לא?" שאל וינסטון.

"ברור שאני אשם!" צעק פרסון, ומבטו נדד לכיוון המסך. "מה נראה לך, שהמפלגה עוצרת אנשים סתם, בלי סיבה? עבירת-הרהור זה טריקי, זה יכול לבוא עליך בלי שתדע. כמו שזה בא עלי." "

"מה עשית?" שאל אותו וינסטון.

פרסון הנמיך את קולו והתקרב אליו, "מסתבר שתוך כדי שינה מלמלתי 'מוות לאח הגדול' שוב ושוב", לחש ואז נשען חזרה על הקיר. "ביננו, טוב שתפסו אותי מוקדם, לפני שזה החמיר. אתה יודע מה אני אגיד להם כשאעמוד בפני הוועדה? 'תודה', אני אגיד להם, תודה שהצלתם אותי."

"מי הלשין עליך?"

"הבת הקטנה שלי הלשינה עלי. אני כל כך גאה בה."

כמה שעות אחר כך פרסון נלקח, ואסיר אחר נגרר פנימה. המראה שלו שלח צמרמורת בכל גופו של וינסטון. זה היה איש רזה עד כדי כך שפניו נראו כמו גולגולת והסרבל נתלה עליו, רפוי לגמרי. אותה מחשבה עלתה בראשם של כל יושבי התא – האיש הזה גוסס ברעב. אסיר בעל לחיים שמנמנות שישב בדיוק מול וינסטון בהה בעצבנות באסיר החדש. אחרי כדקה הוא קם, שלף מכיסו חתיכת לחם ובמבט נבוך הושיט אותה לאיש הגוסס.

מהמסך בקעה שאגה מחרישת אוזניים. שניהם קפצו, והאיש הרזה מיהר להרים את ידיו פתוחות מעל ראשו.

”באומפלד!” שאג הקול. ”2713 באומפלד! עזוב מיד את מה שאתה מחזיק!” באומפלד שמט את פרוסת הלחם, שנפלה על הרצפה. ”פנים לדלת. ידיים על הראש. לא לזוז.”

הוא ציית, וכל גופו רעד. הדלת נפתחה, קצין ואיתו שומר ענק נכנסו ונעמדו מולו. בהוראת הקצין, השומר נתן אגרוף בפיו של באומפלד, שנפל לרצפה. דם כהה נטף מפיו ומאפו. וינסטון ושאר האסירים ישבו קפואים, עיניהם פעורות, ידיהם על ברכיהם. הקצין והשומר יצאו. באומפלד התרומם חזרה וישב במקומו. צד אחד של פניו השחיר והתנפח, דם טיפטף על חולצתו.

אחרי זמן מה הדלת נפתחה שוב. הקצין נכנס עם שלושה שומרים, הצביע על האיש הרזה ואמר ”6194 פנדר! חדר מאה ואחת.” פנדר ירד על ברכיו והתחנן. ”קצין נכבד! חבר! בבקשה בבקשה” הוא בכה. ”אתם לא צריכים לקחת אותי לשם, כבר סיפרתי לכם הכל! מה עוד אתם רוצים לדעת? אני אודה בכל מה שתרצה! אני אעשה כל מה שתגיד, רק לא חדר מאה ואחת!”

”חדר מאה ואחת”, אמר שוב הקצין, בפנים קפואות.

פניו של פנדר, שהיו חיוורים ממילא, קיבלו גוון שווינסטון לא האמין שאפשרי.

”תעשו לי הכל!” הוא צעק. ”שבועות לא אכלתי! תנו לי למות! תתלו אותי! אני אלשין על מי שאתם רוצים, על המשפחה שלי, רק לא חדר מאה ואחת”, הוא הסתכל על שאר האסירים בעיניים מוטרפות, ואז הצביע על האסיר שהציע לו לחם. ”קחו אותו, לא אותי! הוא נגד המפלגה, לא אני! לא אני! קחו אותו במקומי!” הוא צרח.

השומרים החלו לגרור את האיש הכחוש. בפרץ כוח פתאומי, הוא קפץ ותפס את משענת הברזל של הספסל לצד הדלת. אחרי כמה ניסיונות למשוך אותו, אחד השומרים נתן לו בעיטה בכף היד, שעיוותה את אצבעותיו. פנדר שחרר את האחיזה ונגרר החוצה בנשיפות כאב. במהלך האירוע וינסטון תפס את ברכיו כל כך חזק עד שקצות אצבעותיו הלבינו.

עברו כמה שעות נוספות בדממה. לפרקים הוא ישן בישיבה על הספסל. כשנרדמו רגליו הוא קם והתהלך בתא, עוקף את פרוסת הלחם שעדיין הייתה על הרצפה. במהלך כל הזמן שהיה שם, כנראה כמה ימים, לא הביאו לו שום דבר לאכול, אך פרוסת הלחם לא עוררה בו רעב, אלא בחילה. לאט לאט כל שאר האסירים נלקחו, עד שנותר וינסטון לבדו בתא. זמן קצר לאחר מכן הדלת נפתחה ואובריאן נכנס, ושומר שחור מדים נכנס מאחוריו. וינסטון קפץ על רגליו, ההלם גרם לו לנהוג בחוסר זהירות, והוא שכח אפילו מהמסך.

”גם אותך תפסו!” הוא קרא ופער את עיניו.

”הם תפסו אותי כבר מזמן” אמר אובריאן, בזמן שהשומר שמאחוריו התקדם לעבר וינסטון. ”ידעת את זה, וינסטון, אל תיתמם. תמיד ידעת”.

השומר נעמד מול וינסטון והניף את האלה השחורה באוויר. וינסטון איבד את יכולתו לחשוב, כל מה שראה היה את האלה המונפת בידו של השומר. זה יכול לנחות בכל מקום, אף מקום לא מוגן – הראש, הכתף, –המרפק! הוא צנח לרצפה ונשף בכאב, אוחז במרפק הפגוע בידו השנייה. הוא לא ראה כלום ולא חשב על כלום, רק על הכאב. לא ייאמן, פשוט לא ייאמן שמכה אחת יכולה לגרום לכאב כזה! הראייה חזרה אליו לאט והוא ראה את השניים מביטים בו מלמעלה. השומר חייך ברשעות, ואובריאן שמר על מבט חמור סבר וכמעט משועשע, כתמיד. לפחות תשובה אחת הוא קיבל – לעולם, משום סיבה ולמען אף אחד, הוא לא יוכל לבקש להגביר את הכאב. הוא יכול רק לבקש דבר אחד: שיפסיק. מול הכאב אין גיבורים, אין גיבורים, חשב בעודו מתפתל על הרצפה.

פרק 3.2

הסיוט התחיל עם המכה הראשונה במרפק. בהמשך הוא הבין שזה היה רק הפתית, הליך שגרתי שכל האסירים עברו. מאז שעצרו אותו לא ראה חושך או אור יום, רק אור לבן קבוע מהתקרה. זיכרונותיו לא היו רציפים, היו קטעים שבהם הוא לא היה בהכרה וחזר רק אחרי כמה שעות – או אולי ימים, לא הייתה לו דרך לדעת. הוא איבד כל תחושת זמן וכל תקווה.

הוא הודה ברשימה ארוכה של פשעים – ריגול, טרור, בגידה, הפצת מחלות ועוד. בכולם היה צריך להודות, והם היו מגוחכים. אבל העינויים – הם היו אמיתיים. כמה פעמים היכו אותו, הוא לא יכול היה לספור. חמישה או שישה שומרים במדים שחורים סביבו, לפעמים נותנים אגרופים, לפעמים בעיטות, לפעמים אלות, לפעמים מוטות ברזל. היו פעמים שהתגלגל על הרצפה והתפתל בניסיון נואש להתחמק מהבעיטות, מה שרק הזמין עוד ועוד כאלה. בצלעות, בבטן, בשוקיים, במרפקים, במפשעה, בגב, בכל מקום היכו אותו. היו פעמים שזה נמשך כל כך הרבה זמן שהדבר האכזרי היה שהוא לא איבד את ההכרה מספיק מהר.

היו פעמים שהוא התחיל לצעוק לרחמים עוד לפני שהמכות התחילו – רק לראות מוט מורם הספיק כדי שיחוש את הכאבים בכל גופו ויגיד כל מה שירצו שיגיד. מדי פעם הוא לקח החלטה לא לומר דבר, לפחות לדקה או שתיים, אבל המילים יצאו ממנו בין התנשפויות הכאב. לפעמים היכו אותו עד שלא יכול היה לעמוד, ואז השליכו אותו כמו שק תפוחי-אדמה על הרצפה באיזה תא. השאירו אותו להתאושש כמה שעות או ימים, ואז הוציאו אותו והיכו אותו שוב.

הוא זכר חלוקים לבנים שבדקו לו דופק, מיששו כל עצם בגופו, חיברו לו דברים והזריקו לזרועו חומרים. בהרבה מהפעמים הוא איבד את ההכרה.

בשלב מסוים זה השתנה. חוקריו התחלפו, ובמקום בריונים עם אלות, הופיעו אינטלקטואלים של המפלגה שחקרו אותו במשמרות שנמשכו, כך ניחש, עשר או שתיים-עשרה שעות ברצף. המכות התמעטו, והוחלפו באיומים שיזרקו אותו חזרה אל הבריונים בכל פעם שאמר משהו שלא מוצא חן בעיניהם. עדיין היה תמיד כאב, אבל לא רק. נוספו גם השפלות – סטרו לו, משכו בשערו, הכריחו אותו לעמוד בתנוחות לא נוחות כשהוא קשור לריצפה מצד אחד ולקיר מצד שני. הוא לא ספר כמה פעמים בכה, השתין על עצמו או גרוע מכך.

גם החקירה עצמה הייתה סיוט – אוסף של מלכודות, סילופים של הדברים שאמר, הוכחות שהוא משקר וסותר עצמו, עד שהתחיל לבכות מתסכול לא פחות מאשר מתשישות וכאב. הוא ידע שהמטרה של הכל הייתה להרוס את יכולתו להתווכח או לחשוב בהיגיון. זה לא עזר שידע זאת.

בחלק מהחקירות הם היו פתאום משנים את הטון, פונים אליו בתור 'חבר-המפלגה', שאלו אותו אם נותרה בו מספיק נאמנות למפלגה ואהבה לאח הגדול כדי לתקן את הנזק שגרם. עצביו היו מרוטים לגמרי, והטקטיקה הזו רק גרמה לו להתייפח בדמעות.

הוא הפך לפה שמדבר, יד שחותמת, מודה בכל מה שנדרש ממנו מבלי לחשוב על כך. ברגע שהבין על מה הם רצו שיתוודא הוא התוודה במהירות האפשרית, לפני שסבב התעללות נוסף יתחיל מחדש. הוא הודה ברצח, בהטרדות מיניות, בהפצת עלוני הסתה, ומה לא. אפילו מעילה בכספי ציבור ומכירת סודות צבאיים, למרות שלא היו לו מעולם סכומי כסף או ידע צבאי. הוא הודה שהיה מרגל מזרח-אסייתי מאז ילדותו. הוא הודה שהיה בקשר אישי עם גולדשטיין והיה סוכן שלו.

הוא חשב שבמובן מסוים ההאשמות שלהם היו נכונות, אם אין הבדל בין מעשים בפועל לבין הרהורים.

הוא חזר להכרה בהדרגה, דבר שכבר היה רגיל אליו בשלב זה. אלא שהפעם הוא שכב על מיטת ברזל ורצועות כבלו את ידיו ורגליו כך שלא יכול היה לזוז. האור מהתקרה סינוור אותו. הוא ראה במעורפל את אובריאן עומד לידו ומביט בו בריכוז. המיטה הוגבהה, הוא הבין, כי אובריאן עמד ופניו היו קרובים. הוא שמע אנשים נוספים בחדר אך לא הצליח לסובב את ראשו ולראות, כי ראשו היה מקובע.

אובריאן עמד והביט בו ברצינות, בפניו הגסים והמבט המשועשע – לא, המבט כבר לא נראה משועשע. למעשה מזווית זו, מלמטה, פניו של אובריאן היו מלאי קמטים ועייפות, והוא נראה מבוגר מאוד.

”שלום וינסטון. הרי אמרתי לך שניפגש שוב”, אמר אובריאן.

”כן”, אמר וינסטון.

ללא כל אזהרה מלבד תנועה קטנה של אצבעו של אובריאן, גל של כאב הציף את גופו. זה היה כאב מפחיד, כי הוא לא יכול היה לזוז ולראות מה קורה, והייתה לו תחושה שעושים בגופו נזק בלתי הפיך. הוא לא ידע מה קורה במציאות, אבל הוא הרגיש את גופו נקרע, המפרקים יוצאים ממקומם, והוא פחד שעמוד השדרה שלו עומד לצאת ממקומו. הוא חשק בשיניו ונשם בכבדות דרך אפו, מנסה לא לצעוק. אולי הוא לא יכול היה, פיסית, להוציא שום קול.

”אני רואה את כל מחשבותיך, וינסטון, גלויות וברורות לפניי. אתה פוחד-מאוד-עוד, שמא בעוד רגע יתפרק הגוף שלך וישבר. זוהי התמונה העומדת לנגד עיניך, הלא כן, וינסטון?”

וינסטון לא ענה ולא היה מסוגל להנהן. הוא רק בהה באובריאן, שיניו חורקות בכאב. אובריאן עשה תנועה נוספת באצבעו וגל הכאב נסוג באותה פתאומיות שבה הגיע.

”מה שחווית היה בדרגה ארבעים מתוך מאה. זכור תמיד שבידי הכוח, בכל רגע, לגרום לך לכאב. אם תשקר, אם תנסה להסתיר, אם תעמיד פני טיפש – מיד תחוש את הכאב. האם הדברים מובנים וברורים?”

”כן”, אמר וינסטון.

אובריאן נראה נינוח יותר. הוא יישר את משקפיו, וצעד קצת בחדר. כשדיבר, קולו היה עדין. הוא נראה לרגע כמו מורה, שמעדיף להסביר ולשכנע במקום להעניש. ”דע לך, וינסטון, שאנו משקיעים בך כי יש בך ערך. יש לך אור פנימי, יכולת חשיבה אשר ראוי לתקן. אך ראשית עליך להכיר בחולי האוחז בך. אתה בודה מליבך אל-אמיתות, ומשכנע את עצמך כי אמת הם. יש לך רפואה, אלא שהרפואה תלויה ברצון, ובמאמץ מסוים אשר עד כה לא היית מוכן לו. גם ברגע זה אני רואה שאתה מתעקש להחזיק במחלתך כאילו היא יקרה-מאוד-עוד. הבה ואתן לך דוגמה. אמור נא לי, ברגע זה ממש עם איזו מעצמה אוקיאניה נתונה במלחמה?”

”כשנעצרתי, אוקיאניה הייתה במלחמה עם מזרח-אסיה” ענה וינסטון.

”עם מזרח-אסיה. יפה מאוד. אוקיאניה תמיד הייתה במלחמה עם מזרח-אסיה, הלא כן?”

וינסטון פתח את פיו, ואז לא אמר דבר.

”את האמת, וינסטון. לא את האמת שאני מבקש לשמוע, אלא את האמת שלך. אמור נא את אשר נדמה לך שאתה יודע.”

”אני זוכר שעד שבוע לפני שנעצרתי, היינו בברית עם מזרח-אסיה, והמלחמה הייתה נגד אירו-אסיה. זה נמשך בערך ארבע שנים. תלינו פוסטרים כנגד אירו-אסיה. ליד משרד האמת, קרוב לפסל, עברה שיירה של מחבלים אירו-אסייתיים שנתפסו, התאספנו וצעקנו כלפיהם כללות. גם אתה היית שם, וצעקת-”

אובריאן הרים יד - וינסטון הפסיק מיד.

"לא", אמר אובריאן. "כל זה לא קרה."

"אבל זה כן קרה, אני זוכר את זה! וגם אתה זוכר את זה, הרי היית שם!"

"אני לא זוכר שהייתי שם" אמר אובריאן.

ליבו של וינסטון צנח. זה היה תרגיל בתרתי-דעת. הוא חש חוסר אונים ותסכול נורא. אם זה היה סתם שקר, זה לא היה חשוב. אבל נראה שאובריאן באמת האמין שמעולם לא היה נוכח באותה שיירה של שבויים אירו-אסייתים. האם השיבוש המטורף הזה בנפש באמת אפשרי?

"יש עיקרון גדול העוסק בשליטה בעבר. דקלם אותו עבורי", אמר אובריאן.

"זה השולט בעבר שולט בעתיד. זה השולט בהווה, שולט בעבר." דקלם וינסטון.

אובריאן הנהן בראשו. "ועתה אמור לי, וינסטון, לפי דעתך האם יש לעבר קיום של ממש בעולם?"

תחושת חוסר האונים התגברה. הוא לא ידע אם התשובה שאובריאן רצה לשמוע היא "כן" או "לא", וגם לא ידע מה התשובה האמיתית.

אובריאן חייך קלות. "אינך פילוסוף, וינסטון. אנסח זאת אחרת. האם העבר קיים באופן גשמי? האם ישנו מקום כלשהו בעולם אשר בו העבר שוכן ומתקיים ברגע זה?"

"לא."

”אם כן, היכן בכל זאת קיים העבר?”

”ניתן בהווה לראות את תוצאות העבר. סלע הנמצא במקום מסוים, שאינו טבעי לו, מעיד בעצם קיומו על כך שמישהו העביר אותו לשם. בנוסף העבר מתועד ברישומים, צילומים והקלטות. הוא קיים בזיכרונות האנשים.”

”יפה אמרת. האם תסכים שאנחנו, המפלגה, שולטים בכל הרישומים, כל התיעודים, וכל הזיכרונות? ומכאן שאנחנו שולטים בעבר באופן מוחלט.”

”אבל איך אפשר למנוע מאנשים לזכור דברים שקרו או לגרום להם לזכור דברים שלא קרו?” ענה וינסטון בתסכול, שוכח מסכנת העינויים. ”אופיו של הזיכרון הוא שלא ניתן לשלוט בו. אתה לא הצלחת לשלוט בזיכרון שלי ו-”

מבטו של אובריאן הפך קשה. וינסטון נדם.

”שמע לי, החבר וינסטון. הנך סבור שאתה עומד לבדך, ושהשכל הפרטי שלך הוא שיקבע מהי אמת ומהי אל-אמת. וזוהי תחילת הטעות, שורש כל מחלתך.

הגעת למצבך מפני שנכשלת במידת המשמעת, וסירבת לקבל על עצמך את אור המפלגה. אין 'אני' נפרד בתוך הקהילה האיתנה של חברי-המפלגה. הרצון להיות 'יחיד', להיות 'מיעוט של אחד' החולק על הכלל, זוהי מחלה של הרוח, עבירת-הרהור שזיהמה אותך.

דעת צלולה וראיית המציאות האמיתית נתונה רק למי שמחובר לשורש, למי שדעתו בטלה ומבוטלת בפני חוכמתו האינסופית של האח הגדול. אתה רואה את מה שעיניך רואות, וסבור שזו המציאות. אך זוהי רק החיצוניות, הקליפה. המציאות הפנימית, האמיתית, היא דרכה של המפלגה. המציאות היא הסדר והטוהר שאנו בונים כאן, יחד.

השכל של היחיד, יהיה אשר יהיה, שלך או שלי, הוא מוגבל ותמיד יכול לטעות. דעת המפלגה היא נצחית. עלינו לבטוח בה, לא בדמיונותיו של הפרט.

למען התיקון שלך, למען השפיות שלך, עליך לשוב ולהיות חלק מהכלל. לבטל את רצונך ושכלך הפרטי ולקבל את מציאות המפלגה, כפי שהיא מתגלה על ידי נציגיה ודובריה. עליך להשיל מעליך את הגאווה הזו, את הרצון להיות 'שונה' או 'צודק'. עליך לשוב למסגרת, לקבל על עצמך את עול המפלגה מתוך התמסרות וביטול. רק שם, בתוך הכלל, תמצא את שפיות דעתך האמיתית."

הוא שתק לכמה רגעים, כנראה כדי לתת לדבריו לחלחל. וינסטון לא ידע מה לומר.

"אתה זוכר שכתבת ביומנך - חירות היא החופש לומר ששתיים ועוד שתיים שווה ארבע?" שאל אותו אובריאן.

"כן", אמר וינסטון.

אובריאן הרים את ידו השמאלית, כשהאגודל מוסתר וארבע אצבעות ישרות.

"כמה אצבעות אני מרים, וינסטון?"

"ארבע."

"ובכן, זה עתה המפלגה החליטה שאני מרים חמש אצבעות" אמר, ואף אצבע בידו לא זזה ממקומה. "אמור נא, כמה אצבעות אני מרים עכשיו?"

"ארבע-"

המילה הסתיימה בהתנשפות של כאב. זיעה קרה פרצה בכל גופו של וינסטון. האוויר קרע את ריאותיו ויצא בצרחות שכבר לא יכול היה לעצור. אوبرיאן צפה בו, עדיין מרים ארבע אצבעות. בידו השניה עשה תנועה והכאב הוקל כמעט לחלוטין.

”כמה אצבעות, וינסטון?”

”אר –”

הכאב חזר להיות גדול מנשוא ולקרוע את גופו.

”כמה אצבעות אני מרים, וינסטון?”

”ארבע! ארבע! מה עוד אני יכול להגיד? ארבע!”

כנראה שרמת הכאב עלתה אבל הוא לא ידע, ארבעת האצבעות מילאו את שדה הראייה שלו. האצבעות ניצבו מול עיניו כמו עמודים עצומים, מטושטשים, ועדיין ארבע.

”כמה אצבעות, וינסטון?”

”ארבע! תפסיק! די! עניתי לך! ארבע! ארבע!”

”כמה אצבעות, וינסטון?”

”חמש! חמש! חמש!”

"לא, וינסטון, אין כל תועלת לשקר. כמה אצבעות בבקשה?"

"חמש! עשר! אלף! כמה שאתה רוצה! רק תפסיק! תפסיק!"

כנראה שהוא איבד את ההכרה בשלב מסוים, כי הוא מצא עצמו יושב, ראשו וידייו כבר לא קשורים, כשזרועו של אובריאן סביב כתפיו, תומכת בו. הוא רעד ללא שליטה והיה לו קר מאוד. שיניו נקשו והוא הרגיש דמעות יבשות על לחייו. הוא נשען במלוא משקלו על אובריאן וזה היה מנחם, הרגיש עטוף וחסר אונים כמו תינוק. באותו הרגע אובריאן היה המגן שלו. הכאב היה משהו שהגיע מ... מקום אחר; ואובריאן הוא זה שיציל אותו ממנו.

"אתה לא לומד מהר, וינסטון", אמר אובריאן בעדינות.

"מה אני יכול לעשות?" הוא התייפח. "איך אני יכול לא לראות מה שנמצא מול עיניי?"

"לעיתים, וינסטון, עליך ללמוד את האמת, מעבר למראית-עיניך."

הוא הניח את וינסטון בחזרה על המיטה. אחד החלוקים הלבנים קשר אותו מחדש, אבל לא הדוק כמו קודם, והותיר את הראש חופשי. אחרים בחלוקים לבנים בדקו את עיניו, את הדופק, מיששו את כל גופו. לאחר הבדיקה הם דיברו עם אובריאן בצד, בלחישות. הכאב של וינסטון התחיל להתפוגג בינתיים, הרעידות פסקו, הותירו אותו חלש וקר בלבד.

אובריאן חזר לצד המיטה והביט אל וינסטון. "שוב".

צמרמורת עברה בכל גופו של וינסטון לשמע המילה, והראיה שלו התערפלה לרגע. אנשים זזו סביבו והוא מצא את עצמו קשור הדוק אפילו יותר מאשר קודם, ראשו שוב מקובע למקום. הוא התחיל להרגיש את הכאב בעוצמה אדירה, כפול מהעוצמה הראשונה. הוא עצם את עיניו

והתמקד בנשימות. הוא היה בשדה הגדול, והכאב היה בשמיים של השדה. הוא ידע שאובריאן ירים שוב את ידו השמאלית עם ארבע אצבעותיו, ולא היה לו מה לעשות. לשקר הוא לא הצליח, ואיך ייתכן שיראה דבר אחר ממה שנמצא מולו. הדבר היחיד שהיה חשוב היה לשרוד את הכאב עד שיחלוף. הוא לא שם לב אם הוא צועק או לא, או מה הוא אומר. אחרי זמן שהרגיש כמו נצח, הכאב פחת שוב והוא פקח את עיניו.

אובריאן הרים את ידו השמאלית, כמו קודם, ושאל "כמה אצבעות אני מרים, וינסטון?"

"ארבע. הייתי רואה חמש אם הייתי יכול. אני מנסה לראות חמש, אבל אני רואה ארבע."

"האם רצונך הוא לשבוע אותי כי אתה רואה חמש, או לזכות ולראות זאת באמת ובתמים?"

"לראות זאת באמת."

"יפה. שוב" אמר אובריאן.

הכאב היה חזק אפילו יותר. וינסטון עצם את עיניו ואיבד את היכולת לחשוב. הוא לא ידע מדוע כואב לו, איפה הוא או מה הוא אמור לעשות, רק הכאב היה קיים. בעיניים עצומות הוא ראה יער אינסופי של אצבעות מסתובב סביבו כמו בספירלה, והוא עצמו היה פרוטון יחיד שטס ביניהם במהירות. מספרים שאי אפשר לקרוא הופיעו מעליהם ובכל מקום. הוא ידע שאי אפשר לספור אותם, ולא זכר למה צריך לספור אותם. הוא לא ידע כמה זמן זה נמשך. כשהכאב הפסיק והוא פקח את עיניו, הוא גילה שהוא עדיין רואה את אותו הדבר – אינספור אצבעות ענקיות מסתובבות סביבו, והוא באמצע, מרחף. הוא לא ידע איפה הוא ולמה הוא שם. הוא עצם את עיניו שוב.

"כמה אצבעות אני מרים, וינסטון?"

"אני לא יודע. אני לא יודע", שמע את עצמו אומר. "אתה תהרוג אותי אם תעשה את זה שוב. באמת שאני לא יודע"

"יותר טוב", אמר אובריאן.

חום מבורך התפשט בכל גופו של וינסטון, במקום הכאב שהיה שם קודם. הוא הצליח להזיז את ראשו. הוא פקח את עיניו והביט באובריאן בהכרת תודה. הוא הסתכל על הפנים הכבדות והמקומטות של אובריאן, כל כך מבוגרות, כל כך אינטליגנטיות. אם יכול היה לזוז היה מושיט יד ומניח אותה על זרועו. הוא חש אהבה אליו, לא כי הפסיק את הכאב, אלא כי הוא היה אדם שהבין אותו. זה לא שינה אם אובריאן הוא חבר או אויב, לא שינה שהוא עינה אותו ובבוא העת ישלח אותו למותו. הם היו קרובים במובן העמוק שהם יכולים לדבר ולהבין זה את זה. אם הם היו בעולם ללא המפלגה והאח הגדול, הם יכלו לדבר באמת. הוא דימה שאובריאן מביט בו באופן דומה.

היה פער בזכרונו. הוא לא זכר שהוציאו אותו מהתא, אבל הוא התעורר במקום אחר, וזמן קצר אחר כך העבירו אותו לחדר שבו, שוב, חיכה לו אובריאן.

"אתה יודע היכן אתה נמצא, וינסטון?" אמר אובריאן, הפעם בטון קליל יותר, שיחתי.

"אני מנחש שמשרד האהבה."

"כן. אתה יודע כמה זמן אתה שווה כאן?"

"אני לא יודע. שבועות או חודשים"

"ולמה, לפי דעתך, אנו מביאים לכאן אנשים?"

"כדי לגרום להם להודות בפשעים."

"לא, אין זו הסיבה כלל ועיקר. נסה שנית."

"כדי להעניש אותם."

"לא!" צעק אובריאן ופניו נתכרכמו. "לא כדי שתודה בדבר, ולא כדי שנעניש אותך. האין זה ברור? על מנת לרפא אותך, וינסטון! להשיב לך את דעתך הצלולה! דע לך, שאיש אינו יוצא ממקום זה לפני שנרפא כליל. החטאים הקטנים שחטאת במעשה אינם מעניינים אותנו. המפלגה אינה מתעניינת במעשים הגלויים; המחשבה, שורש הכל, היא הדבר היחיד שחשוב. איננו מוחקים את אל-תומכי המפלגה. אנו מתקנים אותם. מחזירים אותם לדרך הישר. האם אתה מבין?"

וינסטון לא הבין, אבל פחד לומר זאת. אובריאן נראה מוכה טירוף ונרגש.

אחרי רגע קל אובריאן התעשת, צעד קצת ברחבי החדר והמשיך בקול רגוע. "ודאי שמעת על הרדיפות שהיו בדורות הראשונים, על האינקוויזיציה ודומיה. דע לך שהם נחלו כישלון. ומדוע? מפני שהם נתנו לכופרים שלהם ברירה – להמיר את דתם או למות על קידוש אמונתם, תהיה מה שתהיה. הרודפים עינו והרגו, שרפו וטבחו, והכל במטרה לעקור אמונות שנראו בעיניהם אל-אמת. אך מה עלה בידם? הם רק חיזקו והנציחו את אותם אמונות שרצו להכחיד. על כל כופר ששרפו, קמו תחתיו עשרה אחרים שנאחזו באמונתם ביתר שאת. הם הרגו את אויביהם בגלוי, ולא תיקנו את נשמתם. הם טעו טעות מרה. אלה שהומרו עשו זאת מתוך פחד, שינו את מעשיהם החיצוניים אך לא את ליבם, לא את אמונתם הפנימית. הקורבנות, ברוב עיוורונם, העדיפו למסור את נפשם ובלבד שלא יוותרו על האמונה שביד המקרה גדלו בה מילדותם. במצב כזה, וינסטון, התהילה שייכת לקורבן והבושה לרודף. האמונות שאותם הרודפים ניסו למגר, רק התעצמו.

ברבות השנים, קמו שליטים אחרים, נאצים וקומוניסטים, אשר שיכללו את השיטות. הם למדו מטעויות הראשונים וידעו שאסור ליצור קדושים מעונים. במקום להפוך את הסוררים אל-קיימים מיד, הם ראשית שברו את רוחם והשפילו אותם במשפטי ראוה. הם עינו אותם עד שנעשו עלובים, מלאי תיעוב עצמי, המוכנים לומר הכל ולמכור את אמונתם. היה בכך שיפור אך גם דרך זו נחלה כישלון. המתים עדיין הפכו לקדושים מעונים, השפלתם נשכחה. איש לא האמין להודאות המאולצות שלהם, היה ברור כשמש שהדברים נאמרו ללא שמץ של כוונה מאחוריהם.

אנו איננו עושים טעויות כאלה. כל הודאה שנאמרת כאן היא אמת מוחלטת. ומדוע? כי אנו הופכים אותה לאמת. לא נניח למתים לקום נגדנו לאחר הקבר, לא יהיו קדושים מעונים. וינסטון, עליך לחדול מן התקווה שהדורות הבאים יצדיקו אותך. אותו יומן שכתבת למענם, איש לעולם לא יקרא. הדורות הבאים לא ידעו אפילו שהיית קיים. לא יישאר ממך דבר, אפילו לא זיכרון חי במוחו של איש. זכרונך יימחק מן העבר ומן העתיד, כאילו לא היית מעולם."

"אז למה לענות אותי?" שאל וינסטון וקולו נשבר.

"אם כוונתנו למחוק אותך כליל, עד שלא יותר כל זכר למעשיך או לדבריך, לשם מה כל הטרחה לחקור אותך, לרפא אותך ולתקן את נשמתך? זוהי שאלתך, הלא כן?"

"כן", אמר וינסטון.

אובריאן חייך קלות, התיישר, והמשיך להתהלך בחדר. "אינך אלא פגם, וינסטון, סטייה הפוגעת בכולנו. כתם אשר חובתנו לנקות. הרי הבהרתי לך את מהות השוני ביננו לבין הדיקטטורים של העבר. הם ביקשו ציות חיצוני, כניעה של הגוף. ואילו אנו, וינסטון, אנו דורשים את הנפש כולה. תכליתנו אינה שבירת הגוף, אלא תיקון הלב. כשתגיע אל השפל, ותכיר באפסותך, תמסור את עצמך לידינו מרצון גמור, מתוך הכרה צלולה, מבחירה חופשית.

איננו משמידים את אל-תומך המפלגה. אדרבה, אנו משמידים את הכפירה מליבו. זוהי עבודתנו, עבודת הטיהור. כל עבירת-הרהור, כל פקפוק, הוא נגע בגוף כולו. אנו מרוקנים אותו מגאווה, מסירים כל דחף מושחת, וממלאים אותו באורו של האח הגדול עד שיהיה אחד מאיתנו."

הוא עצר והביט בעיניו של וינסטון. "עשיתי זאת עשרות פעמים, וינסטון. ראיתי נשמות מתייסרות, מבולבלות, ולבסוף – נכנעות לאמת הגדולה. הרי זוהי קבלת-החוכמה. דמעותיהם של אלו שנרפאו לא נבעו מצער על עצמם, אלא חרטה על מי שהיו לפני כן, לפני שענייהם נפקחו וראו את האור. במקום מחשבות שווא, מילאה אותם אהבה נעלה לאח הגדול. במותם, נשמתם הייתה שלמה וטהורה."

הוא לא מעמיד פנים, חשב וינסטון. הוא לא צבוע, הוא לא משחק תפקיד, הוא מאמין בכל מאודו בכל מילה שהוא אומר. העיק עליו שהוא ידע את נחיתותו האינטלקטואלית. אובריאן היה ללא ספק מנוסה וחכם ממנו בהרבה. יותר רהוט, חד מחשבה, אפילו יותר חינוני ממנו. הוא הביט בו מתהלך בחדר. אובריאן היה גדול ממנו בכל מובן. לא היה שום רעיון שאי פעם היה או יהיה לו, שאובריאן לא הכיר, בחן ודחה מזמן. אז איך ייתכן שאובריאן הוא זה שמטורף? אולי בכל זאת זה היה הוא עצמו, וינסטון, המטורף ביניהם?

אובריאן קרא לאחד האנשים בחלוקים הלבנים ולחש באוזנו. האיש שחרר רצועות, הרים את וינסטון לישיבה וחבר מכשיר על ראשו.

"ברצוני להראות לך דבר מה, וינסטון" אמר. אז סימן למישהו מעל ראשו של וינסטון ואמר לו "שלושת אלפים".

גופו של וינסטון הקשיח מיד, והוא עצם את עיניו, מתכוון לכאב מסוג חדש. אבל אובריאן הניח יד מרגיעה ונינוחה על ידו.

"לא, הפעם אין זה כאב", הוא אמר. 'פקח את עיניך, הבט בי, אל תסיר את עיניך ממני'

היה הבזק אור מסנוור ומעין רעש פיצוץ שנשמע מבפנים, מתוך הראש. וינסטון לא חש כאב אבל הוא מצא עצמו שוב על גבו, וחש כאילו שחטף מכה בראשו למרות שלא הייתה שום מכה. הוא לא הצליח לפקס את עיניו, וראייתו הייתה מעורפלת. לאחר זמן מה עיניו חזרו להתמקד, והוא נזכר מחדש מי הוא והיכן הוא. הוא זיהה את הפנים שהביטו בו. אבל משהו בתוכו הרגיש חסר, מחשבות שהיו שם ואינם עוד, מידע שנעלם.

"זה לא יימשך הרבה זמן", אמר אובריאן. "הבט לי בעיניים. עם איזו מדינה אוקיאניה נמצאת במלחמה?"

וינסטון ניסה למקד את חוט המחשבה שלו. הוא הזכיר לעצמו מהי אוקיאניה, ושהוא עצמו אזרח אוקיאניה. הוא הזכיר לעצמו את המעצמות הגדולות האחרות, אירו-אסיה ומזרח-אסיה; אבל מי נלחם במי הוא לא ידע. למעשה, הוא אפילו לא ידע מהי מלחמה. הוא התאמץ להזכיר לעצמו את המשמעויות של מלחמה.

"אני לא יודע."

"אוקיאניה נמצאת במלחמה עם מזרח-אסיה. האם אתה זוכר זאת בעת?"

"כן."

"אוקיאניה תמיד הייתה במלחמה עם מזרח-אסיה. מתחילת ההיסטוריה המלחמה נמשכה ללא הפסקה, תמיד אותה מלחמה. האם אתה זוכר זאת?"

"כן."

"לפני מספר שנים, נכנסה לראשך אשליה על שלושה אנשים שנידונו למוות על בגידה. חשבת שראית אותם במו עיניך במקום אחד, בזמן שהמפלגה טענה שהיו במקום אחר. דבר זה העלה בך מחשבה מופרכת ומגוחכת, שהמשפט שלהם היה משפט שקר. אך דע לך, וינסטון ידידי, כי כל הדבר הזה לא היה ולא נברא. מדובר בניסיון שבא לבחון את טוהר ליבך, ותו לא. האם אתה זוכר כעת את אותו הרגע שבו המצאת מליבך את אותה אשליה?"

"כן."

"קודם, לכן הראיתי לך את כף ידי. החזקתי מספר אצבעות. אתה זוכר את זה?"

"כן."

אובריאן הרים את אצבעות ידו השמאלית, כשהאגודל מוסתר, בדיוק כמו קודם.

"הבט. יש כאן חמש אצבעות מורמות. האם עיניך רואות זאת?"

"כן."

והוא אכן ראה חמש אצבעות מורמות. היו סך הכל חמש אצבעות בידו, האגודל הוסתר, ובכל זאת חמש אצבעות היו מורמות, באותו הזמן. הוא ניסה לספור את האצבעות – אחת, שתיים, ארבע – ואז משהו השתנה בראשו, הכל חזר לקדמותו – ארבע אצבעות. פחד, שנאה, תסכול וחוסר האונים חזרו ומילאו את ליבו. אך נותר גם זיכרון מהחווייה שעבר, מהתחושה שהכל נעים וזוהר וכל מה שאמר אובריאן היה נכון ללא צורך לבדוק או לחשוב על כך. הכל הרגיש נכון, טבעי, נקי, והדבר היחיד שנדרש ממנו היה לבטוח באובריאן. הדברים שאמר

אובריאן מילאו את הריקנות והפכו לאמת היחידה האפשרית. שתיים ועוד שתיים הם – כל מה שאובריאן יאמר שהם. הכל דהה במהירות בזמן שאובריאן הוריד את ידו, אבל זיכרון התחושה נותר.

”כעת ראית שהדבר אפשרי.” אמר אובריאן.

”כן”, אמר וינסטון, ותיעב את עצמו על הגעגוע שחש לאותם הרגעים הברוכים שבהם מוחו היה ריק, מלא תקווה, נטול דאגות וספקות. אובריאן קם וחיך אל וינסטון, נראה מרוצה. ”רשמת ביומן שלך שאין זה משנה אם אני לצד המפלגה או נגדה, רצית לדבר עמי כיוון שניחשת שאבין אותך. ובכן, בנקודה זו, לא טעית. אני מברך על שיחותינו. השכל שלך חריף ומעניין, פרט לכך שנטרפה עליך דעתך. עתה, אם תרצה בכך, אאפשר לך לשאול אותי כל דבר שיעלה על רוחך. ללא עונש.”

וינסטון הסתכל עליו בחשש.

אובריאן עשה תנועה בידו. אדם בחלוק לבן שחרר את וינסטון מכל הרצועות והמכשירים. אדם אחר כיבה את המכשירים.

וינסטון התיישב.

”יוליה?”

אובריאן חיך. ”היא בגדה בך, וינסטון, מיד וללא היסוס. מעטים הם הנשברים במהירות כזו. לו ראית אותה כעת, לא היית מזהה אותה. היא שבה אל דרך המלך, השליכה את כל המחשבות הטמאות, ההרהורים, המרדנות. אפילו על טיפשותה היא ויתרה. ריפוי מלא כהלכתו. טוב-מאוד-עוד.”

”עיניתם אותה?”

אובריאן שתק. ”שאלה הבאה”, הוא אמר.

”האם האח הגדול קיים?”

”בוודאי שהוא קיים.”

”אני מתכוון לשאול, האם הוא קיים באותו מובן שאני קיים?”

”אתה לא קיים”, אמר אובריאן.

תקפה את וינסטון תחושת חוסר האונים מחדש. באמירה 'אתה לא קיים' יש סתירה לוגית, זה אבסורד, שטות מוחלטת. מה הטעם אפילו לומר זאת? בכל זאת, אובריאן האמין בכך. איך זה אפשרי? יותר מהפחד מעינויים הוא פחד להגיע למצב זה, שדברי הבל כל כך מטופשים וחסרי היגיון ייחשבו אמת בעיניו.

”אני חושב שאני קיים”, הוא ניסה בכל זאת. ”אני מודע למי שאני. אני יודע שנולדתי, שעברתי חוויות ועשיתי דברים. אני חש את הגוף שלי, את כל אי הנוחות והכאב.” הוא הניח יד על ירך ”יש לי רגל אמיתית, כאן ועכשיו, אין שום דבר אחר שיכול לתפוס את המקום שהגוף שלי תופס כרגע. ואתה מכיר בקיומי בכך שאתה מדבר איתי. האם האח הגדול קיים במובן הזה של קיום?”

”אה, אך וינסטון ידידי, זוהי תפיסה רדודה וריקה מתוכן של קיום. אין לכך כל חשיבות. האח הגדול קיים במובן המהותי, האמיתי, וזהו העיקר.”

וינסטון החליט לנסות כיוון אחר. "האם האח הגדול ימות אי פעם?"

"חלילה, כמובן שלא, הוא נצחי. שאלה הבאה."

"האם האחוזה קיימת?"

"סוד זה, וינסטון, לא יודע לך לעולם. גם אם תשחרר מכאן ותאריך ימים עד מאה ועשרים, לא תזכה לדעת את התשובה."

וינסטון חזר לשכב, והשתתק. לא היה שום טעם בשיחה. אובריאן באמת האמין שדבריו חכמים ומלאי ערך, גם כאשר אמר שטויות. הפער היה גדול מדי ולא היה שום היגיון בדבריו של אובריאן. ועם זאת, הייתה שאלה שהוא היה חייב לשאול, אבל חשש לבטא אותה במילים. הוא קלט שמץ של שעשוע בפניו של אובריאן. הוא יודע, הבין פתאום וינסטון. הוא כבר יודע מה אני מפחד לשאול.

"מהו חדר מאה ואחת?"

"אתה הרי כבר יודע מהו חדר מאה ואחת, וינסטון."

פרק 3.3

"בתהליך התיקון שלך, וינסטון, עליך לעבור שלוש מדרגות", אמר לו אובריאן. "תחילה לימוד, לאחר מכן הבנה, ולבסוף קבלה. הגיעה העת לעבור לשלב ההבנה."

וינסטון היה קשור למיטה הגבוהה ומחובר למכונת הכאב, אך הרצועות היו משוחררות מעט, והוא הצליח להזיז את ראשו. זו הייתה השיחה הארבעים ושתיים שלהם. מיטת העינויים הפכה למאיימת פחות. הוא למד כיצד לחמוק מהכאב אם היה זריז במחשבתו; אובריאן הפעיל את הכאב בעיקר כאשר הפגין טיפשות, והיו גם פגישות שלמות ללא כל כאב.

"קראת את הספרון של גולדשטיין. האם הוא חידש לך דבר מה שלא ידעת קודם?"

"רק את חלקו הספקתי לקרוא. היו מעט מאוד חידושים אך גם את הדברים שכבר ידעתי, הספרון ניסח באופן ברור יותר. אני מניח שקראת אותו גם?" שאל וינסטון.

"כמובן, אף הייתי אחד מכותביו. אף ספר לא נכתב על ידי אדם אחד בלבד." ענה אובריאן.

"האם מה שכתוב בו נכון?" שאל וינסטון.

"הוא נכון ברובו. המהפכה, מבנה השלטון, שיטות העבודה וכך הלאה. אולם התוכניות להפלת השלטון", הוא הרים את ידו בנפנוף, "הם בליל של שטויות. צבירת ידע סודית, הפצת נאורות מאדם לאדם, מרד של עם-הארץ - הבל-הבלים. עם-הארץ אינם רואים דבר מעבר לחייהם הקטנים. לא תמצא אף אחד או אחת אשר יעשו את המאמץ הקטן ביותר למען דבר שלא נותן להם רווח מיידי. כיצד יגיעו לארגון

מרד? לא, אין דרך להפיל את המפלגה, דאגנו לכך. עליך להפנים ששלטון המפלגה הוא נצחי." הוא התקרב לפניו של וינסטון. "נצחי." חזר ואמר.

לאחר רגע של שתיקה, המשיך "עכשיו אמור לי בבקשה, מדוע אנו חפצים בכוח?"

וינסטון נותר דומם.

אובריאן פקד עליו "דבר". אך וינסטון עדיין נותר בשקט. הוא ידע מה אובריאן יאמר: שהמפלגה אינה מבקשת כוח למטרותיה שלה, אלא לטובת הרוב. שהיא מבקשת כוח משום שהמוני האדם הם יצורים שבריריים ופחדנים, שאינם יכולים לשאת את החירות או להתמודד עם האמת. החכמים מהם חייבים לשלוט עליהם, גם אם יש להונות אותם לשם כך. המפלגה היא השומרת הקדושה, כת מסורה המקריבה את אושרה וזמנה שלה עצמה למען הכלל. הדבר הנורא, חשב וינסטון, היה שבאשר אובריאן יאמר זאת, הוא יאמין בכך. אובריאן הרי ידע הכל. הוא ידע כיצד העולם נראה באמת, באילו תנאים חיו המוני האדם, ובאמצעות אילו שקרים ומעשים איומים החזיקה אותם המפלגה. הוא הכיר את הכל וזה לא שינה דבר: הכל היה מוצדק למען המטרה הסופית. מה יכול אדם לעשות מול מטורף שהוא נבון ממנו, חשב וינסטון. אדם המקשיב לכל הטיעונים, מבין אותם, שוקל אותם, ואז מתמיד בטיروפו.

"אתם שולטים בנו לטובת הכלל," אמר לבסוף, בקול שקט, "אתם מאמינים שבלעדי החוקים שלכם אנשים יתנהגו כמו-" המשפט נקטע בצרחה, וכאב חד שעבר בכל גופו של וינסטון.

"זה היה טיפשי, וינסטון, טיפשי!" צעק עליו אובריאן. "היה עליך לדעת טוב יותר מאשר לומר שטויות כאלו."

הכאב נעצר. וינסטון הביט באובריאן, פיו עדיין פתוח.

”הקשב היטב”, אמר אובריאן בתקיפות. ”הכוח הוא אינו אמצעי, הוא המטרה. המפלגה רודפת אחר הכוח לשם הכוח עצמו. לא לשם עושר, לא מותרות, לא חיים ארוכים ואפילו לא אושר – כי אם כוח טהור. אין לנו כל עניין בטובתם של ההמונים, ענייננו היחיד הוא השליטה בהם. זה היה רשום בספרון של גולדשטיין, וינסטון! ההבדל המהותי ביננו לבין שליטי העבר טמון בכך שאנו יודעים מה אנו עושים. שלטונות העבר היו פחדנים, צבועים; הם בדו מליבם מטרות נעלות כמו מוסר עליון או חברה מתוקנת, וחלקם אף האמינו בכך בעצמם. הם כולם נפלו כי חסר היה להם דבר אחד חשוב – האומץ להכיר במניע האמיתי שלהם. אנו, לעומתם, מתכוונים לשמור על השלטון בכל מחיר. איננו סובלים מאשליות או הסחות דעת. האם הדבר מובן לך?”

וינסטון נדהם, כפי שקרה בעבר, מהעייפות על פניו של אובריאן. תווי פניו היו חזקים, מלאי תבונה ועוצמה מרוסנת; אך עור פניו היה זקן, מקומט, יבש. היו שקיות שחורות מתחת לעיניו.

”אף לא אחד מבעלי הכוח אינו חי לנצח. לרובכם אין ילדים. לך אין, ואתה עצמך כבר אל-צעיר. מה הטעם להחזיק בכוח לנצח?” שאל אותו וינסטון.

אובריאן הביט בו לרגע, חייך וענה ברוגע. ”נכון שאינני יכול למנוע את ריקבון גופי שלי, אך אין זה משנה דבר. כל כולי רק נר קטן באלומה גדולה, תא יחיד בגוף שלם. בגוף האדם והחיה תא המסרב למות ולהתחלף נקרא תא סרטני. החלפת התא חיוניות להמשך חייו של הגוף. המפלגה בת אל-מוות.”

הוא התהלך בחדר, יד אחת בכיסו, והמשיך.

”אדם יחיד אינו יכול להחזיק בכוח, שהרי סופו ידוע מראש, כפי שאמרת. הכוח חייב להיות בידיהם של קבוצת אנשים אשר חפצים בכך יותר מכל. 'חירות היא עבדות', וינסטון. באופן הפשוט, כאשר אדם חופשי ממגבלות וחוקים הוא עבד לדחפים שלו, לרגשות שלו, הוא חסר מטרה בחייו, עד שניתנת לו אחת על ידינו. אדם אשר ינסה לצאת לחופשי, סופו תמיד להיות מובס על ידנו. הוא יהיה עבד לניסיון

להשתחרר, ולא ישיג דבר. כל זאת אתה יודע, אך אגלה לך סוד – גם היפוך המשפט נכון: 'עבדות היא חירות'. כאשר אדם מוסר עצמו למפלגה, אם יקדיש את נפשו לדבר גדול ממנו – הוא יהיה לכל-יכול וכן אל-מוות.

לוינסטון לא היה מענה. דבריו של אובריאן היו משכנעים וללא רבב. אך היו סדקים בדברים שאובריאן לא אמר, בדברים שאותם הוא נמנע מלהזכיר...

"אך ראשית", אובריאן המשיך, "עליך להבין מהו כוח. אני רואה שכרגע זוהי רק מילה עבוך. הכוח הטהור שאני מדבר עליו הוא שליטה בבני אדם. לא שליטה רק על מעשיהם ולבושם, כי אם גם על מחשבותיהם, רגשותיהם, זכרונותיהם, ואמונותיהם. שליטה על הבסיס לכל החלטה שהם עושים, על נקודת המוצא של נפשם. ומכאן – הכוח לשלוט בכל חוקי הטבע."

וינסטון עשה מאמץ להתרומם לישיבה, למרות הכאב.

"איך אתה יכול לומר שהמפלגה שולטת בחוקי הטבע?" אמר וינסטון בקול רם ככל שיכל, "אתם לא שולטים במזג האוויר, האקלים או כוח המשיכה. מחוץ לשליטתכם יש מגיפות, אסונות טבע, המוות–"

אובריאן הרים את ידו, ומיד וינסטון השתתק. "הבנתי את דבריך, אך אתה אינך מבין אותם בעצמך." הוא הרים לאט את ידו והצביע על מרכז מצחו. "המציאות, חוקי הפיסיקה, קיימים רק בתוך הגולגולת. אנו שולטים בחוקי הטבע מכיוון שאנו שולטים בתודעה. מגיפות מתחילות ומסתיימות בהתאם לצרכינו. מבנה כדור-הארץ הוא כל מה שנחליט שהוא. כוח המשיכה הוא המלצה בלבד. אילו רצתה המפלגה, יכולתי ברגע זה לרחף באוויר כמו בועת סבון. עליך להיפטר מהרעיונות המיושנים האלה על חוקי טבע. כאשר יש סתירה בין חוקי הטבע לרצון המפלגה, רצון המפלגה הוא זה שקובע."

"לא, הוא לא. לא רק שאינכם קובעים את מבנה כדור-הארץ, אינכם קובעים אפילו דבר פשוט בהרבה - את גבולות הארצות. מה עם אירו-אסיה ומזרח-אסיה? הם מחוץ לשליטתכם."

"בדיוק ההפך, וינסטון, הם כפופים לנו לחלוטין. אנו שולטים בגבולותיהם, בכמות האוכלוסיה שלהם, באמונות שלהם, בכל מעשיהם ושאיפותיהם. אם נרצה נוכל למחוק אותם מהקיום, כאילו שמעולם לא היו. העולם כולו יהיה אוקיאניה."

"זה לא יעבוד, העולם גדול יותר מאוקיאניה ואין דרך להסתיר זאת. החדר הזה הוא גרגר אבק ביחס לכדור-הארץ, וכדור-הארץ גרגר אבק ביחס לגלקסיה, ואין דרך להסתיר זאת. כדור-הארץ קיים מיליארדי שנים, הרבה לפני שהיו בני-האדם, ואין דרך להסתיר זאת."

"רעיונות מגוכחים. שום דבר אינו קיים אלא דרך התודעה האנושית. איך יכול להיות שכדור-הארץ יתקיים לפני בני-האדם?"

"התודעה האנושית רואה את העבר החקוק בסלע. עצמות של דינוזאורים קבורים בסלע. סלעי גיר עשויים מהשלדים המיקרוסקופיים של מיליארדי בעלי חיים מהאוקיינוס, והם בכל מקום. חשבון פשוט מספיק כדי להבין שנדרשו מיליוני שנים כדי ליצור רק את הקרקע עליה אנו עומדים. זה לא דבר שאפשר להסתיר או להתכחש אליו. גם אם תשרפו את כל הספרים הישנים לאפר, נער חכם אחד עם מיקרוסקופ אחד יוכל להבין את הכל מחדש."

"האם ראית פעם את העצמות האלה בעצמך, וינסטון? האם שקלת את הסלעים במו ידיך? כמובן שלא. אולי בילדותך, אך הרבה השתנה מאז. המדע עצמו השתנה, והוא תמיד מחזק את טענות המפלגה. הביולוגים, הארכאולוגים, הגאולוגים והאסטרונומים של המאה הקודמת בדו את הכל מליבם. אותו נער חכם מוזמן לחקור כאוות נפשו, אך ברור לי שהוא יגיע למסקנות הנכונות, אין כל ברירה אחרת. ואם לא, הוא יימחק. אך דע לך גם שנערים חכמים אלה הם נכס למפלגה, לכן אנו מגייסים אותם לשורותינו ומראש מונעים מהם גישה לכלים מדעיים וידע מתמטי."

וינסטון פתח את פיו, ואז סגר אותו מבלי לומר דבר.

אובריאן הביט בו בחיוך קל. "אל דאגה וינסטון, הידע הזה לא נאבד. עבור מחלקות כמו לדוגמה מחלקת הנפט או הקוורץ, עבורם כדור-הארץ אכן בן מיליארדי שנים. אך מה בכך, וינסטון? חכמינו מסוגלים להחזיק במספר מערכות עולם בהתאם לצורך. גיל העולם יתאים את עצמו לפי ההקשר. האם שכחת את נפלאות תרתי-דעת?"

וינסטון הפיל את ראשו על המיטה הקשה והביט בתקרה. לכל מה שאמר, הייתה לאובריאן תשובה מהירה וחזקה, שהוא לא מצא בה דופי. זה היכה בו כמו אלה, בכל פעם. ובכל זאת הוא ידע, ידע, שהצדק לצדו.

"חוקי הטבע אינם משתנים לפי רצון המפלגה, העולם אינו יכול להיות כפוף לרצונו של האח הגדול", הוא מלמל לעצמו. הוא חיפש דרך לסתור את דבריו של אובריאן, להוכיח לו שכל מה שאמר הוא אמונה טיפשית, תינוקית. האם היו כשלים בדבריו של אובריאן? אם כן, מהם? האם הכשלים היו דווקא בדברים שלא אמר?

"לצערי, וינסטון, אינך חכם כפי שאתה מדמיין", המשיך אובריאן, "אינך מבין בפילוסופיה או מטא-פיסיקה, וחבל. הדבר שאני מדבר עליו נקרא סוליפסיזם. סוליפסיזם קולקטיבי, ליתר הדיוק. אותם הוגי הדעות אשר פיתחו את המונח - ברדלי, דקארט ואחרים - השתמשו בו ככלי להטלת ספק. אך בניגוד אליהם, אנו משתמשים בסוליפסיזם ככלי להסרת הספק. זהו הכלי העיקרי אשר באמצעותו אנו שולטים במציאות."

וינסטון באמת לא הכיר את המונח, ונשאר שקט.

אובריאן התהלך בחדר למשך דקה או שתיים לפני שחזר לדבר. "אך כל זאת סטייה מן העיקר. עליך להבין את שורשו של הכוח הטהור. קח לדוגמה, אדם בשם בני. אתה נותן הוראות לבני, ובני מבצע. אך אמור לי, וינסטון, כיצד תוכל לדעת, מעבר לכל ספק, שבני מציית לך ורק לך? שאינו מבצע את הפעולות הללו בהתאם לרצון שלו?"

וינסטון בלע את רוקו, וסידר את מחשבותיו. לאחר שחשב ארוכות ענה "אומר לו לעשות דבר מה שאני בטוח שהוא לעולם לא יעשה על דעת עצמו, בשום מצב. מעשה שאינו רק מוזר, אלא גם קשה ומעיק. כדי לבדוק את ציינותו אפקוד עליו לעשות מעשים שמציקים לו, פוגעים בו, ולא תורמים לחייו בשום דרך. לדוגמה, אפקוד עליו להרעיב את עצמו, ואשים אותו במקום עם מזון בשפע. או שאומר לו לפגוע בקרוביו. אומר לו שהילד שלו לא מוצא חן בעיני, ושעליו להתכחש לו. כך אדע שהוא מעדיף את הסמכות שלי יותר משהוא אוהב את ילדיו."

"בדיוק. האדם חייב לסבול כדי לציית. רק כאשר המפלגה מורה לאדם לעשות מעשים הגורמים לו וליקרים לו לסבול, ניתן לדעת שהכוח שלה אמיתי. עליה לספק כמה שיותר הוראות שרירותיות ומורכבות כדי להרגיל את האנשים להשמע לה. המפלגה מוכרחה לגרום קושי, תסכול, השפלה. לקרוע את התודעה שלהם לגזרים ואז להרכיבה מחדש בצורה הרצויה. שלטונות העבר הלכו סחור סחור, דיברו על אוטופיות, הבטיחו עתיד של חיים מושלמים, או התעצלו והבטיחו אוטופיה לאחר המוות. אין בכך כל צורך, זהו שיח-פג. אנו בונים עולם של אכזריות והתרפסות, סגידה וגאווה, סגידה וחשדנות. הקידמה בעולמנו מובילה ליותר מגבלות, יותר קשיים מלאכותיים על חיי האדם. אנו מדברים בגלוי על אובדן העצמי ושנאת השונה. קודמנו סיפרו על עקרונות של אהבה, צדק, טבע, מוסר עליון. אך בעולמנו, הרגשות המובילים הם פחד, שנאה, זעם, השפלה עצמית - ואנו מכנים אותם בשם אהבה. אנו מוודאים שהמפלגה חשובה יותר לאדם מאשר כל אחד אחר בכך שאנחנו מעודדים את האדם להלשין על שכנו, להלשין על חברו הטוב, להלשין על הוריו. כל עבודות האמנות, הציור, השירה, הם רק אלה המהללים את המפלגה והאח-הגדול. האם אתה מתחיל לראות איזה עולם אנו יוצרים? אין תכלית לחיים-אישיים, אלא רק למטרת העל של קיום המפלגה. ההנאה בחיים היא ריגוש הניצחון, התחושה של רמיסת אויב חסר אונים. אם ברצונך לדמיין את העתיד, דמיון מגף דורך על פניו של אדם, לנצח."

אובריאן עצר והמתין. עיניו של וינסטון היו עצומות, והוא הניד את ראשו ימינה ושמאלה, באיטיות, שוב ושוב.

”לא, אתם לא יכולים” מצא עצמו אומר, בשקט, מבלי לפתוח את עיניו.

”למה אתה מתכוון כשאתה אומר זאת, וינסטון?”

”לא תוכלו ליצור עולם כזה. כל מה שתיארת, זה חלום. זה בלתי אפשרי.”

”מדוע?”

”אי אפשר לאחד את העם על בסיס של שנאה וסבל, זה לא יחזיק.”

”הבט בי. מדוע לא?”

וינסטון פקח את עיניו והביט בו. ”לא תהיה חיוניות, לא יהיה טעם לחיים. כאשר האנשים ייתקלו ברעיון מתוך חיים אחרים, קטן ככל שיהיה, הם יאבדו אמון וינסו לברוח. כאשר האנשים יראו את הפער שבין המציאות לבין דברי המפלגה, הם יבינו שאין אמת באף אחד מסיפורי המפלגה. ובעיקר, כאשר האנשים יבינו שהם פוגעים בעצמם וביקרים להם, כאשר הם יבינו שהחיים שלהם קשים בלי שום סיבה מלבד גחמותיהם של מנהיגי המפלגה, הם יתהו מדוע עליהם לסבול זאת.”

מבטו של אובריאן נותר יציב. ”ראשית, שנאת השונה מהווה דבק חזק, אינך מעריך אותו כראוי. 'אנחנו-והם' הוא התבסיס העתיק ביותר בהיסטוריה. שנית, אנו שולטים בכל דבר שהאנשים קוראים, שומעים, ורואים. אנו מחנכים אותם להתרחק מרעיונות חדשים כמו ממחלה, הם בורחים מעצם הרעיון של לברוח. שלישית, אין שום פער בין המציאות לבין דברי המפלגה ולא יכול להיות כזה, כיוון שדברי המפלגה הם המציאות היחידה. ורביעית, אתה סבור שכאשר החיים קשים ללא סיבה אנשים רוצים לעזוב, אך ההיפך הוא הנכון. ככל שיש לאדם

יותר קשיים, כך נאמנותו גדלה. ככל שהוא מקריב יותר, כך הוא שואף לחזק את נאמנותו, ולו רק כדי להצדיק את ההקרבה שעשה. תאר לעצמך אדם אשר הלשין על אשתו למשטרת-המחשבות. הוא לעולם לא יעזוב, כיוון שאם יעשה זאת, יבין שהוא גרם למותה ללא כל סיבה. דבקו רק גדלה.”

מילותיו של אובריאן היכו בווינסטון לא פחות מאשר האגרופים של השומרים. הוא רצה להגיב, לסתור את דבריו של אובריאן, אך לא ידע כיצד. הוא גם חשש ממכונת הכאב. ובכל זאת, הוא לא היה מוכן פשוט לשתוק.

”אני לא יודע איך, אבל זה לא יחזיק. אתם לא יכולים להתנגד לטבע האנושי. כוח החיים יביס אתכם.” אמר בקול שקט.

”אנו שולטים בחיים, וינסטון, אנחנו שם מהלידה ועד המוות. אתה מדמיין שתהיה התקוממות גדולה נגדנו כיוון שאנחנו מתנגדים לטבע האנושי או טבע העולם. אלא שאנו אלה הקובעים מהו הטבע האנושי, ואנו קובעים מהו טבע העולם. בני-אדם מאמינים לכל מה שנאמר להם בילדותם, ועושים כל מה שנאמר להם בבגרותם. ואם התכוונת שוב לרעיון הילדותי שעם-הארץ יתקוממו ויפילו אותנו – הוצא זאת מדעתך. רק חברי-מפלגה נחשבים. עם-הארץ הם חסרי אונים, כמו חיות.”

”לא אכפת לי במה אתם שולטים. הם לא חיות. בסוף הם יראו אתכם כפי שאתם, ואז יקרעו אתכם לגזרים.”

”אנחנו לא מסתירים את מי שאנחנו, וינסטון, והם בכל זאת לא עושים דבר. האם יש לך הוכחה כלשהי שזה יקרה? אתה רואה את זה קורה, אפילו בעיניך רוחץ?”

”אני לא רואה. אני לא צריך לראות, כי אני מאמין בזה. אני בוחר להאמין בזה. טבעה של האמונה שהיא לא מצריכה הוכחה, נכון? כפי שאמרת בעבר, הכוח של האמונה בשכנוע עצמי, לדעת שמשוהו הוא אמיתי גם כאשר כל העדויות מצביעות על ההיפך. אז אם מטרת

האמונה היא לשקר לעצמי כדי לשמור על שפיות, אז אני מאמין שתיכשלו. אני בוחר להאמין שקיים עיקרון אמיתי, טבעי שעליו לא תצליחו להתגבר. אתם תעשו טעות, ובסוף תיפלו."

"האם התחלת להאמין באלוהים, וינסטון?"

"לא."

"אז מהו, העיקרון הזה שיביס אותנו?"

"לא יודע. רוח האדם."

"כמו הרוח שלך, וינסטון? האם אתה מחשיב את עצמך לאדם?"

"כן."

"אם אתה אדם, וינסטון, אתה האדם האחרון. המין שלך נכחד. האם אתה מבין שאתה לבד? אתה מחוץ להיסטוריה, אתה לא קיים."

"זה בסדר" ענה וינסטון ועצם את עיניו שוב. אין טעם, חשב, השיחה כבר מוצתה.

אך נימתו של אובריאן השתנתה והוא אמר בחריפות "פקח את עיניך והבט בי. אתה מחשיב את עצמך נעלה עלינו?"

"כן."

אובריאן הסתובב לרגע, נעלם משדה הראייה. לאחר כמה רגעים חזר והביט בו בעיניו. וינסטון שמע הקלטה של קולות מדברים. הוא זיהה את קולו של אובריאן ואת קולו של עצמו, מהיום שבו הצטרף ל"אחוזה".

"האם תהיה מוכן לתת את חיך?"

"כן."

"האם תהיה מוכן לקחת את חייו של אחר?"

"כן."

"האם תהיה מוכן למסור מידע סודי למעצמות זרות או לבצע פעולות אחרות המסכנות את המדינה?"

"כן."

הוא שמע את עצמו מבטיח להתאבד, לרצוח, לבצע מעשי טרור, לרמות, לזייף, להפיץ סמים ומחלות. הוא שמע את עצמו מסכים לשפוף חומצה על פניו של ילד. הוא השפיל מבט מול המבט החודר של אובריאן.

אובריאן עצר את ההקלטה. "קום מהמיטה", אמר.

אדם בחלוק לבן שחרר את הכבלים והנמיך את גובה המיטה. וינסטון הוריד את עצמו לרצפה, לאט, ונעמד בחוסר יציבות.

"אתה האדם האחרון", אמר אובריאן. "אתה שומר רוח האדם. בוא, תראה את עצמך. פשוט את בגדיך."

וינסטון התיר את החוט שהחזיק את סרבלי האסירים המלוכלך שלו. מתחת לסרבלי, גופו היה עטוף בתחבושות וסמרטוטים צהבהבים, והוא הסיר גם אותם, לאט. אובריאן הוביל אותו לכיוון מראה שעמדה בפינת החדר. כשהתקרבו למראה, זעקה לא רצונית פרצה מגרונו של וינסטון.

הזעקה הייתה זעקת פחד. למעשה היו אלה שלוש מראות, מסודרות בפינה כך שוינסטון ראה את עצמו גם מהצד. שלד מהלך עם פנים עגומות, קרקפת קרחת, אף עקום, לחיים שקועות וחבולות, ומעליהן זוג עיניים שנראו בולטות וגדולות. אלה היו פניו שלו, אך הוא לא זיהה את עצמו. גופו היה אפור מרוב לכלוך. מתחת לכלוך היו צלקות וכתמים בצבעי צהוב, כחול ושחור. הפצע הכרוני על קרסולו היה מודלק, עם קשקשי עור מתקלף. הוא כמעט שכח מהפצע הזה, כל כך התרגל לחיות בכאב. כלוב הצלעות היה בולט, הרגליים הצטמקו עד שהברכיים היו עבות מהירכיים. מהצד, עמוד השדרה היה עקום ובולט. הוא ראה דמות של זקן, שבור וחולה.

"אמרת לי קודם שאני אל-צעיר", אמר אובריאן. הוא אחז בכתפו של וינסטון. "עכשיו הבט במצב של הגוף שלך!" אמר. "כל הלכלוך והזהמה המטונפת שעליך. תראה את הכתמים השחורים האלה. הדבר המחריד על הרגל שלך. האם אתה יודע עד כמה אתה מסריח? כנראה הפסקת להבחין בכך. תראה כמה אתה רזה, אני אוחד את הזרוע שלך עם יד אחת, האגודל והאצבע שלי נפגשות. אני יכול לשבור את הצוואר שלך כמו גזר. אפילו השיער שלך נושר!" הוא משך בראשו של וינסטון והוציא קווצת שיער. וינסטון לא הוציא צליל. "פתח את פיך. כמה שיניים נותרו לך? חצי ממה שהיו לך לפני שהגעית? הנה עוד אחת עומדת לנשור!" אובריאן תפס בכוח שן בין אצבעותיו ומשך עד שהיא יצאה החוצה. עווית של כאב חלפה בלסתו של וינסטון ועלתה מעלה לראשו.

אובריאן זרק את השן על הרצפה. "אתה נרקב, אתה מתפרק. מה אתה? שק של זוהמה. פח אשפה. הבט היטב ביצור הזה שמולך. זהו האדם האחרון. אם אתה מחשיב עצמך לאנושי - זוהי האנושות."

אובריאן לקח כמה צעדים לאחור והמתין. וינסטון המשיך לבהות במראה בעיניים פעורות.

"תתלבש" לבסוף הורה לו.

בתנועות איטיות ונוקשות, וינסטון הלך בחזרה לכיוון המיטה. הוא הבין שהיה כלוא במקום הארור יותר זמן ממה שדמיין. לא חודשים, אלא שנים. כאשר התכופף אל ערימת הסמרטוטים התמוטט על ברכיו, עדיין עירום, ופרץ בבכי. צרור עצמות בתחתונים מטונפים יושב ובוכה מתחת לאור הלבן והצורב; הוא התייפח ולא יכול היה לעצור.

לאחר זמן רב, אوبرיאן הניח יד בעדינות על כתפו. "זה לא יימשך לנצח", אמר. "אתה יכול לצאת מכאן מתי שתבחר. הכל תלוי בך."

"אתה עשית את זה!" יבב וינסטון. "אתה הבאת אותי למצב... למצב הזה"

"לא, וינסטון, אתה הבאת את זה על עצמך. קיבלת את זה על עצמך מהרגע שיצאת נגד המפלגה. הכל היה כלול במחשבה הראשונה. לא קרה שום דבר, שלא צפית מראש שיקרה. הבסנו אותך, וינסטון. שברנו אותך. ראית איך גופך נראה, דע שמוחך נמצא באותו המצב. לא נותרה בך כמעט גאוה. בעטו בך, הצליפו בך, העליבו אותך, צרחת מכאב. נפלת על הרצפה והתבוססת בדם ובקיא של עצמך. התחננת לרחמים, ובגדת בכולם."

וינסטון נשא את עיניו אל אوبرיאן.

"לא... לא..." אמר, "לא בגדתי ביוליה".

אובריאן הביט בו לרגע. "נכון. בזאת הצדק עמך. לא בגדת בה."

הכבוד המוזר שחש כלפי אובריאן הציף את ליבו. "כמה נבון, כמה נבון!" חשב. אובריאן תמיד הבין את משמעות דבריו. כל אדם אחר היה עונה שהוא כן בגד בה. הרי תחת העינויים הוא סיפר להם כל מה שידע עליה, מה אהבה לאכול, מה אהבה לעשות במין, מה חשבה על המפלגה, ואפילו על סבא שלה. ובכל זאת, הוא לא בגד בה כי הוא לא הפסיק לאהוב אותה.

"אמור לי, בבקשה, מתי כבר ירו בי?"

"זה עלול לקחת זמן רב, אתה מקרה קשה", אמר אובריאן. "אבל אל תאבד תקווה. כולם נרפאים במוקדם או במאוחר. בסופו של דבר נירה בכך."

פרק 3.4

מצבו הגופני השתפר. הוא התחזק והשמין מיום ליום, אם אפשר היה בכלל לדבר על ימים במקום שבו אין לעולם חושך.

האור הלבן והזמזום המונוטוני היו זהים, אך התא החדש שלו היה מעט נוח יותר מהקודמים. היו לו ברית ומזרן על דרגש העץ, ושרפרף לשבת עליו. הם איפשרו לו להתקלח בקערת פח. אפילו סיפקו לו מים חמים. הם נתנו לו בגדים חדשים, נקיים. הם חבשו את הפצע הכרוני שלו ושמו עליו משחה מרגיעה. באחד הימים הוא התעורר בתאו עם שיניים חדשות, תותבות.

בין ארוחה לארוחה היה שוכב כמעט ללא תנועה, לפעמים ישן, לפעמים מתעורר להזיות מעורפלות. לעיתים התעורר ולא טרח לפקוח את עיניו. הוא התרגל מזמן לישון עם אור חזק על פניו. נראה שזה גרם לחלומותיו להיות ברורים ועזים יותר. הוא חלם המון לאורך כל התקופה הזו, ותמיד היו אלה חלומות שמחים. הוא היה בשמש על גבעות דשא, עם אמו, עם יוליה, אפילו עם אובריאן – אך אובריאן של העבודה, ולא אובריאן של משרד האהבה. המחשבות שהיו לו כשהיה ער עסקו בעיקר בחלומותיו. לא היה לו דבר לעשות, אך לא היה לו רצון בשום שיחה או הסחת דעת. עצם היותו לבד, ללא מכות או חקירות, עם מספיק אוכל וניקיון – דיינו.

האוכל הגיע במרווחים קבועים, כך שהוא הצליח לעקוב אחר מעבר הימים. בהנחה שהוא קיבל שלוש ארוחות ביממה – במהלך 11 הימים הראשונים הוא קיבל מעין דייסה. לאחר מכן, באופן הדרגתי, אוכל מוצק יותר ויותר. כעבור 42 ימים מאז שהתחילו להאכיל אותו באופן קבוע, הוא מצא בתאו לוח ועיפרון שקשור אליו. בתחילה לא עשה בו שימוש, חשש שמדובר בטריק שרק יגרום לו סבל. כך או כך, גם אם רצה לכתוב, נראה שאיבד את היכולת להתרכז ולחשוב על יותר מכמה משפטים ברצף.

בהדרגה החל לבלות פחות זמן בשינה, אך עדיין לא חש דחף לקום מהמיטה. כל מה שרצה היה לשכב בשקט ולהרגיש את הכוח חוזר אל גופו. הוא היה ממשש את עצמו פה ושם, מנסה לוודא שזו אינה אשליה ששריריו חוזרים ועורו נמתח. הוא קבע מעל לכל ספק שהוא

משמין; ירכיו היו עכשיו עבות מברכיו וכתפיו התיישרו. כשעברו 88 ימים מאז שהתחילו להאכיל אותו הוא החל להתאמן בקביעות. בניסיונותיו הראשונים הוא לא הצליח אפילו סקווט יחיד, שכיבת שמיכה, או להרים את השרפרף הקטן בחדרו. אך הוא המשיך להתאמן, ככל יכולתו.

ביום ה-120 הוא יכול היה ללכת לאורך תאו וחזרה 450 פעמים. לעמוד על רגל אחת למשך זמן רב. להרים את השרפרף בידיים ישרות למשך 9 שניות. להרים את עצמו בשכיבות שמיכה 5 פעמים ברצף. הוא החל להתגאות בגופו. עם זאת, בכל פעם שנגע בראשו או פניו נזכר בפעם האחרונה שראה את עצמו, במראות של חדר החקירות של אובריאן; היצור השבור, המפלצתי; הפנים המצולקות וההרוסות שהביטו בו בחזרה עם פה חסר שיניים.

במקביל להתחזקות גופו, גם מוחו התבהר ומחשבותיו התחדדו. הוא הבין מה הם רוצים ממנו, הבין מדוע השאירו לו לוח ועיפרון. הוא התיישב על השרפרף, גבו אל הקיר והלוח על ברכיו, וניגש למלאכת חינוכו מחדש.

כן, נכנעתי להם, חשב. סוף סוף. בדיעבד, הוא הבין שהיה מוכן להיכנע כבר מזמן, אולי מהרגע הראשון שנכנס למשרד האהבה. אולי מהרגע המקפיא בחנותו של מר שרינגטון, כשהוא ויוליה עמדו גב אל גב, חסרי אונים. הוא הבין עד כמה אל-חזק היה הניסיון שלו למרוד כנגד כוחה הגדול-מאוד-עוד של המפלגה.

משטרת-המחשבות ודאי סימנה אותו כבר לפני שנים. הם צפו בו תחת זכוכית מגדלת, בחנו ומדדו כל מעשה שעשה וכל מילה שאמר בקול רם. לא הייתה שרשרת מחשבות שלא יכלו להסיק. כנראה שהם קראו את יומנו ואז החזירו את גרגר החול למקומו. במהלך חקירותיו השמיעו לו הקלטות והראו לו סרטונים ממקומות שבהם היה בטוח שאין שום מצלמה באופק. כן, במבט לאחור, מעולם לא היה לו אפילו סיכוי-קט.

חוץ מזה, המפלגה צדקה. במשך כל הזמן הזה, המפלגה צדקה. שפיות היא סטטיסטיקה. העניין פה היה ללמוד לחשוב כפי שהם חושבים. כפי שראוי לחשוב. כך זה חייב להיות.

הוא החל את התהליך של קבלת-החוכמה.

העיפרון הרגיש עבה ומוזר באצבעותיו. הוא החל לכתוב את מה שעלה בראשו. הוא כתב באותיות מגושמות:

קבלת החוכמה.

כי33 ייתכן שהווי'ה אלמנטית תעשה טעות?

על פי אילן אמות מידה ניתן לבדוק את המוסר של תודעה יודעת-כל?

כי33 ייתכן דבר בעולם שלא על פי קביעתה של ישות כל-יכולה?

אבל איכזר #

חלה מעין עצירה בראשו. מוחו כאילו נרתע פתאום ממשהו, לא מסוגל להתרכז. את הדבר הבא הוא כתב אחרי מאמץ מחשבתי, זה לא בא מעצמו. הוא כתב:

שתיים ועוד שתיים יכולים להיות חמש.

הכל יכול היה להיות נכון. יש-מאין. מה שמכונה חוקי הפיזיקה היה שטות. מדע וכל ידע שהושג בעמל היה שטות. מראית-עין.

הוא נזכר בדברי אובריאן "אילו רק רצתה המפלגה, יכולתי לרחף מהרצפה הזו כמו בועת סבון". וינסטון התמקד ברעיון זה. אם תרצה המפלגה – תחליט שאובריאן ריחף באוויר. אובריאן יחשוב שהוא ריחף, אני אחשוב שהוא ריחף, ושאר העובדים שהיו בחדר יחשבו שהוא ריחף. מבאן, שהוא אכן ריחף.

תיקון-והידוש.

גם אם לא נהיה משוכנעים בכך, המפלגה נצחית. היא תמתין שאני אובריאן ושאר העובדים נזדקן ונחלוף. לאחר מותנו הם יחליטו בדיעבד שאובריאן ריחף. מעל דפי הידע ייכתב שעשרת אלפים אנשים היו עדים לכך וראו אותו מרחף, ולכן אין ספק שהדבר באמת קרה. כיצד יכולים עשרת אלפים איש לטעות במה שראו מול עיניהם? אובריאן אכן ריחף.

פתאום, כמו משהו שפורץ מעל פני המים, מחשבה פרצה למוחו: "אבל-!"

'אבל זה לא באמת קרה! אנחנו רק מדמיינים את זה, זו סתם הזיה משותפת או שקר שנכתב!' הוא הדחיק את המחשבה. הכשל היה ברור – זה נבע מתוך הנחה שבמקום כלשהו, מחוץ לעצמך, היה עולם "אמיתי" שבו קרו דברים "אמיתיים" שניתן להוכיח. 'זיהום-הדעת' אמר לעצמו בראש. 'איך יתכן עולם כזה? איזה ידע יש לנו על משהו שכבר עבר? המאורעות הם בתודעה, בזיכרון, בדברי ימי המפלגה ותו לא. המציאות היא מה שהסכימו עליו כולם שהוא המציאות'.

הוא סילק את המחשבה הסוררת בקלות, אך המשיך להתאמן כדי לוודא שמחשבות מסוג זה לא יופיעו, מראש. הוא צריך לפתח נקודה עיוורת, פער אוטומטי במחשבותיו, בכל פעם שכפירה כזו עולה. להיות טהור-מחשבה.

הוא קיבל את הכל. העבר ניתן לשינוי. העבר מעולם לא שונה. אוקיאניה תמיד הייתה במלחמה עם מזרח-אסיה. ג'ונס, ארונסון ורתרפורד היו אשמים בכל הפשעים שהואשמו בהם. הם לא היו באותו היום בבית הקפה; הוא טעה בתאריך; כל האירוע היה רק בדמיונו והוא בעצמו

לא היה שם. הוא הביט בדברים הסותרים שכתב, אך הסתירות היו רק הסחות דעת שיש להתעלם מהם, אין לחשוב עליהם. כמה קל! רק להיכנע, וכל השאר בא בעקבותיו. הרי בין אם שחה עם או נגד הזרם, הוא נסחף לאותו המקום. מה שנועד לקרות, קרה, וההבדל היחיד היה בגישה שלו. כשהסתכל על זה כך, הוא לא ידע מדוע מרד אי פעם. הכל היה קל יותר עם הזרם, 'מלבד-!'

הוא החליט לאתגר את עצמו עם עוד משפטים חסרי היגיון. הוא אמר לעצמו בקול רם:

"המפלגה אומרת שכדור-הארץ בן עשרת אלפים שנים. המפלגה אומרת שהכוכבים הם בשמיים, לא בחלל, והם קטנים. החלל וכל הכוכבים כולם ביחד משמעותיים פחות מהאנושות."

הוא התאמן בתרתי-דעת. אימן את עצמו להיות עיוור לחלקי דברים, לשכוח ולדחות את הטיעונים הפשוטים שסתרו את טענות המפלגה. זה לא היה קל. זה דרש אתלטיקה מחשבתית, מתמטיקה שגויה, תהליך לוגי בלתי הגיוני. זה דרש את היכולת ברגע אחד לעשות שימוש בהיגיון וברגע הבא להתעלם מקיומו לחלוטין. בורות הייתה נחוצה באותה המידה כמו תבונה, וקשה לתרגול באותה מידה. הוא כתב על הלוח:

בורות היא חוכמה.

כל אותו זמן, בחלק אחר של מוחו, הוא תהה מתי יהרגו אותו כבר, מתי יהיה אל-קיים. "זה תלוי בך", אמר לו אובריאן לפני כמה חודשים; אבל זה יכול היה להיות בעוד שעה או עשר שנים. בזמן זה יכלו להשאיר אותו כאן, להעבירו לבידוד, לשלוח למחנה עבודה, או אפילו לשחרר אותו לזמן מה ואז ללכוד אותו מחדש, לחזור על כל הדרמה של המעצר והחקירות. הדבר הוודאי היחיד היה שהמוות לא יגיע ברגע צפוי.

בסוף היום ה-136 הוא נרדם וחלם שהוא הולך במסדרון לבן, אינסופי. שומר גדול ממדים וחסר פנים הופיע מאחוריו, וכיוון אקדח לעורפו. הכל היה חלק ושקט, לא היו עוד ספקות, לא עוד ויכוחים, לא עוד כאב, לא עוד פחד. גופו היה בריא וחזק. הוא הלך בקלות, בשמחה. הוא כבר לא היה במסדרונות הלבנים של משרד האהבה אלא בחוץ, בשביל רחב ומואר תחת השמש ולצד שדה רחב אופקים. הוא יכול היה להרגיש את הדשא הנעים תחת רגליו היחפות, ואת החום הנעים, העדין על פניו. האקדח עדיין היה בעורפו. בקצה השדה היו עצי צפצפה, נעים ברוח, ונחל נשמע מרחוק. הנוכחות שלה הורגשה, היא התקרבה אליו, רצה אליו ו-

הוא התעורר פתאום, כשהוא זועק את שמה: "יוליה! יוליה! אהבה שלי! יוליה!"

הייתה לו הזיה סוחפת של נוכחותה. באותו רגע אהב אותה באופן נואש. נדמה היה שהיא לא רק איתו, אלא ממש בתוך תוכו. 'היא בחיים' הוא חשב 'והיא זקוקה לי. ואני זקוק לה'.

לאט ההכרה שלו התבהרה, הוא הבין מה עשה, והתמלא בתחושת אימה. זיעה קרה כיסתה את כל גופו. 'מה עשית?' חשב לעצמו. 'אמרת את זה בקול! בקול! כמה שנים הוספת לעצמך עכשיו, ברגע קטן של חולשה? מה עשית? למה למה?'

הוא ידע שבתוך זמן קצר הוא ישמע צעדי מגפיים מתקרבים. הם לא יתנו להתפרצות כזו לעבור ללא עונש. עכשיו הם ידעו, אם לא ידעו קודם, שהוא מפר את ההסכם שעשה איתם. הוא ציית למפלגה גם במחשבותיו, אבל עדיין שנא את המפלגה. לפני המאסר הוא הסתיר את הרהורי הכפירה שלו תחת חזות של נאמנות. בחודש האחרון, לימד עצמו להסתיר את רגשות הכפירה שלו מאחורי טוהר-מחשבה. הוא נכנע בדעתו אך קיווה לשמור על ליבו ללא פגע. הכל נחשף באותה צעקה טיפשית, ואובריאן יבין זאת.

הוא יצטרך להתחיל הכל מחדש.

הוא עצם את עיניו. הוא הבין שאם ברצונו לשמור סוד, עליו להסתיר אותו גם מעצמו. עליו לדעת כל הזמן שהוא שם, אך עד שיהיה בו צורך, אסור לו להופיע בתודעה בשום צורה. מעתה ואילך הוא לא רק יצטרך לחשוב נכון; הוא יצטרך להרגיש נכון, לחלום נכון. וכל אותו זמן הוא יצטרך לשמור את שנאתו נעולה בתוכו כמו כדור חומר שנפרד ממנו, כמו גידול. הצעד הבא היה קשה יותר מלכונן משמעת מחשבתית. זו היה עניין של להשפיל את עצמו, להטיל מום בעצמו. הוא היה צריך לצלול לתוך הזוהמה המזוהמת ביותר. מה היה הדבר הנורא והמבחיל מכל? הוא חשב על האח הגדול. השפם השחור המרשים, העיניים שעקבו אחריו, צפו לתוך תודעתו. מה היו רגשותיו האמיתיים כלפי האח הגדול?

יום אחד הם יחליטו לירות בו. אי אפשר היה לדעת מתי זה יקרה, אבל כמה שניות לפני כן אפשר יהיה לנחש. זה הזמן שהוא יוכל למרוד. ללא שום רמז חיצוני – שנאת המפלגה תמלא אותו כמו להבה, ואז בום! יגיע הכדור, והוא ימות כשהוא חופשי ושפוי. הם יסיימו את חייו לפני שיוכלו להכריז עליו בעלות שוב. רק אז, המרד שלו יישאר מחוץ להישג ידם, לנצח. למות בזמן שהוא שונא אותם, זו הייתה תקוותו היחידה לחירות.

נשמעו צעדים במסדרון. הוא העביר יד על פניו, על ידיו, רגליו, כל חלק וחלק שבו, מנסה לשמר את התחושה, יודע שהוא עלול לאבד את גופו פעם נוספת. דלת הפלדה נפתחה, ושני שומרים לקחו אותו לתא אחר.

לאחר זמן בתא החדש, אולי שעה ואולי חצי יממה, אובריאן נכנס לתא, ומאחוריו שני שומרים שטרם ראה.

”קום”, אמר אובריאן. ”בוא לכאן.”

וינסטון נעמד מולו. אובריאן אחז בכתפיו של וינסטון בין ידיו החזקות והביט בו מקרוב.

”חשבת לרמות אותי”, אמר. ”זה היה טיפשי. עמוד ישר. הבט לי בפנים.”

וינסטון ציית. אובריאן המשיך, בנימה עדינה יותר: "אתה משתפר. במחשבות שלך כמעט ואין פגם. הגיע הזמן להשתפר גם מבחינה רגשית. אמור לי, וינסטון – וזכור, בלי שקרים. אתה יודע שאני מסוגל לזהות שקר. אמור לי, מהם רגשותיך האמיתיים כלפי האח הגדול?"

וינסטון לקח נשימה. "אני שונא אותו."

"אתה שונא אותו. טוב. אם כן, הגיע הזמן שתעשה את הצעד האחרון. עליך לאהוב את האח הגדול. לא מספיק לציית לו; עליך גם לאהוב אותו."

הוא פנה אל השומרים ואמר, "לחדר מאה ואחת"

פרק 3.5

כשחזר להכרה, הוא היה בחדר גדול יותר מרוב התאים שבהם שהה. מה שתפס את עיניו היה שולחן גבוה במרכז החדר, מכוסה בבד ירוק. הוא ניסה לזוז, וגילה שידי, רגליו, החזה והראש היו מהודקים בחוזקה לכיסא במה שהרגיש כמו עשרות רצועות. אדם בחלוק לבן ניגש אליו וגלגל אותו – הכיסא היה על גלגלים, הסתבר – ומיקם אותו כך שיהיה קרוב לראש השולחן.

אחרי כמה רגעים דלת נפתחה בשדה הראיה של וינסטון, ואובריאן נכנס, מלווה בשומר שהחזיק קופסה גדולה, מכוסה גם היא בבד ירוק.

”שאלת אותי פעם מהו חדר מאה ואחת.” אמר אובריאן. ”השבתי לך שהדבר כבר ידוע לך. חדר מאה ואחת הוא הדבר הנורא מכל.”

השומר הניח את הקופסה המכוסה על השולחן.

”הדבר הנורא מכל משתנה מאדם לאדם. לאחד קבורה בחיים, לאחר שריפה באש, לשלישי... אלף ייסורים אחרים. אין די בכאב, אדם יכול לסבול את הכאב גם עד מוות. אך לכל אדם יש דבר מסוים אשר נפשו לא תוכל אפילו לסבול, דבר הנמצא מעל לכוחו. אין זה עניין של פחד או אומץ לב. אדם הנופל מגובה ינסה לתפוס דברים בידיו. זו אינה פחדנות. אדם שנחנק, ימלא את ריאותיו באוויר ברגע שיוכל, גם כאשר האוויר רעיל. זהו אינו אומץ. האדם עושה זאת בעל כורחו.”

אובריאן התקרב אל השולחן והסיר את כיסוי הבד, חושף כלוב תיל מלבני. הכלוב היה מחולק לשלוש חלקים. שתי ידיים בלטו ממנו, מחוברות לדלתות בתוך הכלוב. התא האחרון היה פתוח ובצורה כמו של מסיכת סיף, כך שפנים המסיכה היה כלפי וינסטון. יצור כלשהו היה כלוא בתא הראשון. בעצם, שני יצורים. רעד אחז בווינסטון. הוא לא ידע מדוע, אבל פחד תהומי החל למלא אותו.

”האם זכור לך אותו רגע של חלחלה, אשר אחז בך באחד הימים בחדר מעל חנות העתיקות? הבאנו לך את הדבר אשר נפשך לא תוכל לעמוד בפניו. במקרה שלך הדבר הנורא מכל הוא חולדות.” אמר אובריאן בקור.

וינסטון הרגיש זיעה על גופו, והיה חסר אונים. הוא הבין את משמעות התא האחרון דמוי המסכה. אובריאן סימן לשומר שהרים את הכלוב וקירב אותו אל פניו של וינסטון.

”לא לא לא לא, אל לא די! אל תעשה את זה! אתה לא יכול! בלי זה מספיק” צעק וינסטון, והמשיך לצעוק בקול סדוק.

וינסטון יכול היה לשמוע את הדם פועם באוזניו. ראשו ריחף, הוא היה במדבר שטוף שמש, וכל הצלילים הגיעו אליו ממרחק עצום. ובכל זאת, הכלוב עם החולדות היה מאוד קרוב. שתי חולדות ענקיות עמדו מולו, עם פרווה פרועה בצבע חום, שיניים קדמיות גדולות ועיניים שחורות ריקות. הכלוב היה במרחק של – לא, לא היה שום מרחק, הכלוב היה ממש עליו! הוא הרגיש משהו ממשקל הכלוב, את המתכתיות שלו, בזמן שרצועות הודקו לראשו.

וינסטון ניסה לקרוע את עצמו מהכיסא, אך זה היה חסר סיכוי – כל גופו היה קשור כך שהוא לא יכול היה לזוז אפילו מילימטר.

”אובריאן! אובריאן! אובריאן!” אמר וינסטון, מתאמץ לשלוט בקולו. ”אתה יודע שאתה לא צריך. רק תגיד לי מה אתה רוצה שאעשה? תנחה אותי! תעזור לי! אני מפחד! תעזור לי! מה אתה רוצה שאני אעשה?”

”אתה תעשה את מה שנדרש ממך.” ענה לו אובריאן.

אובריאן סימן למישהו, ואדם בחלוק לבן נכנס לשדה הראיה של וינסטון וטפטף כמה טיפות מבקבוק קטן לתוך הכלוב. תוך כמה שניות החולדות התחילו להשתולל בפראות ולצווח. וינסטון הרגיש כל תנועה שלהם על ראשו דרך סורגי הכלוב. הוא שמע גם צלילי יבבה מוזרים, ואז הבין שצלילים אלה נובעים ממנו עצמו.

”מה זה? מה נדרש ממני? רק תגיד לי ואני אעשה! איך אני יכול לעשות את זה אם אני לא יודע מה זה?” צרח וינסטון.

”החולדה, כידוע לך”, אמר אובריאן, ”היא גם טורף וגם מכרסם בעל שיניים חזקות-מאוד-עוד. ודאי שמעת על המקרים ברובעים העלובים של לונדון. על כך שאמהות לא יעזו להשאיר את התינוק שלה לבדו, שכן החולדות יתקפו אותו, יקרעו את בשרו מעל עצמותיו. מדובר ביצור חכם, שמבין כאשר האדם חסר אונים.”

אובריאן סימן שוב, והשומר הרים אחת מידיעות הכלוב. נשמעה נקישה והחולדות מיד זינקו לעבר פניו של וינסטון. הם נתקלו בדלת נוספת, קרובה מאוד לפניו, כרסמו את הסוגרים ודחפו את ידיהם דרכם. וינסטון חש את הכלוב רועד ומשתולל על ראשו ביחד עם הקפיצות האלימות של החולדות. החולדות ידעו מה עומד לבוא, ריחרחו באוויר, החזיקו בדלת הכלוב בידיים ורודות עם ציפורניים חדות. הם הסתכלו ישירות בעיניו ונראו ענקיות. וינסטון יכול היה לראות את השפם ואת השיניים הצהובות. אחזה בו בהלה שחורה, והוא נעשה עיוור, חסר אונים, חסר דעת. מעיו כמו הפכו למים, והוא חש את פלג גופו התחתון נרטב.

”הרמנו את הידית הראשונה”, אמר אובריאן. ”ראית את מבנה המתקן הזה. ברגע שנרים את הידית השניה, לא יהיה דבר שיפריד בינך לבין החולדות. החיות המורעבות הללו יזנקו ויסתערו על פניך. אולי הם יתקפו את העיניים. אולי יחפרו דרך הלחיים ויטרפו את הלשון.”

החולדות נלחמו זו בזו, השתוללו קפצו וצווחו. וינסטון הרגיש את רעידות הכלוב עם כל תנועה שלהם. הריח שלהם היכה בנחיריו - זה היה ריח מבחיל של ביוב, גופות בעלי חיים ופרווה רטובה. הוא ניסה לעצור את הפאניקה, מוחו היה מעורפל והוא נאבק כדי לחשוב, 'לחשוב, יש מוצא, מה המוצא, להבין מה רוצים ממני, אני חייב להבין, חייב להבין'. הוא כמעט איבד את הכרתו, הכל השחיר, ואז חשב

ששמע עוד קליק, לא ידע אם של דלת נפתחת או רצועה על ראשו שנסגרת. הוא התעשת ויצא מהאפלה כשהוא אוחז ברעיון. הייתה רק דרך אחת ויחידה להציל את עצמו. הוא חייב להציב אדם אחר, את גופו של אדם אחר, בינו לבין החולדות.

הוא הרגיש את ידיו של השומר עוזבות. המסכה הייתה מהודקת על ראשו. חוט ברזל בולט פצע את מצחו. הוא הבין פתאום שבכל היקום יש רק אדם אחד שהוא יכול לשים בינו לבין החולדות, רק גוף אחד שהוא יכול להקריב כדי להציל את עצמו.

הוא צעק בטירוף, שוב ושוב: "תעשו את זה ליוליה! תעשו את זה ליוליה! לא לי! יוליה! לא אכפת לי מה תעשו לה! תעשו את זה ליוליה!"

הוא נפל לאחור, למעמקים, הרחק מהחולדות. הוא עדיין היה רתום לכיסא, אך נפל דרך הרצפה, דרך קירות הבניין, דרך האדמה, דרך האוקיינוסים, דרך האטמוספירה, לחלל החיצון, אל תוך הריק העצום שבין הכוכבים – הרחק, הרחק, הרחק מהחולדות. הוא היה במרחק שנת אור, אך אובריאן עדיין עמד לצידו. הוא עדיין חש את המגע הקר של התיל שפוצע את מצחו, ואת הזיעה מציקה בעיניו.

מבעד לאפלה שעטפה אותו הוא ידע שהכלוב הוסר ממנו.

פרק 3.6 (הסוף)

דירתו החדשה הייתה רחוב אחד קרוב יותר למשרד האמת. עבודתו החדשה הייתה פשוטה יותר, וכללה בעיקר אישור של תיקונים שוליים. הוא הצטרף לוועדת משנה שנפגשה פעמיים בשבוע כדי לדון בשאלה "האם ברשימה יש לשים פסיק לפני מילת הקישור המקדימה את האיבר האחרון". חברי הוועדה כולם היו במצב דומה לשלו. לעתים היו שותקים בפגישותיהם, ולעתים מתווכחים בלהט על האופן הראוי לנהל את הוועדה. באותו יום הם התכנסו, ולאחר זמן-קט התפזרו, מודים שאין על מה לדון. הוא חזר לביתו, התקלח, והתחיל להתארגן לקראת היציאה אל קפה עץ הערמון, כפי שנהג לעשות מדי יום.

אלא שבדרך, הוא פתאום הבחין בה. מיד ראה שהיא השתנתה. הוא הלך לכיוונה, והיא שמה לב אליו ונעצרה, חיכתה לו. היא לא אמרה דבר, וגם הוא לא. הם עמדו זה מול זה.

רוח נשבה, הקור חדר לעצמות וכאילו שבר את הקסם. הוא כרך את זרועו סביב מותניה. עמוד-השגחה גבוה הוקם במרכז הפארק, וכנראה שהיו גם מיקרופונים נסתרים, אבל זה לא היה חשוב. לא היה בכך שום סיכון, משטרת-המחשבות כבר לא התעניינה בהם.

היא לא הגיבה כלל לחיבוקו וגם לא ניסתה להשתחרר ממנו. הוא שם לב לצלקת גדולה על מצחה. גם מותניה התעבו, והרגישו קשים למגע. הם המשיכו להביט זה בזה, ומבטה היה קר. הוא תהה אם גם מבטו שלו נראה קר. אחר כך היא הובילה אותם והם הלכו על פני הדשא והתיישבו על ספסל עץ, זה לצד זה, אך לא צמודים. מבטם הופנה קדימה, לכיוון הפארק.

"בגדתי בך", היא אמרה, בפשטות.

"ובגדתי בך", הוא אמר, בפשטות.

היא הסתובבה אליו והביטה בעיניו, עדיין במבט הקרח. "הם מאיימים עליך במשהו שאי אפשר לסבול, אפילו לא לחשוב עליו. ואז פִּיךְ אומר 'אל תעשו את זה לי, תעשו את זה למישהו אחר'. אחרי המעשה אפשר לנסות להעמיד פנים שזה רק היה טריק שנאמר כדי שהם יפסיקו, שזה לא נאמר עם כוונה באמת. אבל זה לא נכון. הכוונה הייתה שם. באותו רגע את רוצה שזה יקרה לשני, לא אכפת לך ממנו. כל מה שאכפת לך זה מעצמך."

"כן", הוא אמר והנהן.

"אחרי זה, את כבר לא יכולה להרגיש אותו הדבר כלפי האדם השני, כי בגדת בו."

"כן, אתה לא מרגיש אותו הדבר" הוא אמר וחזר להביט קדימה, אל הפארק.

נראה שלא היה מה להוסיף והם ישבו בשתיקה. לאחר כמה דקות היא אמרה שיש לה רכבת לתפוס וקמה.

"אנחנו צריכים להיפגש שוב" הוא אמר ברגע שהיא נעמדה.

"כן, אנחנו צריכים" היא ענתה, והתחילה ללכת.

הוא התחיל ללכת אחריה וחשב ללוות אותה לתחנת הרכבת. אך פתאום זה היה נראה חסר טעם. מילא אותו רצון להתרחק ממנה, לעזוב את הכל ולחזור לקפה עץ הערמון – לשבת ולצפות במסך, עם לוח הדמקה והג'ין האינסופי. הוא חשב על השולחן הפינתי שלו, שמעולם לא נראה מושך כל כך כמו באותו הרגע. מעל הכל היה שם חמים, בפינה שלו, והקור שהוא חש באותו רגע היה אל-נעים-מאוד. הוא נעצר והתבונן בה מתרחקת. היא לא הסתובבה אליו.

'באותו רגע אכפת לך רק מעצמך' הוא חזר בראשו על מה שאמרה לו. זה היה נכון, באותו הרגע הוא באמת התכוון לזה, הוא רצה שהיא תהיה שם ולא הוא בזמן שה-

קפה עץ הערמון היה ריק למדי. קרן שמש נכנסה דרך החלון והאירה באור טוב את השולחנות המאובקים. השעה הייתה 15:00, השעה הריקה של אחר הצהריים. מוזיקת רקע טובה-קט בקעה מהמסכים.

וינסטון ישב בפינתו הקבועה, בוהה בכוס ריקה. מדי פעם הביט אל הפנים הגדולות שהביטו בו מהקיר שממול. "האח הגדול צופה בך", נכתב מתחת. מבלי שהיה צריך לבקש מלצרית ניגשה ומילאה את כוסו מבקבוק ג'ין, ואז טפטפה 3 טיפות מבקבוקן שהכיל תמצית ציפורן וסכרין.

וינסטון האזין למסך והמתין. בכל רגע יכול להתחיל מבזק מיוחד ממשרד השלום. העדכונים מהחזית באפריקה היו אל-מרגיעים-מאוד. האויב התחמש מעבר לגבול הדרומי ונראה ערוך לפעולה. מבזק הצהריים לא ציין אזור מוגדר, אך בר-צפי היה שאזור נהר הקונגו כבר היה שדה קרב. הסכנה לא הייתה רק אובדן מרכז אפריקה; לראשונה במלחמה כולה, האויב איים על שטחה של אוקיאניה עצמה.

ליבו הלם לא מפחד אלא במעין התרגשות קלה, ואז דעך שוב. הוא הפסיק לחשוב על המלחמה. בימים אלה לא יכול היה למקד את מחשבתו בנושא אחד ליותר מכמה רגעים. הוא רוקן את כוסו בלגימה אחת. כרגיל, זה גרם לו להתכווץ ואף לחוש בחילה קלה. המשקה היה רע. הציפורן והסכרין לא הצליחו להסתיר את הריח השמנוני; הגרוע מכל היה כשסירחון חולף מבחוץ התערבב עם ריח הג'ין, והשילוב הזכיר לו ריח אחר, את ריחם של ה-

הוא השמין מאז ששוחרר. פניו התעבו, עצמות לחייו ואפו קיבלו גוון אדמדם, אפילו הקרקפת הקירחת שלו הייתה ורודה. מלצר אחר, מבלי שנתבקש, הניח לוח דמקה על שולחנו ומילא שוב את כוסו הריקה בעזרת שני הבקבוקים. לא היה צורך בדיבורים, הם כבר הכירו את

הרגליו. השולחן הפינתי שלו היה שמור לו בכל עת, והיה מרווח ריק מסביב; איש לא רצה להיראות יושב קרוב אליו. לוח הדמקה חיכה לו והוא מדי פעם שיחק מול עצמו. למרות שהוא שיחק את שני הצדדים הוא תמיד קיווה שהלבן ינצח. 'כך ראוי', חשב.

ללא הזמנה, זיכרון צף במוחו. הוא ראה חדר מואר נרות עם מיטה גדולה, ואת עצמו, ילד שיושב על הרצפה, זורק קוביות משחק וצוחק בהתרגשות. אמו יושבה מולו וצחקה גם היא.

זה בטח היה כחודש לפני שנעלמה. הוא זכר את הרגע היטב, ביום גשום וסוער. השעמום בבית הסגור הציק לו והוא התחיל להשתולל, ואז אמו אמרה "עכשיו אם תהיה ילד טוב, אני אקנה לך משחק שאתה תאהב". ואז היא יצאה בגשם, וחזרה אחרי שעה עם קופסת קרטון. הוא עדיין זכר את ריח הקרטון הלח. הם התיישבו על הרצפה לשחק. עד מהרה הוא התחיל להתלהב, לשמוח כשטיפס על סולם; לצעוק ולצחוק כשהחליק על נחש. הם שיחקו שמונה משחקים, וכל אחד ניצח ארבעה. אחותו הקטנה, צעירה מדי מכדי להבין את המשחק, יושבה צוחקת כי האחרים צחקו. במשך ערב שלם הם היו שלושתם מאושרים יחד.

הוא הדחיק את התמונה ממוחו. זהו הרהור-פג.

המוזיקה מהמסך פסקה. על המסך הופיעה אישה מכובדת בחליפה ומסרה הודעה ממשרד השפע. וינסטון הקשיב בריכוז רב. משרד השפע החליט להוסיף ללחם ויטמין חשוב, דבר שייכנס בקצב-קט לכל המחוזות ויוסיף בריאות לחיים החדשים והמאושרים של תושבי אוקיאניה. וינסטון העלה חיוך על פניו. בסוף ההודעה היא הוסיפה בנימה חמורה: "בשעה חמש עשרה ושלושים תצא הודעה חשובה ממשרד השלום. חדשות בעלות חשיבות עליונה. אל תחמיצו. חמש-עשרה ושלושים!" בזאת הסתיים המבזק ומוזיקת הרקע חזרה להתנגן.

ליבו של וינסטון הלם במהירות. הידיעה חייבת להיות על החזית באפריקה! תחושת בטן אמרה לו שמדובר בחדשות אל-טובות. הוא דמיין את חיילי האויב פולשים, בוזזים, רוצחים. 'אולי אפשר לאגף אותם ולהשמיד את כולם? פצצת אטום אחת והם גמורים' הוא שיחק

באצבעותיו מבלי משים באבני הדמקה שעל השולחן, תוך שהוא מדמיין אסטרטגיות מלחמה בראשו. 'זה חייב להיות מהיר והחלטי, בלי טיפת רחמים. לא מגיע רחמים לאף אחד מהמפלצות האלה'.

משהו השתנה בתוך עצמו. הוא החזיר את אבן המשחק למקומה, ומחשבותיו נדדו שוב.

הוא נזכר בה. "הם לא יכולים להיכנס לתוכך", היא אמרה לו פעם. אלא שהם כן יכלו. אובריאן דיבר אמת כשאמר שכולם נרפאים בסוף. היו דברים שעשה, אמר וחשב, שהוא לא יכול היה להתאושש מהם לעולם. הוא ידע שיש משהו אל-קיים בתוכו, שהשתנה לתמיד, והוא לא זכר בדיוק מה.

הוא האזין למוזיקת הרקע, והמתין לשעה 15:30.

תרועת חצוצרה פילחה את האוויר. זה חייב להיות המבזק! זה תמיד סימן ניצחון כשתרועת חצוצרה מקדימה את החדשות. ריגוש עבר בבית הקפה, אנרגיה שעטפה את כל היושבים.

מגיש חדשות דיווח בקול נרגש מהמסך, ואז טבע בשירי עידוד שנשמעו ברחבי בית הקפה. החדשות התפשטו במהירות. הוא שמע מספיק כדי להבין את הגאונות של האח-הגדול: צי ימי גדול-מאוד המתין בחשאי לרגע הפלישה. ואז בצעד החלטי וחזק היכה בצבא האויב מאחור. על המסך הופיע תרשים עם מפת אפריקה, חץ שחור סימן את התקדמות צבא האויב, וחץ לבן המסמל את צבא המפלגה חצה אותו מאחור. הוא הצליח לקלוט רק קטעי משפטים מבעד להמולה "תמרון אסטרטגי אדיר – תיאום מושלם – מאות אלפי שבויים – שליטה על כל אפריקה – ניצחון – הניצחון הגדול בהיסטוריה האנושית – ניצחון, ניצחון, ניצחון!"

הוא לא קם, אבל בראשו היה עם ההמונים ברחובות, מריע וצוהל. הוא הביט שוב בפוסטר של האח הגדול, הענק שפסע על פני העולם! סלע איתן שלעומתו כל צבא בעולם מחוויר!

ואז, נשמע מהמסך שיר בסגנון שונה מהרגיל. מנגינה איטית של כלי נשיפה, וקול נשי מתוק ועמוק החל לשיר:

הילדה הטהורה בגן,

היא נתנה את כל כולה לגן.

הם אבדו, ואני עדיין כאן, במקום הכי יפה בגן.

כשהיא שמחה גם בי עולה השמחה,

וכשהיא עצובה, היא פשוט שכחה שאסור לה להיות עצובה,

כי היא הפרח של המפלגה.

וינסטון קפא בזמן השיר. עיניו נעשו לחות, ודמעה ירדה על לחיו.

ההמולה בבית הקפה נרגעה והמלצרים חזרו לעבודתם. מלצר מילא את כוסו אך וינסטון לא הזדקק עוד לג'ין. הוא השתנה מקצה לקצה מאז אותם ימים במשרד האהבה, אבל השינוי הסופי, ההכרחי, המרפא, מעולם לא קרה – עד לרגע זה. דמעות שוב זלגו על לחיו, משום מה. הכל תם ונשלם, הכל נסלח, הכל היה בסדר. המאבק הסתיים והוא נחל את הניצחון המוחלט.

הוא אהב את האח הגדול.

הסוף

בּונוס

[היומן של וינסטון](#)

[הספר של גולדשטיין](#)

דבר המתרגם

[דבר המתרגם](#)

[גילוי נאות - רשימת השינויים שנעשו בסיפור](#)

שאלות? הצעות? הערות? הארות? [יצירת קשר](#)

זכויות יוצרים כ

נחלת הכלל, 2026 ישראל, יוצר אורי אדם.

כלומר חופשי לקריאה, העתקה, פרסום, עריכה, וכל שימוש אחר ללא צורך ברשות או מתן קרדיט.

<https://tshmd.org>

[הספר המקורי 1984 של ג'ורג' אורוול](#) בנחלת הכלל.

זכויות על השירים:

"שעון בן חיל" – ארכיון משה וילנסקי, הספרייה הלאומית. יש לציין זאת כאשר משתמשים בו.

כל שאר השירים נכתבו עבור סיפור זה והם בנחלת הכלל.